

คำนำ

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการปกครองส่วนท้องถิ่น (พ.ศ.2551 - 2555) เป็นแผนพัฒนาระยะ 5 ปี จัดทำขึ้นตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วย การจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 สำหรับใช้เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปเป็นแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และนำไปสู่การจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ต่อไป โดยหลักและแนวคิดในการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น คำนึงถึงความสอดคล้องและสนองต่อนโยบายการพัฒนาในระดับต่าง ๆ ทั้งแนวนโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดและจังหวัด และกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น รวมทั้งปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และศักยภาพการพัฒนาระบบการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการปกครองส่วนท้องถิ่น (พ.ศ.2551-2555) ใช้กระบวนการระดมความคิดเห็นจากข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น และตัวแทนประชาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาระบบการปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกัน ซึ่งคณะกรรมการพัฒนาระบบการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีมติเห็นชอบ “ร่าง” แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการปกครองส่วนท้องถิ่น (พ.ศ.2551 - 2555) ในคราวการประชุมครั้งที่ 2/2550 เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2550

กองแผนและงบประมาณ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
1 พฤษภาคม 2550

บทที่ 1

บทนำ

บทนำ

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 **มาตรา 8** ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น เขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้แก่เขตจังหวัดและได้บัญญัติอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ไว้ใน **มาตรา 45** ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยกำหนดไว้ในมาตรา 45 (2) ให้จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่ คณะรัฐมนตรีกำหนด

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วย การจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 กำหนดให้มีแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นแผนระยะยาว เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม แต่ไม่ได้กำหนดห้วงระยะเวลาของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ โดยให้อยู่กับแนวคิดของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณากำหนดห้วงระยะเวลาของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ว่าต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้ายาวนานเพียงใด โดยได้ให้คำจำกัดความ “แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา” ว่า เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด อำเภอ และแผนชุมชน

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นที่ผ่านมา ได้กำหนดระยะเวลาของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาฯ ในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2548 – 2552) เพื่อเป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น และนำไปเป็นเครื่องกำหนดทิศทางการพัฒนาสำหรับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

กระทรวงมหาดไทย ได้ชักชวนแนวทางการจัดทำ/ทบทวนแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ได้กำหนดระยะเวลาของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไว้ โดยมีระยะเวลาปีสุดท้ายของแผนยุทธศาสตร์สิ้นสุดในปี 2552 ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2551-2553) จึงควรจัดทำ/ทบทวนแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาฉบับปัจจุบัน เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2551-2553) ขององค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นดำเนินการต่อไปได้ โดยมีแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพเป็นเครื่องกำหนดทิศทางการพัฒนา และ
ห้วงระยะเวลาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคอบคลุมแผนพัฒนาสามปี

ดังนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จึงต้องทบทวนแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพ พ.ศ.2548-2552 ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ฉบับปัจจุบัน เพื่อให้มีระยะเวลาครอบคลุมแผนพัฒนาสามปี และให้สอดคล้องกับนโยบายและสถานการณ์ในพื้นที่ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยได้ดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น (พ.ศ.2551-2555) สำหรับใช้เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2551-2555) และเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2551-2553)

1.1 ลักษณะของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

“แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา” (Strategic Development Plans) หมายถึง แผนพัฒนาที่แสดงทิศทางหรือแนวทางการพัฒนาในอนาคตเชิงนโยบายหรือยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมทุกด้าน โดยแสดงถึงวิสัยทัศน์การพัฒนา เป้าประสงค์การพัฒนา ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา และแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ระดมความคิดเห็นและข้อมูลให้เกิดฉันทามติ (Consensus) ร่วมกัน ทั้งต่อจุดมุ่งหมายในการพัฒนา (Ends) และวิธีดำเนินการให้บรรลุจุดมุ่งหมายการพัฒนา (Means) โดยนำเอาแนวความคิดการพัฒนาแบบองค์รวม (Holistic) และการบูรณาการ (Integration) เป็นกรอบแนวทางการดำเนินการตั้งแต่ขั้นการวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) จนถึงขั้นการวางแผนปฏิบัติการ (Action Planning)

ดังนั้น แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำนโยบายของรัฐบาลและระเบียบวาระแห่งชาติ ไปสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัดเป็นระเบียบวาระแห่งพื้นที่ ซึ่งจะมี ความสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ ปัญหา และความต้องการของประชาชน ตลอดจนเป็นแผนชี้นำการพัฒนาในภาพรวมระยะยาว แต่ไม่ยึดมั่นว่าจะต้องใช้ระยะเวลาเท่าใด ขึ้นอยู่กับปัญหาและความต้องการของประชาชนในขณะนั้น จึงสามารถปรับเปลี่ยนแผนได้ตามความเหมาะสม รวมทั้งการปรับเปลี่ยนเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลและทิศทางการพัฒนาประเทศ

นอกจากนี้แล้ว แผนยุทธศาสตร์ยังใช้เป็นเครื่องมือในการบริหาร ในลักษณะของแผนชี้นำ หรือชี้ทิศทางในเชิงของเป้าหมายที่มีวัตถุประสงค์ของอนาคตที่ชัดเจน โดยมีเป้าหมายรวมขององค์กรที่จะทำให้ทุกส่วนระดมสรรพกำลังในการดำเนินกิจกรรมตามบทบาทที่เกี่ยวข้องอย่างมีทิศทางที่ชัดเจน สอดรับประสานกันอย่างบูรณาการ มิใช่ต่างคนต่างทำ หรือมุ่งเน้นยึดติดกับงานที่ตน

สังกัดเพียงอย่างเดียว ทุกส่วนจะต้องใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นตัวตั้ง แล้วนำไปแปลงสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องเพื่อบรรลุไปสู่เป้าหมายของยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ร่วมกัน ซึ่งแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว จะมีส่วนแตกต่างจากกระบวนการวางแผนที่ผ่านมาในอดีต ที่เน้นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้ามากกว่า การคำนึงถึงอนาคตที่มั่นคง

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคือเป็นแผนพัฒนาที่มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์ได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง และสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ และศักยภาพของท้องถิ่น โดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด และตรงตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

1.2 วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

- (1) เพื่อเป็นเครื่องมือในการนำนโยบายระดับต่าง ๆ มาแปลงสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ ที่สอดคล้องกับศักยภาพ ความต้องการ และตอบสนองต่อปัญหาของประชาชนในระดับพื้นที่
- (2) เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นใน จังหวัดขอนแก่น ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2551-2555) สำหรับนำไปเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
- (3) เพื่อเป็นแผนชี้นำทิศทางการพัฒนา สำหรับประสานและบูรณาการการทำงาน ของทุกส่วนราชการสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ให้บรรลุสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน

1.3 ขั้นตอนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ใน ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วย การจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 หมวด 3 ข้อ 16 โดยมีขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการจัดทำแผน ประกอบด้วย

- (1) การรวบรวมข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนาให้ครบถ้วนและทันสมัย ประกอบด้วย ข้อมูลประชากร อาชีพ รายได้ สุขภาพ การศึกษา ทรัพยากร การคมนาคมขนส่ง การพาณิชย์ การลงทุน อุตสาหกรรม และข้อมูลงบประมาณ เป็นต้น

- (2) การรวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการพัฒนาที่สำคัญของท้องถิ่นและจังหวัด โดยจัดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของปัญหา

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนากองการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นในปัจจุบัน เป็นขั้นตอนการประเมินโดยวิเคราะห์ถึงโอกาสและภาวะคุกคาม หรือข้อจำกัด อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายนอก (External Factors) ที่มีผลต่อการพัฒนาด้านต่าง ๆ รวมถึง

การวิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็ง อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายในขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น (Internal Factors) ซึ่งทั้งหมดเป็นการวิเคราะห์องค์การ (Organizational Analysis) เพื่อประเมินศักยภาพการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นในปัจจุบัน โดยเป็นการตอบคำถามว่า “ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นมีศักยภาพการพัฒนาอยู่จุดไหน” สำหรับใช้ประโยชน์ในการกำหนดการดำเนินงานในอนาคตต่อไป โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis เป็นเครื่องมือ ดังนี้

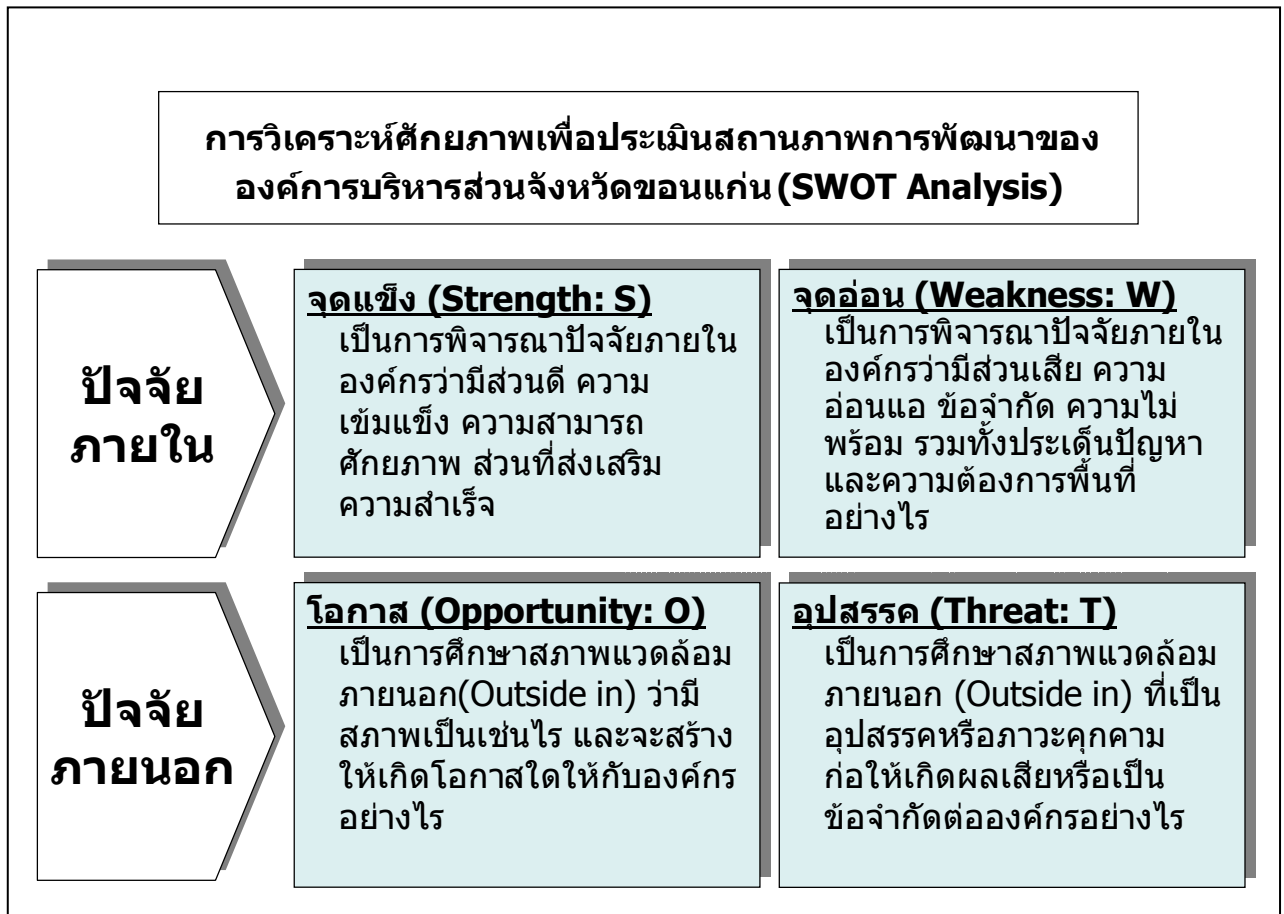
1) การวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength = S) เป็นการพิจารณาปัจจัยภายในองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยการประเมินข้อได้เปรียบหรือจุดเด่นของทรัพยากรทางการบริหารการพัฒนา ที่คาดว่าจะสนับสนุนให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งจะพิจารณาจากตัวแปรด้านต่าง ๆ เช่น บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการ เป็นต้น

2) การวิเคราะห์จุดอ่อน (Weakness = W) เป็นการพิจารณาปัจจัยภายในองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยการประเมินข้อเสียเปรียบหรือจุดด้อยของทรัพยากรทางการบริหารการพัฒนา ซึ่งเป็นปัญหาอุปสรรคที่ขัดขวางมิให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งจะพิจารณาตัวแปรด้านต่าง ๆ เช่นเดียวกับการวิเคราะห์จุดแข็ง

3) การวิเคราะห์โอกาส (Opportunity = O) เป็นการพิจารณาปัจจัยภายนอกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดขอนแก่น โดยการประเมินโอกาสหรือเงื่อนไขที่คาดว่าจะเอื้ออำนวยต่อการบริหารการพัฒนาให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งจะพิจารณาจากตัวแปรด้านต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และเทคโนโลยี เป็นต้น

4) การวิเคราะห์ภาวะคุกคามหรือข้อจำกัด (Threat = T) เป็นการพิจารณาปัจจัยภายนอกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดขอนแก่น โดยการประเมินภาวะคุกคาม หรือเงื่อนไขที่เป็นข้อจำกัดต่อการบริหารการพัฒนา ซึ่งจะพิจารณาจากตัวแปรด้านต่าง ๆ เช่นเดียวกับการวิเคราะห์โอกาส

รูปที่ 1 ผังสรุปการวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนา

ขั้นตอน 3 การจัดทำวิสัยทัศน์การพัฒนา (Vision) พันธกิจ (Mission) และจุดมุ่งหมาย
การพัฒนา (Goals)

1) วิสัยทัศน์ (Vision) หมายถึง สภาพด้านการพัฒนาที่องค์การบริหารส่วน
จังหวัดขอนแก่น ต้องการจะเป็นในอนาคตตามห้วงระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งเป็นการตอบคำถามว่า
“องค์กรต้องการเป็นอะไรในอนาคต” โดยต้องระบุเป็นข้อความที่สะท้อนถึงความมุ่งมั่นเกี่ยวกับ
ทิศทาง และจุดยืนที่ต้องการผลักดันให้เกิดขึ้นเป็นจุดหมายปลายทางร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ดี ต้องมีลักษณะ ดังนี้

1. มีความเป็นไปได้ เป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้จริง
2. ทำทาย เร้าใจ สามารถใช้เป็นกรอบจูงใจให้สมาชิกดำเนินกิจกรรม
เพื่อบรรลุจุดยืนที่ต้องการ
3. เป็นข้อความง่าย ๆ ที่สามารถสื่อให้เห็นทิศทางในอนาคตของ
จังหวัด
4. เป็นปรัชญาที่แสดงให้เห็นถึงค่านิยมที่ยึดถืออยู่ภายในใจของทุกคน

5. เป็น “คำมั่นสัญญา” ของผู้บริหารที่แสดงถึงการตัดสินใจ และ มุ่งมั่นที่ต้องรับผิดชอบการตัดสินใจ
6. เป็นตัวประสานปัจจัยต่าง ๆ ในจังหวัด ให้ดำเนินไปในทิศทางที่พึงปรารถนา
7. ได้รับการสนับสนุนและเป็นที่ยอมรับจากผู้ปฏิบัติ
8. ต้องตรวจสอบและวัดผลสำเร็จได้
9. สอดคล้องกับวัฒนธรรมขององค์กร

2) พันธกิจ (Mission) ในการพัฒนาท้องถิ่น เป็นการกำหนดสิ่งที่ท้องถิ่นจะต้องทำ โดยจะเกิดขึ้นหลังจากที่ทราบว่าการท้องถิ่นต้องการอะไร และเป็นอะไรในอนาคต ดังนั้น พันธกิจจึงเป็น ถ้อยแถลงที่แสดงถึงลักษณะหรือขอบข่ายในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรหรือภาพลักษณ์ที่ต้องการนำเสนอ ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

3) จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาหรือเป้าประสงค์ (Goals) หมายถึง ผลสำเร็จที่ ต้องการ ซึ่งเป็นการกำหนดเป้าหมายในระดับวิสัยทัศน์ เพื่อตอบว่าองค์กรบริหารส่วนจังหวัด ขอนแก่นได้บรรลุถึงวิสัยทัศน์ที่ได้ตั้งไว้หรือไม่ โดยเป้าประสงค์ประกอบด้วย 2 ส่วนหลัก คือ

- (1) ตัวชี้วัด โดยต้องระบุให้ชัดเจนว่าจะวัดอะไร ซึ่งตัวชี้วัดสามารถ พิจารณาได้ทั้งในเชิงปริมาณ คุณภาพ ต้นทุน เวลา
- (2) เป้าหมาย หมายถึง เป้าหมายของตัวชี้วัดนั้นเป็นเท่าไร เป้าหมายที่ดี ควรมียอดประกอบ ดังนี้

- ระยะเวลา ควรระบุว่าต้องทำอะไรให้บรรลุผลเมื่อไหร่
- ปริมาณที่ต้องการจะเกิดขึ้นเป็นจำนวนเท่าใด
- คุณภาพ เป็นสภาพที่พึงปรารถนา
- สถานที่ เป็นการระบุถึงเขตพื้นที่ครอบคลุมที่ต้องการ
- มีความเป็นไปได้ในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จริง
- ควรเป็นข้อความที่แสดงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นภายหลังโครงการ สิ้นสุด
- กรณีที่มีเป้าหมายมากกว่าหนึ่งเป้าหมาย ควรจัดลำดับความ สำคัญหรือความเร่งด่วนไว้เพื่อให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วน

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด (Strategies) เป็นการกำหนด ประเด็นที่สำคัญที่ท้องถิ่นจำเป็นต้องดำเนินการพัฒนา เพื่อให้สามารถบรรลุวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ได้ โดย

ประเด็นยุทธศาสตร์จะเกิดจากการเปรียบเทียบวิสัยทัศน์ที่จังหวัดต้องการจะเป็น กับการวิเคราะห์ศักยภาพของจังหวัดในปัจจุบัน

ยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายถึง แนวคิดหรือวิธีการที่แยกคายอันบ่งบอกถึงลักษณะการเคลื่อนไหวขององค์กรว่า จะก้าวไปสู่เป้าหมายที่ต้องการในอนาคตได้อย่างไร อันเป็นการตอบคำถามว่า “องค์กรจะไปถึงจุดหมายที่ต้องการได้อย่างไร” ดังนั้น ยุทธศาสตร์จึงเป็นกรอบชี้นำหรือส่วนหัวขบวนของแนวทางการพัฒนา ซึ่งเป็นการกำหนดวิธีการแนวทางหรือขั้นตอนที่องค์กรเลือกที่จะปฏิบัติการเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้

รูปที่ 2 กระบวนการในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์

ขั้นตอนที่ 5 การอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จะนำผลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1- 4 มาจัดทำ “ร่าง” แผนยุทธศาสตร์การพัฒนางค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ตามเค้าโครงที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด แล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนางค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นและประชาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เพื่อพิจารณาและปรับปรุงก่อนนำเสนอต่อนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พิจารณานุมัติและประกาศใช้แผนต่อไป

รูปที่ 3 สรุปขั้นตอนในการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

กระบวนการการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารองคการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารองคการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 โดยองคการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการตามกระบวนการดังนี้

ครั้งที่ 1 คณะกรรมการพัฒนารองคการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นและประชาคมองคการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ประชุมเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2550 เพื่อกำหนดประเด็นหลักการพัฒนาองคการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2551-2555) สำหรับเป็นกรอบแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารองคการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

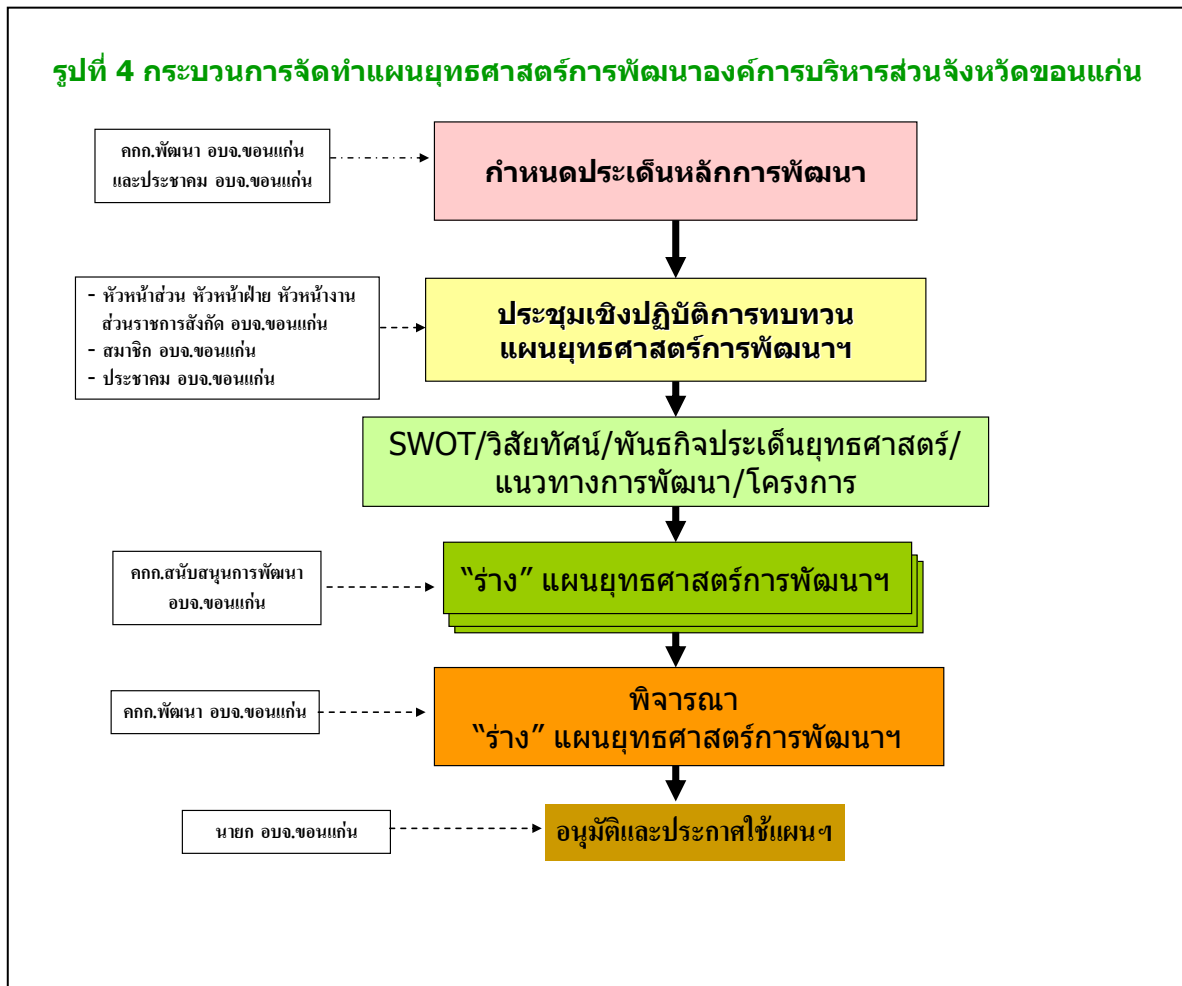
ครั้งที่ 2 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการทบทวนยุทธศาสตร์การพัฒนารองคการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2550 โดยกระบวนการมีส่วนร่วม ผู้เข้าประชุมเชิงปฏิบัติการประกอบด้วย ผู้อำนวยการกอง หัวหน้าฝ่าย หัวหน้างานส่วนราชการสังกัดองคการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น, สมาชิกสภาองคการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น และประชาคมองคการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น การประชุมเชิงปฏิบัติการฯ ดังกล่าว ใช้กระบวนการการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ดังแสดงตามรูปที่ 2

ครั้งที่ 3 การจัดทำ "ร่าง" แผนยุทธศาสตร์การพัฒนารองคการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนารองคการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

รวบรวมผลจากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการฯ มาเรียบเรียงและจัดทำเป็น “ร่าง” แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ครั้งที่ 4 การพิจารณาให้ความเห็นชอบ “ร่าง” แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยนำเสนอคณะกรรมการพัฒนาระบบการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พิจารณาให้ความเห็นชอบ ในคราวการประชุมครั้งที่ 2/2550 เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2550 แล้วเสนอนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผน

รูปที่ 4 กระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

1.4 ประโยชน์ของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

(1) เพื่อให้การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ในระยะ 5 ปี มีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน

(2) ใช้ในการประสานการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นและการบูรณาการการพัฒนาพื้นที่กับเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และส่วนราชการในจังหวัดขอนแก่น

(3) ใช้เป็นเครื่องกำหนดทิศทางการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น สำหรับนำไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

(4) ใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

บทที่ 2

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานสำคัญขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

พระราชบัญญัติ องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 หมวด 1 มาตรา 8 กำหนดให้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดเขตรับผิดชอบของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้แก่เขตจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เป็นองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น จึงมีเขตพื้นที่รับผิดชอบทั้งเขตจังหวัดขอนแก่น ซึ่งจังหวัดขอนแก่นเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของภูมิภาค และอยู่กลางกลุ่มความร่วมมือของ ประเทศในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (The Greater Mekong Subregion Cooperation : GMSC) ประกอบด้วย ประเทศไทย สปป.ลาว กัมพูชา พม่า เวียดนาม และมณฑลยูนนานของจีน และยังเป็นจุดตัดของทางหลวง แผ่นดินหมายเลข 2 ที่เชื่อมระหว่างทิสเหนือและทิสใต้ (Eastern Sea Board : ESB) และทางหลวง แผ่นดินหมายเลข 12 ที่เชื่อมระหว่างทิสตะวันออกและตะวันตก (East – West Economic Corridor) จึง ทำให้ขอนแก่นเป็นเมืองศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งในภูมิภาคและประตูสู่อินโดจีน นอกจากนี้แล้ว ขอนแก่นยังเป็นเมืองศูนย์กลางการพัฒนาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือในหลาย ๆ ด้าน อาทิ ด้าน การศึกษา การสาธารณสุข การบริการ การเงินการธนาคาร และการประชุมสัมมนา เป็นต้น ซึ่งสภาพ ทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของจังหวัดขอนแก่น พอสรุปได้ดังนี้

๒๒ ข้อมูลทั่วไป

1. ลักษณะทั่วไป

1.1 ที่ตั้ง

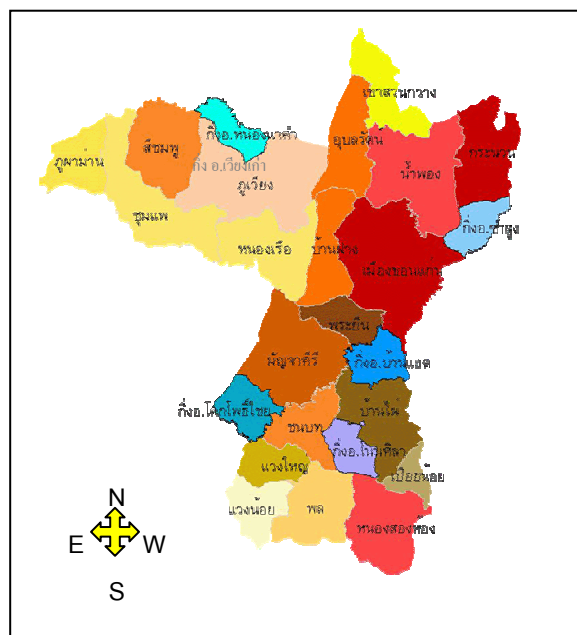
จังหวัดขอนแก่นตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่สูงกว่าระดับ น้ำทะเลปานกลางระหว่าง 100-200 เมตร มีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานครตามเส้นทางหลวง แผ่นดินหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) 445 กิโลเมตร หรือทางรถไฟสายกรุงเทพฯ-หนองคาย 450 กิโลเมตร มีพื้นที่ 10,885.99 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 6,803,744 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อจังหวัดต่างๆ ดังนี้

ทิสเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดอุดรธานี จังหวัดเลย และจังหวัดหนองบัวลำภู
ทิสใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดบุรีรัมย์
ทิสตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดมหาสารคาม
ทิสตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดเพชรบูรณ์

1) บริเวณที่สูงทางตะวันตก ภูมิประเทศส่วนใหญ่ เป็นพื้นที่ภูเขาในเทือกเขาดงพญาเย็น บางส่วนเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้นถึงลอนเล็ก สภาพภูมิประเทศแบบนี้ครอบคลุมบริเวณอำเภอสีชมพู ภูผาม่าน ภูเวียง หนองเรือ อุบลรัตน์ และพื้นที่ด้านทิศตะวันตกของอำเภอเขาสนวนกลาง น้ำพอง เมือง บ้านฝาง และมัญจาคีรี

2) บริเวณที่ราบสูงตอนกลาง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้น มีทั้งคอนสลับที่นา บางส่วนเป็นเนินเขาเตี้ย ๆ สภาพภูมิประเทศแบบนี้ครอบคลุมบริเวณอำเภอกระนวนตอนกลาง และบริเวณตะวันออกของอำเภอเขาสนกวาง อำเภอคำพอง และพื้นที่ทางทิศเหนือของอำเภอเมือง

3) บริเวณแอ่งโคราช ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่
ลูกคลื่นลอนตื้น มีทั้งดอนสนับที่นา และบางส่วนเป็นที่ราบ
ลุ่ม บางส่วนเป็นพื้นที่สูง บริเวณนี้บางส่วนอยู่ในลุ่มน้ำชีครอบคลุมบริเวณตอนกลางถึงตอนล่างของ
อำเภอเมือง ัญญาภิรติ์ ตอนล่างของอำเภอบ้านฝาง และครอบคลุมพื้นที่อำเภอพระยืน บ้านไผ่ ชนบท
แนวใหญ่ แนวน้อย หนองสองห้อง เปือยน้อย และพล

ปี 2549 (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2549) มีประชากร จำนวน 1,750,500 แยกเป็นชาย 868,735 คน หญิง 881,765 คน ความหนาแน่นประชากรเฉลี่ย 1:160 (ตารางกิโลเมตร/คน) อำเภอที่มีประชากรหนาแน่นที่สุดคือ อำเภอเมืองขอนแก่น 1:393 อำเภอที่มีประชากรหนาแน่นน้อยที่สุดคือ อำเภอภูผาม่าน 1:78 อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองขอนแก่น มีจำนวน 375,615 คน ส่วนอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุด คือ อำเภอเปือยน้อย มีจำนวน 19,834 คน

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลท้องที่จังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2549

ที่	อำเภอ/กิ่งอำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ห่างจาก จังหวัด (กม.)	เทศบาล	อบต.	ประชากร (คน)			จำนวน บ้าน
								ชาย	หญิง	รวม	
1	เมืองขอนแก่น	17	282	953.99	1	3	16	183,194	192,421	375,615	136,112
2	บ้านฝาง	7	75	333.988	22	1	7	26,549	26,546	53,095	13,785
3	พระยืน	5	53	171.973	30	2	4	16,841	17,349	34,190	8,412
4	หนองเรือ	10	149	673.81	45	3	10	45,690	46,334	92,024	21,788
5	ชุมแพ	12	135	510.889	82	3	12	60,502	61,217	121,719	33,358
6	สีชมพู	10	115	529.041	114	1	10	39,379	39,067	78,446	20,390
7	น้ำพอง	12	168	828.686	43	2	12	66,678	56,710	113,388	29,014
8	อุบลรัตน์	6	71	487.758	50	1	6	21,760	21,586	43,346	10,369
9	กระนวน	9	98	322,017	66	1	8	38,943	38,952	77,895	19,240
10	บ้านไผ่	10	110	477.7	44	1	10	50,216	50,995	101,211	27,726
11	เปือยน้อย	4	32	172.978	80	1	3	9,930	9,904	19,834	4,436
12	พล	12	132	872.936	74	1	12	43,140	43,851	86,991	21,772
13	เวียงใหญ่	5	52	189.069	72	1	4	14,628	14,825	29,453	6,822
14	เวียงน้อย	6	74	283.604	96	1	6	21,085	21,225	42,310	10,056
15	หนองสองห้อง	12	137	514.504	96	1	12	39,237	39,144	78,381	17,600
16	ภูเวียง	11	114	907.613	65	1	11	35,875	35,728	71,603	16,901
17	มัญจาคีรี	8	118	735.686	58	1	8	35,999	36,275	72,274	18,689
18	ชนบท	8	80	404.286	55	1	8	23,965	24,727	48,692	12,031
19	เขาสวนกวาง	5	56	329.865	49	1	5	18,692	18,512	37,204	9,145
20	ภูผาม่าน	5	42	284.609	109	1	5	11,169	11,100	22,269	5,856
21	กิ่ง อ.ชำสูง	5	35	116.678	36	1	5	11,784	11,878	23,662	5,661
22	กิ่ง อ.โคกโพธิ์ไชย	4	40	238.824	67	1	4	12,767	12,617	25,384	6,406
23	กิ่ง อ.หนองนาคำ	3	35	158.897	83	-	3	11,690	11,710	23,400	5,367
24	กิ่ง อ.บ้านแฮด	4	46	205.162	37	1	4	15,991	16,124	32,115	8,103
25	กิ่ง อ.โนนศิลา	5	46	182.204	65	1	4	13,095	12,962	26,057	6,472
26	กิ่ง อ.เวียงเก่า	3	36	178.750	78	-	3	9,936	10,006	19,942	4,653
	รวม	198	2,331	10,885.99	-	32	192	868,735	881,765	1,750,500	480,174

ที่มา : สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2549)

2. สังคมและการปกครอง

2.1 การปกครอง ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 กำหนดให้มีการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดยจังหวัดขอนแก่น มีส่วนราชการตาม พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 ดังนี้

1) ราชการส่วนภูมิภาค

ส่วนราชการประจำจังหวัด 29 ส่วนราชการ การปกครองแบ่งออกเป็นอำเภอ 20 อำเภอ 6 กิ่งอำเภอ 198 ตำบล 2,331 หมู่บ้าน 280 ชุมชน จำนวนบ้าน 480,174 หลัง

2) ราชการส่วนท้องถิ่น

- องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง
- เทศบาลนคร 1 แห่ง
(เทศบาลนครขอนแก่น)
- เทศบาลเมือง 3 แห่ง
(เทศบาลเมืองเมืองพล, เทศบาลเมืองชุมแพ, เทศบาลเมืองบ้านไผ่)
- เทศบาลตำบล 28 แห่ง
- องค์การบริหารส่วนตำบล 192 แห่ง

3) ราชการส่วนกลางและรัฐวิสาหกิจ 208 หน่วยงาน

2.2 การศึกษา

ปีการศึกษา 2549 มีสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ตั้งแต่ระดับอนุบาล-มหาวิทยาลัย รวม 1,511 แห่ง จำนวนครูสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 13,570 คน

2.3 ศาสนา

สถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา รวม 1,566 แห่ง แยกเป็นวัด 1,533 แห่ง โบสถ์คริสต์ 29 แห่ง และมัสยิด 3 แห่ง ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด 102 แห่ง โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม-บาลี 137 แห่ง แผนกสามัญศึกษา 25 แห่ง และมหาวิทยาลัยสงฆ์ 2 แห่ง

2.4 การสาธารณสุข ข้อมูลสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2549 มีสถานบริการด้านสาธารณสุข ดังนี้

- สถานบริการสาธารณสุขของรัฐจำนวน 51 แห่ง และเอกชน 3 แห่ง
- สถานบริการสาธารณสุขสังกัดกระทรวงอื่น 4 แห่ง สถานิอนามัย 248 แห่ง
- โรงพยาบาลศูนย์ ขนาด 867 เตียง จำนวน 1 แห่ง

- โรงพยาบาลชุมชนขนาด 120 เตียง 1 แห่ง, ขนาด 90 เตียง 2 แห่ง, ขนาด 60 เตียง 5 แห่ง ขนาด 30 เตียง 12 แห่ง
- โรงพยาบาลศรีนครินทร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 815 เตียง
- โรงพยาบาลเอกชนจำนวน 3 แห่ง แยกเป็น ขนาด 100 เตียง 1 แห่ง , ขนาด 50 เตียง 2 แห่ง

2.5 อาชญากรรมและยาเสพติด

1) อาชญากรรม

การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม (คดี 5 กลุ่ม) ของจังหวัดขอนแก่นในห้วงระยะตั้งแต่เดือนมกราคม-ธันวาคม 2549 มีผลการดำเนินการดังแสดงตาม ตารางที่ 2 และเปรียบเทียบสถิติคดีอาชญากรรมในจังหวัดขอนแก่น ระหว่างปี 2544 – ปี 2549 แสดงตามตารางที่ 3

ตารางที่ 2 แสดงผลการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของจังหวัดขอนแก่น
ระหว่างเดือนมกราคม – ธันวาคม 2549

กลุ่มความผิด	เกิด (ราย)	จับ (ราย)
กลุ่มที่ 1 คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ	109	72
กลุ่มที่ 2 คดีประทุษร้ายต่อชีวิต/ร่างกาย /เพศ	787	379
กลุ่มที่ 3 คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์	1,073	467
กลุ่มที่ 4 คดีที่นำสนใจ	667	168
กลุ่มที่ 5 คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	จับ 3,730 ราย	ผู้ต้องหา 8,680 ราย

ตารางที่ 3 สถิติคดีอาชญากรรมในจังหวัดขอนแก่น ระหว่างปี 2544 - 2549

ประเภทความผิด	ปี 2544		ปี 2545		ปี 2546		ปี 2547		ปี 2548		ปี 2549	
	เกิด	จับ	เกิด	จับ	เกิด	เกิด	จับ	จับ	เกิด	จับ	เกิด	จับ
กลุ่มที่ 1	200	51	112	198	41	56	212	64	123	58	109	72
กลุ่มที่ 2	685	374	622	744	410	353	859	346	788	320	787	379
กลุ่มที่ 3	751	420	798	758	433	433	836	394	940	441	1,073	467
กลุ่มที่ 4	610	184	697	635	235	191	910	124	811	117	667	168
กลุ่มที่ 5	จับ	ผดห.	จับ	จับ	ผดห.	ผดห.	จับ	ผดห.	ผดห.	จับ	ผดห.	จับ
	5,856	13,426	5,843	6,658	13,819	12,112	4,330	9,558	8,544	3,320	8,680	3,730

ที่มา : ตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น

2) สถานการณ์แพร่ระบาดของยาเสพติด

การดำเนินงานตามนโยบายต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ปี พ.ศ. 2549 โดย ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดขอนแก่น มีผลการดำเนินงาน สรุปดังนี้

1. ดำเนินงานหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด

- จัดตั้งองค์กรคณะกรรมการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดระดับ

หมู่บ้าน จำนวน 2,231 หมู่บ้าน 280 ชุมชน

- คัดเลือกหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีความเข้มแข็ง ตำบลละ 1 หมู่บ้าน เทศบาลละ 1

ชุมชน รวม 250 หมู่บ้าน/ชุมชน พัฒนาให้เป็นหมู่บ้าน/ชุมชนต้นแบบเอาชนะยาเสพติด

- ฝึกอบรมผู้นำ/แกนนำ หมู่บ้าน/ชุมชนต้นแบบ ระดับจังหวัด รวม 250

หมู่บ้าน/ชุมชน จำนวน 1,000 คน

2. ผู้เข้ารับการรักษา จำนวน 202 ราย

3. การจัดตั้งศูนย์ประสานพลังแผ่นดิน จำนวนผู้ประสานพลังแผ่นดิน 105,518 คน

2.6 คุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดขอนแก่น ปี 2549

การจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ของจังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2549 จากครัวเรือนในพื้นที่ชุมชนชนบท จำนวน 239,880 ครัวเรือน 2,143 หมู่บ้าน (นอกเขตเทศบาล) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ามีตัวชี้วัด จปฐ. ที่บรรลุเป้าหมาย จำนวน 17 ตัวชี้วัด และที่ประชาชนยังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ จำนวน 20 ตัวชี้วัด จาก 37 ตัวชี้วัด ดังแสดงตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สรุปผลการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)ระดับจังหวัด พ.ศ. 2549

จังหวัดขอนแก่น

ตัวชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)		ผลการสำรวจระดับครัวเรือน (จปฐ. 1)							ผลการสำรวจระดับหมู่บ้าน (จปฐ. 2)				
		จำนวน สำรวจ ทั้งหมด	ไม่ผ่านเกณฑ์		ผ่านเกณฑ์		เทียบเป้าหมาย		จำนวน สำรวจ (หมู่)	ไม่บรรลุเป้าหมาย		บรรลุเป้าหมาย	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	เป้า %	ผล		จำนวน (หมู่)	ร้อยละ	จำนวน (หมู่)	ร้อยละ
หมวดที่ 1 สุขภาพดี													
1	หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลก่อนคลอด	6,056 คน	10	0.2	6,046	99.8	100	✕	1,529	11	0.7	1,518	99.3
2	แม่ที่คลอดลูกได้รับทำคลอด/ดูแลหลังคลอด	6,492 คน	4	0.1	6,488	99.9	100	✕	1,589	7	0.4	1,582	99.6
3	เด็กแรกเกิดมีน้ำหนักไม่ต่ำกว่า 2,500 กรัม	9,543 คน	37	0.4	9,506	99.6	100	✕	1,904	33	1.7	1,871	98.3
4	เด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี ได้รับวัคซีนครบ	9,543 คน	10	0.1	9,533	99.9	100	✕	1,904	10	0.5	1,894	99.5
5	เด็กแรกเกิดได้กินนมแม่อย่างน้อย 4 เดือนแรก	7,556 คน	125	1.7	7,431	98.3	90	✓	1,847	81	4.4	1,766	95.6
6	เด็ก-5 ปี กินอาหารเหมาะสม/เพียงพอ	54,445 คน	36	0.1	54,409	99.9	100	✕	2,137	27	1.3	2,110	98.7
7	เด็ก 6-15 ปี ได้กินอาหารถูกต้องครบถ้วน	164,275 คน	75	-	164,200	100.0	100	✕	2,141	49	2.3	2,092	97.7
8	เด็ก 6-12 รับผิดชอบป้องกันโรคครบ	111,298 คน	56	0.1	111,242	99.9	100	✕	2,141	40	1.9	2,101	98.1
9	ครัวเรือนได้กินอาหารมีคุณภาพได้มาตรฐาน	239,880 ครัว.	9,648	4.0	230,232	96.0	90	✓	2,143	215	10.0	1,928	90.0
10	ครัวเรือนมีความรู้การใช้ยาถูกต้องเหมาะสม	239,880 ครัว.	-	-	239,880	100.0	100	✓	2,143	-	-	2,143	100.0
11	คนอายุ 35 ปี ขึ้นไปได้รับตรวจสุขภาพประจำปี	487,341 คน	7,718	1.6	479,623	98.4	30	✓	2,143	4	0.2	2,139	99.8
หมวดที่ 2 มีบ้านอาศัย													
12	ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย	239,880 ครัว.	4,918	2.1	234,962	97.9	100	✕	2,143	1,608	75.0	535	25.0
13	ครัวเรือนมีน้ำสะอาดดื่มและบริโภคปลอดภัย	239,880 ครัว.	2,496	1.0	237,384	99.0	95	✓	2,143	120	5.6	2,023	94.4

ตัวชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ)		ผลการสำรวจระดับครัวเรือน (จปฐ. 1)							ผลการสำรวจระดับหมู่บ้าน (จปฐ. 2)				
		จำนวน สำรวจ ทั้งหมด	ไม่ผ่านเกณฑ์		ผ่านเกณฑ์		เทียบเป้าหมาย		จำนวน สำรวจ (หมู่)	ไม่บรรลุเป้าหมาย		บรรลุเป้าหมาย	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	เป้า %	ผล		จำนวน (หมู่)	ร้อยละ	จำนวน (หมู่)	ร้อยละ
14	ครัวเรือนมีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี	239,880 ครัว.	1,992	0.8	237,888	99.2	95	✓	2,143	85	4.0	2,058	96.0
15	ครัวเรือนจัดบ้านเรือน/บริเวณถูกสุขลักษณะ	239,880 ครัว.	2,146	0.9	237,734	99.1	95	✓	2,143	120	5.6	2,023	94.4
16	ครัวเรือนไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ	239,880 ครัว.	1,939	0.8	237,941	99.2	100	✗	2,143	594	27.7	1,549	72.3
17	ครัวเรือนมีการป้องกันอุบัติเหตุอย่างถูกวิธี	239,880 ครัว.	2,497	1.0	237,383	99.0	100	✗	2,143	980	45.7	1,163	54.3
18	ครัวเรือนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	239,880 ครัว.	475	0.2	239,405	99.8	100	✗	2,143	248	11.6	1,895	88.4
19	ครัวเรือนมีวามอบอุ่น	239,880 ครัว.	3,573	1.5	236,307	98.5	100	✗	2,143	1,522	71.0	621	29.0
หมวดที่ 3 ผลการศึกษา													
20	เด็กอายุ 3-5 ปี รับบริการเตรียมความพร้อม	33,142 คน	101	0.3	33,041	99.7	100	✗	2,130	63	3.0	2,067	97.0
21	เด็กอายุ 6-15 ปี รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี	164,274 คน	206	0.1	164,068	99.9	100	✗	2,141	124	5.8	2,017	94.2
22	เด็กจบภาคบังคับ 9 ปี ได้เรียนต่อมัธยมปลาย	12,495 คน	431	3.4	12,064	96.6	50	✓	1,594	27	1.7	1,567	98.3
23	เด็กจบภาคบังคับ 9 ปี ได้ฝึกอบรบด้านอาชีพ	431 คน	158	36.7	273	63.3	80	✗	238	92	38.7	146	61.3
24	คนอายุ 15-60 ปีเต็ม อ่านออก/เขียนไทยได้	698,900 คน	734	0.1	698,166	99.9	100	✗	2,143	231	10.8	1,912	89.2
25	คนในครัวเรือนได้รับรู้ข่าวสาร	239,880 ครัว.	-	-	239,880	100.0	100	✓	2,143	-	-	2,143	100.0
หมวดที่ 4 รายได้ก้าวหน้า													
26	คนอายุ 18-60 ปี มีอาชีพและมีรายได้	554,588 คน	8,692	1.6	545,896	98.4	80	✓	2,089	41	2.0	2,048	98.0
27	คนรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 20,000 บาทต่อปี/คน	239,880 ครัว.	10,764	4.5	229,116	95.5	70	✓	2,143	56	2.6	2,087	97.4
28	ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน	239,880 ครัว.	16,793	7.0	223,087	93.0	60	✓	2,143	97	4.5	2,046	95.5

ตัวชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)		ผลการสำรวจระดับครัวเรือน (จปฐ. 1)							ผลการสำรวจระดับหมู่บ้าน (จปฐ. 2)				
		จำนวน สำรวจ ทั้งหมด	ไม่ผ่านเกณฑ์		ผ่านเกณฑ์		เทียบเป้าหมาย		จำนวน สำรวจ (หมู่)	ไม่บรรลุเป้าหมาย		บรรลุเป้าหมาย	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	เป้า %	ผล		จำนวน (หมู่)	ร้อยละ	จำนวน (หมู่)	ร้อยละ
หมวดที่ 5 ปลุกฝังค่านิยมไทย													
29	คนในครัวเรือนไม่ติดสุรา	1,009,854คน	5,795	0.6	1,004,059	99.4	100	✗	2,143	814	38.0	1,329	62.0
30	คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่	1,009,854คน	105,359	10.4	904,495	89.6	50	✓	2,143	-	-	2,143	100.0
31	คนตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปปฏิบัติกิจกรรมศาสนา	239,880 คร.	-	-	239,880	100.0	100	✓	2,143	-	-	2,143	100.0
32	คนสูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่	109,858 คน	116	0.1	109,742	99.9	100	✗	2,141	66	3.1	2,075	96.9
33	คนพิการได้รับการดูแลเอาใจใส่	5,629 คน	92	1.6	5,537	98.4	100	✗	1,380	67	4.9	1,313	95.1
หมวดที่ 6 ร่วมใจพัฒนา													
34	ครัวเรือนมีคนเป็นสมาชิกกลุ่มในหมู่บ้าน/ตำบล	239,880 คร.	4,962	2.1	234,918	97.9	90	✓	2,143	100	4.7	2,043	95.3
35	ครัวเรือนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น	239,880 คร.	2,492	1.0	237,388	99.0	30	✓	2,143	-	-	2,143	100.0
36	ครัวเรือนเข้าร่วมทำกิจกรรมสาธารณะหมู่บ้าน	239,880 คร.	-	-	239,880	100.0	100	✓	2,143	-	-	2,143	100.0
37	คนมีสิทธิ์ได้ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	732,966 คน	15,477	2.1	717,489	97.9	100	✗	2,143	1,057	49.3	1,086	50.7

สรุปตัวชี้วัด จปฐ. 1 บรรลุเป้าหมาย (✓) 17 ข้อ คือตัวชี้วัดที่ 5 9 10 11 13 14 15 22 25 26 27 28 30 31 34 35 36

ไม่บรรลุเป้าหมาย (✗) 20 ข้อ คือตัวชี้วัดที่ 1 2 3 4 6 7 8 12 16 17 18 19 20 21 23 24 29 32 33 37

ไม่มีข้อมูล (□) 0 ข้อ คือตัวชี้วัดที่

หมายเหตุ ตัวชี้วัดบางตัวที่แสดงค่าร้อยละเท่ากับ 100 แต่อาจ “ไม่ผ่านเกณฑ์” ได้ เนื่องมาจากการปัดทศนิยม

3. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.1 ทรัพยากรธรรมชาติ

1) ทรัพยากรป่าไม้

กรมป่าไม้ ได้ประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติทับพื้นที่ป่าถาวรในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 22 ป่า ครอบคลุมพื้นที่ 1,692,051 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 25.43 ของพื้นที่จังหวัด กรมป่าไม้ได้ จำแนกประเภทพื้นที่ป่าเป็น 3 ประเภท คือ ป่าอนุรักษ์ ป่าเศรษฐกิจ และป่าเพื่อการเกษตร และบางส่วนได้ ส่งมอบให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร (สปก.)นำไปประกาศเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 926,318.75 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.92 ของพื้นที่จังหวัด โดยมีพื้นที่จำนวนหนึ่งที่ต้องดำเนินการกันพื้นที่ป่า สงวนแห่งชาติกลับคืนกรมป่าไม้ ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 131,444.08 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.98 ของพื้นที่ จังหวัด ดังมีรายละเอียดการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในเขตพื้นที่ป่าสงวนในจังหวัด ขอนแก่น ตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การใช้ประโยชน์ที่ดินและป่าไม้ในเขตพื้นที่ป่าสงวนในจังหวัดขอนแก่น

ที่	ชื่อป่าสงวนแห่งชาติ	อำเภอ	พท.ป่าสงวน แห่งชาติ (ไร่)	พท.ป่าเพื่อการ อนุรักษ์ (ไร่)	พท.มอบให้ ส.ป.ก.(ไร่)
1	ป่าโคกกลาง	มัญจาคีรี, เมือง	129,619.00	55,649.00	73,970.00
2	ป่าดงลาน	ชุมแพ	340,500.00	193,088.00	147,412.00
3	ป่าเขาสวนกวาง	น้ำพอง	38,750.00	17,909.00	20,841.00
4	ป่าภูเวียง	ภูเวียง, ชุมแพ	218,162.00	188,596.00	29,566.00
5	ป่าดงมูล	กระนวน	109,375.00	15,953.00	0.00
6	ป่าหนองอ่าง	ภูเวียง	11,718.00	4,461.00	7,257.00
7	ป่าภูค้ำน้ำใส	ภูเวียง	6,093.00	1,212.00	4,881.00
8	ป่าห้วยเสียว	น้ำพอง	41,600.00	0.00	41,600.00
9	ป่าภูระงำ	มัญจาคีรี, ชนบท, พล	158,050.00	43,818.00	114,232.00
10	ป่าสาวะถี	เมือง	17,656.00	6,809.00	10,847.00
11	ป่าหนองนกเขียน	ภูเวียง, หนองเรือ	22,006.00	1,031.25	20,974.75
12	ป่าหนองเม็ก-ลุมพุก	บ้านไผ่	128,250.00	25,485.00	102,765.00
13	ป่าโสกแต้	น้ำพอง, เมือง, หนองเรือ	51,194.00	42,769.00	8,425.00
14	ป่าโคกหลวง แปลงที่สาม	มัญจาคีรี	92,187.00	20,843.00	71,344.00
15	ป่าสำราญ	เมือง	29,275.00	0.00	29,275.00
16	ป่าห้วยฝาย	ภูเวียง	14,843.00	8,087.00	6,756.00
17	ป่าโนนน้ำแบ่ง	ชนบท, บ้านไผ่, พล, หนองสองห้อง	152,343.00	0.00	152,343.00

ตารางที่ 5 การใช้ประโยชน์ที่ดินและป่าไม้ในเขตพื้นที่ป่าสงวนในจังหวัดขอนแก่น (ต่อ)

ที่	ชื่อป่าสงวนแห่งชาติ	อำเภอ	พท.ป่าสงวน แห่งชาติ (ไร่)	พท.ป่าเพื่อการ อนุรักษ์ (ไร่)	พท.มอบให้ ส.ป.ก.(ไร่)
18	ป่าโคกตลาดใหญ่	เมือง, หนองเรือ	37,775.00	7,125.00	30,650.00
19	ป่าบ้านอุบล-หัวลิ้ง	น้ำพอง	5,543.00	0.00	5,543.00
20	ป่าดงช้า	น้ำพอง, กระนวน	69,018.00	24,982.00	44,036.00
21	ป่าบ้านนายม-กุดดุก	น้ำพอง	4,219.00	618.00	3,601.00
22	ป่าภูเม็ง	หนองเรือ, บ้านฝาง	13,875.00	13,875.00	0.00
	รวม		1,692,051.00	672,310.25	926,318.75

ที่มา : สำนักบริหารจัดการพื้นที่อนุรักษ์ 8

สภาพปัญหา

ปัจจุบันสภาพปัญหาพื้นที่ป่าไม้จังหวัดขอนแก่นที่เป็นปัญหาหลักมีอยู่ 2 กลุ่ม คือ ปัญหาสิทธิในพื้นที่ประกาศเขตป่าไม้ และปัญหาการเสื่อมโทรมของทรัพยากรป่าไม้ ดังนี้

(1) ปัญหาสิทธิในพื้นที่ประกาศเขตป่าไม้ โดยมีสาเหตุมาจากการประกาศเขตป่าทับพื้นที่ทำกิน แนวเขตป่าไม่ชัดเจน ความต้องการพื้นที่ทำกินของราษฎร ความไม่เข้าใจในข้อกฎหมายบางประการของราษฎร

(2) ปัญหาป่าเสื่อมโทรม โดยมีสาเหตุมาจากการยึดครองครองตั้งสำนักสงฆ์ กลุ่มนายทุนว่าจ้างราษฎรตัดไม้เพื่อการแปรรูป ราษฎรบุกรุกลักลอบตัดไม้ การแผ้วถางป่าเป็นพื้นที่ทำกิน การทำถนนและแหล่งน้ำ ไฟป่า ขาดแคลนเครื่องมือเครื่องใช้สำหรับเจ้าหน้าที่รักษาป่า ราษฎรขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ โดยมีความรุนแรงมากน้อยแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ ดังนี้

- เขตป่าสงวนแห่งชาติที่พบปัญหารุนแรง ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติดงลาน และดงช้า

- เขตป่าสงวนแห่งชาติที่พบปัญหาไม่รุนแรง ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติภูเวียง ภูระงำ โสภคเต้ เขาสวนกวาง โลกหลวง ภูเม็ง เป็นต้น

- เขตป่าสงวนแห่งชาติที่พบปัญหาน้อย ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติโนนน้ำแบ่ง หนองอ่าง กุดน้ำใส สวะถี หัวฝาย หนองนกเขียน เป็นต้น

พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 22 ป่า แบ่งตามการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนี้

(1) พื้นที่ป่าอนุรักษ์ (Conservation Forest : Zone C) จำนวน 172,260.25 ไร่

(2) พื้นที่ป่าเศรษฐกิจ (Economic Forest : Zone E) จำนวน 131,444.08 ไร่

พื้นที่อุทยานแห่งชาติ มีจำนวน 4 แห่ง คือ

- (1) อุทยานแห่งชาติภูเวียง พื้นที่ 203,125 ไร่
- (2) อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน พื้นที่ 169,375 ไร่
- (3) อุทยานแห่งชาติน้ำพอง พื้นที่ 96,875 ไร่
- (4) อุทยานแห่งชาติภูเก้าภูพานคำ พื้นที่ 30,675 ไร่ (ในเขตจังหวัดขอนแก่น)

2) ทรัพยากรดิน

จังหวัดขอนแก่นมีพื้นที่ทั้งหมด 10,886 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 6.8 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.12 ของพื้นที่ทั้งประเทศ แบ่งเป็นพื้นที่การเกษตรประมาณ 3,901,961 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 57.35 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด พื้นที่ป่าไม้ 807.856 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.12 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด กลุ่มดิน จำแนกได้ 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มดินคละร้อยละ 35 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด กลุ่มดินนาร้อยละ 30 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด กลุ่มดินไร ร้อยละ 30 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด และกลุ่มดินภูเขาและที่สูงร้อยละ 5 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด

สภาพปัญหา

ปัญหาด้านทรัพยากรดิน จัดแบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ ปัญหาอันเกิดจากลักษณะทางธรณีวิทยาของพื้นที่ ปัญหาอันเกิดจากการกระทำของมนุษย์หรือการทำการเกษตร และปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน ดังนี้

(1) ปัญหาอันเกิดจากลักษณะทางธรณีวิทยาของพื้นที่ ได้แก่ สภาพดินทราย ดินเค็ม และดินดินปนกรวด เป็นดินที่ขาดอินทรีย์วัตถุ มีความสมบูรณ์ต่ำ

(1.1) ดินทราย เกิดจากสาเหตุโครงสร้างของหินทรายที่ทำให้เกิดเนื้อดินทราย มีพื้นที่ประมาณ 1,075,012 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 15.80 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด พบมากในเขตอำเภอภูผาม่าน ชุมแพ สีชมพู เขาสวนกวาง อุบลรัตน์ และตอนบนสุดของอำเภอกระนวน

(1.2) ดินเค็ม เกิดจากสาเหตุของชั้นเกลือใต้ดิน และปัจจัยเสริมให้มีการเกิดเกลือบนผิวดินมากขึ้น คือ ป่าไม้ถูกทำลาย การชะล้างพังทลายของหน้าดิน มีพื้นที่ที่เป็นดินเค็มทุกระดับ 546,671 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.034 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด พบมากในเขตอำเภอพระยืน บ้านฝาง เมือง และหนองสองห้อง

(2) ปัญหาอันเกิดจากการใช้ดินไม่เหมาะสมกับพืช หรือการใช้ดินที่ผิดประเภท จังหวัดขอนแก่นมีการใช้พื้นดินไม่เหมาะสมกับสมรรถนะของดิน หรือการปลูกพืชไม่เหมาะสมกับดิน โดยมีสาเหตุมาจากนโยบายที่มุ่งขยายฐานการผลิตทางการเกษตร ความไม่เข้าใจของเกษตรกร ไม่มีมาตรการบังคับใช้ทางกฎหมาย มีพื้นที่ประมาณ 516,934 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.60 ของพื้นที่จังหวัด

(3) ปัญหาการชะล้างสูญเสียน้ำดินในอัตรา 5-20 ต้น/ปี/ไร่ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง สาเหตุเกิดจากโครงสร้างเดิมเป็นดินทราย ขาดการอนุรักษ์ดินอย่างถูกวิธีและต่อเนื่องการปลูกพืชไม่เหมาะสมกับพื้นที่ ขาดพืชปกคลุมดิน ป่าไม้ถูกทำลาย มีพื้นที่ประมาณ 2,031,357 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 29.68 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด ส่วนการชะล้างพังทลายมากกว่า 20 ต้น/ปี/ไร่ พบที่อำเภอเขาสวนกวาง กิ่งอำเภอโคกโพธิ์ไชย

3) ทรัพยากรน้ำ

พื้นที่จังหวัดขอนแก่นจัดอยู่พื้นที่ในลุ่มน้ำชี ซึ่งเป็นลุ่มน้ำหลัก ประกอบไปด้วยลำน้ำสาขาหลายสาย ได้แก่ ลำน้ำพอง ลำน้ำเชิญ และลำน้ำชี

(1) **ลำน้ำพอง** มีต้นกำเนิดจากภูกระดึงและเทือกเขาสันปันน้ำของกลุ่มน้ำป่าสัก กับลุ่มน้ำชี ไหลผ่านอำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย อำเภออุบลรัตน์และอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น และไหลไปบรรจบกับแม่น้ำชีบริเวณอำเภอเมืองขอนแก่น ได้มีการสร้างเขื่อนอุบลรัตน์กั้นลำน้ำพองที่บริเวณอำเภออุบลรัตน์ เพื่อการผลิตกระแสไฟฟ้าและการชลประทาน โดยมีพื้นที่ชลประทานประมาณ 580,000 ไร่ ซึ่งพื้นที่ชลประทานดังกล่าว เกิดขึ้นจากการสร้างฝายหนองหวายที่บริเวณบ้านน้ำพอง เพื่อรับน้ำที่ปล่อยออกจากเขื่อนอุบลรัตน์แล้วผันเข้าสู่คลองส่งน้ำชลประทานต่อไป

ลำน้ำพอง สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ตอน คือ ลำน้ำพองตอนบน ซึ่งอยู่เหนืออ่างเก็บน้ำอุบลรัตน์ และลำน้ำพองตอนล่าง ซึ่งอยู่ท้ายอ่างฯ ลำน้ำพองตอนบนประกอบด้วย ลำน้ำสาขาจำนวนหลายสาย ได้แก่ ลำน้ำพอง โก ลำน้ำพวย ห้วยทรายขาว ลำน้ำมอ ห้วยแกน และห้วยจาน ซึ่งไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำอุบลรัตน์โดยตรง ส่วนลำน้ำพองตอนล่างประกอบด้วยลำน้ำสาขาหลายสาย ได้แก่ ห้วยทราย ห้วยคุ่มมูม ห้วยยาง ห้วยโจด ห้วยเสือเต้น ห้วยเสียว ห้วยแก้งคุด ห้วยใหญ่ ห้วยสายบาตร และห้วยพระคือ

(2) **ลำน้ำชี** มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาสันปันน้ำของกลุ่มน้ำป่าสักกับลุ่มน้ำชี ภายในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ ไหลเข้าสู่จังหวัดขอนแก่นบริเวณอำเภอแวงน้อย ผ่านอำเภอแวงใหญ่ อำเภอชนบท อำเภอมัญจาคีรี อำเภอบ้านไผ่ และอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น แล้วไหลเข้าสู่อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

(3) **ลำน้ำเชิญ** มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาสันปันน้ำของกลุ่มน้ำป่าสักกับลุ่มน้ำชีไหลผ่านอำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น แล้วไหลลงอ่างเก็บน้ำอุบลรัตน์บริเวณอำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

สภาพปัญหา

ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติน้ำในจังหวัดขอนแก่น สามารถจำแนกได้ 3 กลุ่มใหญ่ คือ

(1) ปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง โดยมีสาเหตุมาจากภาวะฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง สภาพดินทรายที่ไม่กักเก็บน้ำ สภาพป่าไม้ถูกทำลายจนเสียสมดุลทางธรรมชาติ ทำให้ขาดน้ำซับน้ำซึมได้ดิน แหล่งน้ำธรรมชาติตื้นเขิน การขาดการบริหารจัดการน้ำเสียที่มีประสิทธิภาพ

(2) ปัญหาน้ำท่วมในช่วงปลายฤดูฝน โดยมีสาเหตุมาจากปริมาณน้ำฝนมากกว่าปกติ ในบางปี ขาดป่าไม้ที่ช่วยดูดซับน้ำได้ดิน ทำให้เกิดความรุนแรงของการไหลบ่าของน้ำฝน แหล่งน้ำธรรมชาติตื้นเขิน ทำให้มีการกักเก็บน้ำได้น้อย ขาดพื้นที่กักเก็บน้ำขนาดใหญ่ในลักษณะแก้มลิง พื้นที่น้ำท่วมส่วนใหญ่เกิดขึ้นตามแนวลำน้ำชี ไหลผ่านอำเภอเวียงน้อย แวงใหญ่ ชนบท มัญจาคีรี เมือง และอำเภอบ้านไผ่

(3) ปัญหาน้ำเน่าเสีย ปนเปื้อนสารเคมีและน้ำเค็มกร่อย โดยมีสาเหตุมาจากการปล่อยน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม การปล่อยน้ำเสียจากฟาร์มปศุสัตว์ การแช่ป่อ การนำหมักหมมของพืช การใช้สารเคมีป้องกันการกำจัดศัตรูพืช โครงสร้างดินเค็ม (น้ำกร่อยเค็ม) พบในหลายพื้นที่ ได้แก่ อำเภอน้ำพอง อุดรรัตน์ สีชมพู ภูเวียง หนองเรือ ชุมแพ เขาสวนกว้าง พระยืน บ้านไผ่ ชนบท และมัญจาคีรี

4) ทรัพยากรแร่ธาตุและก๊าซ ที่สำคัญคือ

(1) แร่หินปูนเพื่อก่อสร้าง มีในพื้นที่อำเภอภูผาม่าน สีชมพู และชุมแพ พื้นที่ 660 ไร่ ปริมาณสำรองจำนวน 61.43 ล้านตัน

(2) พื้นที่คูทราย บริเวณลำน้ำพองในพื้นที่อำเภอสีชมพู และกิ่งอำเภอหนองนาคำ พื้นที่ 3 ไร่

(3) ก๊าซธรรมชาติที่อำเภอน้ำพอง และชนบท ซึ่งมีปริมาณสำรองประมาณ 1.5 ล้านล้านลูกบาศก์ฟุต

3.2 คุณภาพสิ่งแวดล้อม

1) ขยะมูลฝอย ปี พ.ศ. 2549 ปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นประมาณทั้งหมด 972.69 ตัน / วัน หรือประมาณ 355,031 ตัน/ปี

อัตราการเกิดขยะมูลฝอยจังหวัดขอนแก่น เฉลี่ยประมาณ 0.57 กก./คน/วัน แบ่งตามพื้นที่ได้ดังนี้

- (1) เทศบาลนครขอนแก่น มีอัตราการเกิดมูลฝอยประมาณ 1 กก./คน/วัน
- (2) เทศบาลเมือง 3 แห่ง มีอัตราการเกิดมูลฝอยเฉลี่ยประมาณ 0.73 กก./คน/วัน
- (3) เทศบาลตำบล 28 แห่ง มีอัตราการเกิดมูลฝอยเฉลี่ยประมาณ 0.63 กก./คน/วัน
- (4) องค์การบริหารส่วนตำบล 192 แห่ง มีอัตราการเกิดมูลฝอยเฉลี่ยประมาณ

0.43 กก./คน/วัน

2) **มลพิษทางน้ำ** ปัจจุบันคุณภาพน้ำในลำน้ำและแหล่งน้ำต่าง ๆ ของจังหวัดขอนแก่น มีสภาพเสื่อมโทรม เนื่องจากการระบายน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดต่าง ๆ ได้แก่ น้ำเสียจากชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม ฟาร์มปศุสัตว์ และเกษตรกรรม ซึ่งแหล่งกำเนิดมลพิษดังกล่าวส่วนใหญ่ยังขาดการจัดการน้ำเสียให้ได้คุณภาพก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

การแก้ไขน้ำเสียชุมชนมีเพียงเทศบาลนครขอนแก่นแห่งเดียว ที่มีการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย ซึ่งเปิดดำเนินการใช้แล้ว และอยู่ระหว่างการเตรียมพื้นที่อีก 3 พื้นที่ คือ ดำเนินการออกแบบก่อสร้างแล้ว 2 พื้นที่ ได้แก่ เทศบาลเมืองเมืองพล เทศบาลเมืองบ้านไผ่ อยู่ระหว่างดำเนินการศึกษาออกแบบ 1 พื้นที่ ได้แก่ เทศบาลตำบลชนบท และได้ศึกษาความเหมาะสมและออกแบบเบื้องต้น 1 พื้นที่ คือ เทศบาลเมืองชุมแพ

3) **มลพิษทางอากาศและเสียง** มลพิษทางอากาศและเสียงในจังหวัดขอนแก่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนยานพาหนะ และโรงงานอุตสาหกรรม สำหรับปัญหามลพิษทางอากาศและเสียง มักจะมีสาเหตุจากโรงงานอุตสาหกรรม โดยเฉพาะพื้นที่อำเภอเมือง ซึ่งโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ตั้งอยู่ เช่น โรงงานน้ำตาล และโรงงานผลิตเชื้อกระดาษ และโรงโม่หิน ในเขตพื้นที่อำเภอภูผาม่าน จึงมักมีการร้องเรียนจากชุมชนที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงแหล่งดังกล่าว

4. โครงสร้างและระบบบริการขั้นพื้นฐาน

4.1 การคมนาคม

- ทางรถยนต์ มีทางหลวงแผ่นดิน 7 สาย พาดผ่าน

ทางหลวงหมายเลข 2 จากสระบุรี-ขอนแก่น-อุดรธานี-หนองคาย

ทางหลวงหมายเลข 12 จากขอนแก่น - เพชรบูรณ์

ทางหลวงหมายเลข 23 แยกจากหมายเลข 2 ผ่านอำเภอบ้านไผ่ - มหาสารคาม

ทางหลวงหมายเลข 201 เชื่อมขอนแก่น - ชัยภูมิ - เลย

ทางหลวงหมายเลข 207 เชื่อมขอนแก่น - บุรีรัมย์

ทางหลวงหมายเลข 208 เชื่อมขอนแก่น - มหาสารคาม

ทางหลวงหมายเลข 209 เชื่อมขอนแก่น - กาฬสินธุ์

- ทางรถไฟ จากกรุงเทพฯ ถึงหนองคาย ขนานกับทางหลวงหมายเลข 2 มีจุดรับส่งที่อำเภอพล อำเภอบ้านไผ่ อำเภอเมืองขอนแก่น อำเภอน้ำพอง และอำเภอเขาสวนกวาง

- ทางอากาศ มีท่าอากาศยานพาณิชย์ของกรมการบินพาณิชย์ 1 แห่ง ห่างจากตัวเมือง 8 กิโลเมตร ขนาดพื้นที่ 1,113 ไร่ อาคารรองรับผู้โดยสารได้ 1,000 คน ขนาดทางวิ่ง (RUNWAY) 45×3,050 เมตร มี 2 ทางวิ่ง โดยเปิดเส้นทางกรุงเทพฯ - ขอนแก่น ของบริษัทการบินไทยจำกัด ใช้เวลาเดินทางประมาณ 45 นาที

4.2 การสื่อสารและโทรคมนาคม

1) ไปรษณีย์โทรเลข มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข จำกัด 27 แห่ง แยกเป็นประเภทรับฝาก (ปทฝ.) 3 แห่ง และประเภทรับ-จ่าย (ปทจ.) 24 แห่ง

2) โทรศัพท์ เป็นที่ตั้งของสำนักงานเขตโทรศัพท์ภูมิภาคที่ 2 มีชุมสายที่มีเขตปฏิบัติงานใน จังหวัดขอนแก่น 8 แห่ง คือ

1. อำเภอเมืองขอนแก่น 1 ครอบคลุมพื้นที่พระยืน ท่าพระ ถนนเหล่านาคี
2. อำเภอเมืองขอนแก่น 2 ครอบคลุมพื้นที่บ้านฝาง บ้านทุ่ม โกลี สีลา คอนยาง
3. อำเภอบ้านไผ่ ครอบคลุมพื้นที่อำเภอบ้านไผ่ ชนบท มัญจาคีรี เปือยน้อย โกลโพรไชย
4. กิ่งอำเภอบ้านแฮด ครอบคลุมพื้นที่บ้านแฮด โนนศิลา โนนสมบูรณ์
5. อำเภอพล ครอบคลุมพื้นที่พล แวงใหญ่ หนองสองห้อง แวงน้อย ท่านางแนว
6. อำเภอชุมแพ ครอบคลุมพื้นที่ชุมแพ สีชมพู โนนหัน ภูผาม่าน นาจาน
7. อำเภอน้ำพอง ครอบคลุมพื้นที่น้ำพอง เขาสวนกวาง อุบลรัตน์ บ้านขาม
8. อำเภอกระนวน ครอบคลุมพื้นที่กระนวน ชำสูง หนองเรือ ภูเวียง คอนโมง หนองแก หนองนาคำ

หมายเลขที่เปิดใช้แล้ว 70,553 เลขหมาย เลขหมายที่มีผู้เช่า จำนวน 50,995 เลขหมาย เหลือ 6.64 เลขหมายต่อประชากร 100 คน

3) วิทยุและโทรทัศน์ มีสถานีวิทยุกระจายเสียง จำนวน 13 สถานี เป็นที่ตั้งของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 สำนักประชาสัมพันธ์เขต 1 และสถานีถ่ายทอดผ่านดาวเทียมของ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3, ช่อง 9 อ.ส.ม.ท., สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7, สถานีโทรทัศน์ กองทัพบก ช่อง 5 และทีไอทีวี

4) หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น มีหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น คือ ขอนแก่น , ขอนแก่นนิวส์, แดนไทยอีสานนิวส์, ประชาไท, สยามนิวส์, ตะวันใหม่, เมืองขอนแก่น, เสียงอีสาน, สยามอีสาน, อีสานโพสต์ และวิคตี-มิเรอร์

4.3 สาธารณูปโภค สาธารณูปการ

1) การไฟฟ้า แหล่งผลิตกระแสไฟฟ้าที่สำคัญ คือ โรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนอุบลรัตน์ และ โรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วมน้ำพอง โดยมีกำลังผลิต 25.2 เมกกะวัตต์ และ 710 เมกกะวัตต์ มีไฟฟ้าเพื่อใช้ทั้งสิ้น 1,549.044 (ล้านกิโลวัตต์ต่อชั่วโมง) คร่าวเรือนมีไฟฟ้าใช้ทั้งสิ้น 369,893 คร่าวเรือน คิดเป็นร้อยละ 95.2 โดยอำเภอเมืองมีผู้ใช้มากที่สุด 115,882 คร่าวเรือน รองลงมาได้แก่ อำเภอชุมแพ 28,851 คร่าวเรือน และอำเภอน้ำพอง 21,085 คร่าวเรือน

2) การประปา การประปาในจังหวัดขอนแก่นอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของสำนักงานประปา เขต 6 ขอนแก่น ซึ่งมีแหล่งผลิต 8 แห่ง ในปีงบประมาณ 2546 มีกำลังการผลิต 6,117 ลบ.ม./ชม. รวมปริมาณน้ำผลิตจ่ายได้ทั้งสิ้น 42,253,707 ลบ.ม. รวมปริมาณน้ำจำหน่ายทั้งสิ้น 26,348,600 และผู้ใช้น้ำ ณ เดือนธันวาคม 2546 รวมทั้งสิ้น 99,492 ราย

5. การเมืองการปกครอง

จังหวัดขอนแก่น มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดขอนแก่น จำนวน 11 คน ตามการกำหนดเขตเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดขอนแก่น 11 เขต ตามประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 115 ตอนที่ 59ก. วันที่ 8 กันยายน 2541 โดยกำหนดเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังแสดงตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การกำหนดเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดขอนแก่น

เขตเลือกตั้ง	พื้นที่
เขต 1	อำเภอเมืองขอนแก่น (เทศบาลนครขอนแก่น ตำบลพระลับ ตำบลบึงเนียม)
เขต 2	อำเภอเมืองขอนแก่น (ตำบลสำราญ ตำบลท่าพระ ตำบลบ้านทุ่ม ตำบลเมืองเก่า ตำบลบ้านเป็ด ตำบลสาวะถี ตำบลคอนหัน ตำบลบ้านค้อ ตำบลศิลา และตำบลแดงใหญ่)
เขต 3	1. อำเภอเมืองขอนแก่น (ตำบลโคกสี และตำบลหนองตูม) 2. อำเภอกระนวน 3. อำเภอน้ำพอง (ตำบลพังทวย ตำบลบัวเงิน ตำบลบ้านขาม และตำบลทรายมูล) 4. กิ่ง อำเภอลำทะเมนชัย
เขต 4	1. อำเภอเมืองขอนแก่น (ตำบลโนนทัน) 2. อำเภอน้ำพอง (ตำบลน้ำพอง ตำบลสะอาด ตำบลกุดน้ำใส ตำบลหนองกุง ตำบลวังชัย ตำบลม่วงหวาน ตำบลโนนทัน และตำบลท่ากระเสริม) 3. อำเภออุบลรัตน์ 4. อำเภอเขาสวนกวาง
เขต 5	1. อำเภอเมืองขอนแก่น (ตำบลบ้านหว้า ตำบลคอนช้าง) 2. อำเภอภูผามาศ 3. อำเภอพระยืน 4. อำเภอบ้านฝาง (ตำบลบ้านเหล่า) 5. กิ่งอำเภอกอพระชัย

เขตเลือกตั้ง	พื้นที่
เขต 6	1. อำเภอชุมแพ 2. อำเภอภูผาม่าน 3. อำเภอสีชมพู (ตำบลนาจาน)
เขต 7	1. อำเภอภูเวียง (ตำบลบ้านเรือ ตำบลภูเวียง ตำบลคินคำ ตำบลหัวทอง ตำบลทุ่งชมพู ตำบลนาหว้า ตำบลหนองกุงเซิน และตำบลหนองกุงชนสาร) 2. อำเภอสีชมพู (ตำบลสีชมพู ตำบลบริบูรณ์ ตำบลวังเพิ่ม ตำบลคงลาน ตำบลบ้านใหม่ ตำบลศรีสุข ตำบลภูห่าน ตำบลหนองแดง และตำบลซำยาง) 3. กิ่ง อ.หนองนาคำ 4. กิ่ง อ.เวียงเก่า (ตำบลในเมือง ตำบลเมืองเก่าพัฒนา ตำบลเขาน้อย)
เขต 8	1. อำเภอหนองเรือ 2. อำเภอบ้านฝาง (ตำบลบ้านฝาง ตำบลป่ามะนาว ตำบลโนนฆ้อง ตำบลหนองบัว ตำบลโคกงาม ตำบลป่าหาวนึ่ง) 3. อำเภอภูเวียง (ตำบลกุดขอนแก่น ตำบลสงเปลือย และตำบลนาชุมแสง)
เขต 9	1. อำเภอพล (ตำบลเพ็กใหญ่ ตำบลลอมคอม ตำบลโคกสง่า ตำบลหนองมะเชื้อ ตำบลโนนข่า ตำบลเมืองพล ตำบลหนองแวง โสภพระ ตำบลโสกกนกเต็น และตำบลโจดหนองแก) 2. อำเภอชนบท (ตำบลห้วยแก และตำบลวังแสง) 3. อำเภอเวียงชัย 4. อำเภอเวียงใหญ่
เขต 10	1. อำเภอหนองสองห้อง 2. อำเภอชนบท (ตำบลบ้านแท่น และตำบลปอแดง) 3. อำเภอบ้านไผ่ (ตำบลป่าปอ) 4. อำเภอพล (ตำบลหัวทุ่ง ตำบลหนองแวงนางเบ้า และตำบลเก่าจั่ว) 5. กิ่งอำเภอโนนศิลา 6. อำเภอเปือยน้อย
เขต 11	1. อำเภอบ้านไผ่ (ตำบลในเมือง ตำบลบ้านไผ่ ตำบลเมืองเพีย ตำบลหัวหนอง ตำบลภูเหล็ก ตำบลหนองน้ำใส ตำบลแคนเหนือ ตำบลบ้านลาน และตำบลหินตั้ง) 2. กิ่งอำเภอบ้านแฮด 3. อำเภอชนบท (ตำบลชนบท ตำบลโนนพยอม ตำบลกุดเพ็ชร์ และตำบลศรีบุญเรือง)

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีจำนวน 42 คน แบ่งตามเขตเลือกตั้ง โดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้กำหนดเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ออกเป็น 42 เขตเลือกตั้ง ดังแสดงตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การกำหนดเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวนสมาชิก	จำนวนเขตเลือกตั้ง	เขตเลือกตั้งที่	พื้นที่
เมืองขอนแก่น	9	9	1	เฉพาะพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น ดังนี้ (1) มหาวิทยาลัยขอนแก่น หมู่ที่ 16 (2) ชุมชนเทศบาลสามเหลี่ยม หมู่ที่ 16 (3) ชุมชนบ้านหนองแวง หมู่ที่ 14 (4) ชุมชนวัดป่าอศุขยาราม หมู่ที่ 14 (5) ชุมชนหลังศูนย์ราชการ หมู่ที่ 13 - บริเวณแยกถนนหลังศูนย์ราชการตัดกับถนนมิตรภาพฝั่งทิศเหนือของถนนหลังศูนย์ราชการไปทางทิศตะวันออกจรดถนนกสิกรทุ่งสร้าง - บริเวณแยกถนนกสิกรทุ่งสร้างตัดกับถนนหลังศูนย์ราชการไปทางทิศเหนือจรดถนนจอมพล (6) ชุมชนดอนหญ้านาง หมู่ที่ 13 (7) ชุมชนบ้านโนนชัย หมู่ที่ 12
			2	เฉพาะพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น ดังนี้ (1) ถนนจอมพล ม.12 (2) ชุมชนศูนย์ราชการ ม.13 (3) ชุมชนถนนมิตรภาพฝั่งทิศตะวันออกตั้งแต่แยกถนนหลังศูนย์ราชการไปทางทิศใต้จรดถนนศรีจันทร์ (4) ถนนศรีจันทร์ ฝั่งทิศเหนือตั้งแต่แยกถนนมิตรภาพตัดกับถนนศรีจันทร์ไปทางทิศตะวันออกจรดถนนหน้าเมือง

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวน สมาชิกฯ	จำนวนเขต เลือกตั้ง	เขต เลือกตั้งที่	พื้นที่
				(5) ถนนหน้าเมือง ฝั่งทิศตะวันออก ตั้งแต่แยกถนนศรีจันทร์ไปทางทิศเหนือจรด ถนนรื่นรมย์ (6) ถนนรื่นรมย์ ฝั่งทางทิศเหนือตั้งแต่ แยกถนนหน้าเมืองไปทางทิศตะวันตกจรด คลองร่องเหมือง (7) คลองร่องเหมือง ฝั่งทิศเหนือตั้งแต่ แยกถนนรื่นรมย์ตัดกับคลองร่องเหมืองเลียบ ตามคลองร่องเหมืองไปทางทิศตะวันออก จรดถนนชวนชื่น หมู่ที่ 4 (8) ตำบลในเมือง หมู่ที่ 4 ทั้งหมด ชุมชนบ้านหนองใหญ่ หมู่ที่ 6
			3	เฉพาะพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น ดังนี้ (1) ชุมชนบ้านศรีฐาน หมู่ที่ 7 ทั้งหมด (2) ถนนมิตรภาพ ฝั่งทางทิศตะวันตก บริเวณตั้งแต่แยกถนนมิตรภาพตัดกับถนน มะลิวัลย์ไปทางทิศใต้ของถนนมิตรภาพจรด ถนนศรีจันทร์ (3) ถนนศรีจันทร์ ฝั่งทางทิศใต้ตั้งแต่ แยกถนนศรีจันทร์ไปทางทิศใต้จรดถนน รื่นรมย์ (4) ถนนหน้าเมือง ฝั่งทางทิศตะวันตก ตั้งแต่แยกถนนศรีจันทร์ไปทางทิศใต้จรด ถนนรื่นรมย์ (5) ถนนรื่นรมย์ ฝั่งทางทิศใต้ ตั้งแต่ แยกถนนหน้าเมืองไปทางทิศตะวันตกจรด คลองร่องเหมือง (6) คลองร่องเหมือง ฝั่งทางทิศใต้ตั้งแต่ แยกถนนรื่นรมย์ตัดกับคลองร่องเหมืองเลียบ ตามคลองร่องเหมืองไปทางทิศตะวันออก จรดถนนชวนชื่น หมู่ที่ 1

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวนสมาชิกฯ	จำนวนเขตเลือกตั้ง	เขตเลือกตั้งที่	พื้นที่
				(7) ชุมชนบ้านโนนทัน เฉพาะหมู่ที่ 1, 2 และหมู่ที่ 3 (8) ชุมชนแก่นนคร หมู่ที่ 17 (9) ชุมชนหนองวัด หมู่ที่ 17 (10) ชุมชนวุฒาราม หมู่ที่ 17 (11) ชุมชนสนามกีฬา ถนนเหล่านาคี (12) ชุมชนเคหะ (13) ชุมชนบ้านตูม (14) ชุมชนวัดกลาง (15) ชุมชนวัดธาตุ (16) ชุมชนหนองแขวงเมืองเก่า (17) ชุมชนเทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
			4	อ.เมืองขอนแก่น (ตำบลบ้านเป็ด, ตำบลเมืองเก่า)
			5	อ.เมืองขอนแก่น (ตำบลบ้านหว้า, ตำบลดอนช้าง, ตำบลท่าพระ, ตำบลคอนหัน)
			6	อ.เมืองขอนแก่น (ตำบลบึงเนียม ตำบลพระลับ ตำบลโคกสี ตำบลหนองตูม)
			7	อ.เมืองขอนแก่น (ตำบลศิลา)
			8	อ.เมืองขอนแก่น (ตำบลสาวะถี ตำบลบ้านทุ่ม ตำบลแดงใหญ่)
			9	อ.เมืองขอนแก่น (ตำบลบ้านค้อ, ตำบลโนนท่อน, ตำบลสำราญ)
ชุมแพ	3	3	1	เทศบาลตำบลชุมแพ, ตำบลชุมแพ
			2	เทศบาลตำบลโคกสูงสัมพันธ, ตำบลหนองเสาเล้า, ตำบลโนนอุดม, ตำบลข้าวเรียง, ตำบลไชยสอ, ตำบลหนองไผ่, ตำบลนาเพียง

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวนสมาชิกฯ	จำนวนเขตเลือกตั้ง	เขตเลือกตั้งที่	พื้นที่
			3	เทศบาลตำบลโนนหัน, ตำบลหนองเขียด, ตำบลโนนท่อน, ตำบลวังหินลาด, ตำบลโนนสะอาด, ตำบลนาหนองทุ่ม
น้ำพอง	2	2	1	ตำบลสะอาด, ตำบลน้ำพอง, ตำบลกุดน้ำใส, ตำบลม่วงหวาน, ตำบลวังชัย, ตำบลหนองกุง เฉพาะหมู่ที่ 1, 6 และหมู่ที่ 10
			2	ตำบลพังทวย, ตำบลบัวเงิน, ตำบลทรายมูล, ตำบลท่ากระเสริม, ตำบลบัวใหญ่, ตำบลบ้านขาม, ตำบลหนองกุง เฉพาะหมู่ที่ 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9 และหมู่ที่ 11
สีชมพู	2	2	1	ตำบลสีชมพู, ตำบลวังเพิ่ม, ตำบลศรีสุข, ตำบลบริบูรณ์
			2	ตำบลนาจาน, ตำบลหนองแดง, ตำบลซำยาง, ตำบลภูห่าน, ตำบลบ้านใหม่, ตำบลดงลาน
หนองสองห้อง	2	2	1	ตำบลหนองสองห้อง, ตำบลดงเค็ง, ตำบลตะกั่วป่า, ตำบลหนองไผ่ล้อม, ตำบลคอนคู
			2	ตำบลหนองเม็ก, ตำบลหันโจด, ตำบลโนนธาตุ, ตำบลคอนดั่ง, ตำบลกิมชาด, ตำบลลำโรง, ตำบลวังหิน
ภูเวียง	2	2	1	ตำบลนาชุมแสง, ตำบลสงเปือย, ตำบลหนองกุงชนสาร, ตำบลกุดขอนแก่น, ตำบลหนองกุงเชิน, ตำบลนาหว้า
			2	เทศบาลตำบลภูเวียง, ตำบลในเมือง, ตำบลเขาน้อย, ตำบลภูเวียง, ตำบลดินคำ, ตำบลบ้านเรือ, ตำบลห้วยทอง, ตำบลทุ่งชมพู, ตำบลเมืองเก่าพัฒนา
พล	2	2	1	เขตเทศบาลเมืองเมืองพล, ตำบลเก่าจิว, ตำบลเพ็กใหญ่, ตำบลหัวทุ่ง, ตำบลหนองแวงนางเป่า, ตำบลลอมคอม

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวน สมาชิกฯ	จำนวนเขต เลือกตั้ง	เขต เลือกตั้งที่	พื้นที่
			2	ตำบลโจดหนองแก, ตำบลโสกนกเต็น, ตำบลเมืองพล, ตำบลโนนข่า, ตำบลหนองแวงโสกพระ, ตำบลหนองมะเชื้อ, ตำบลโคกสง่า
บ้านไผ่	2	2	1	เฉพาะพื้นที่ในเขตเทศบาล ดังนี้ (1) ตำบลบ้านไผ่ (2) ตำบลในเมือง เฉพาะหมู่ที่ 1 เฉพาะพื้นที่นอกเขตเทศบาล ดังนี้ (1) ตำบลหินตั้ง (2) ตำบลบ้านลาน (3) ตำบลแคนเหนือ (4) ตำบลป่าปอ (5) ตำบลหนองน้ำใส
หนองเรือ	2	2	1	เทศบาลตำบลหนองเรือ, เทศบาลตำบลคอนโมง, ตำบลหนองเรือ, ตำบลโนนทอง, ตำบลโนนทัน, ตำบลบ้านกง, ตำบลบ้านฝ้อ
			2	เทศบาลตำบลหนองแก, ตำบลจระเข้, ตำบลบ้านเม็ง, ตำบลกุดกว้าง, ตำบลโนนสะอาด, ตำบลยางคำ
อุบลรัตน์	1	1		ทุกตำบล
กระนวน	1	1		ทุกตำบล
แวงใหญ่	1	1		ทุกตำบล
แวงน้อย	1	1		ทุกตำบล
มัญจาคีรี	1	1		ทุกตำบล
ภูผาม่าน	1	1		ทุกตำบล
พระยืน	1	1		ทุกตำบล
เปือยน้อย	1	1		ทุกตำบล
บ้านฝาง	1	1		ทุกตำบล
ชนบท	1	1		ทุกตำบล
เขาสวนกวาง	1	1		ทุกตำบล
กิ่ง อ.หนองนาคำ	1	1		ทุกตำบล
กิ่ง อ.บ้านแฮด	1	1		ทุกตำบล

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวนสมาชิก	จำนวนเขตเลือกตั้ง	เขตเลือกตั้งที่	พื้นที่
กิ่ง อ.โนนศิลา	1	1		ทุกตำบล
กิ่ง อ.ชำสูง	1	1		ทุกตำบล
กิ่ง อ.โคกโพธิ์ไชย	1	1		ทุกตำบล

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2547 ใน 20 อำเภอ 5 กิ่งอำเภอ มีดังนี้

- จำนวนเขตเลือกตั้ง 42 เขต
- จำนวนหมู่บ้าน 2,285 หมู่บ้าน
- จำนวนหน่วยเลือกตั้ง 2,521 แห่ง
- จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายก อบจ.ขอนแก่น 1,238,080 คน
 - จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 727,999 คน คิดเป็นร้อยละ 58.80
 - จำนวนบัตรเสีย 31,131 บัตร คิดเป็นร้อยละ 4.28
- จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิก อบจ.ขอนแก่น 1,232,586 คน
 - จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 726,519 คน คิดเป็นร้อยละ 58.94
 - จำนวนบัตรเสีย 26,531 บัตร คิดเป็นร้อยละ 3.65

6. เศรษฐกิจจังหวัดขอนแก่น

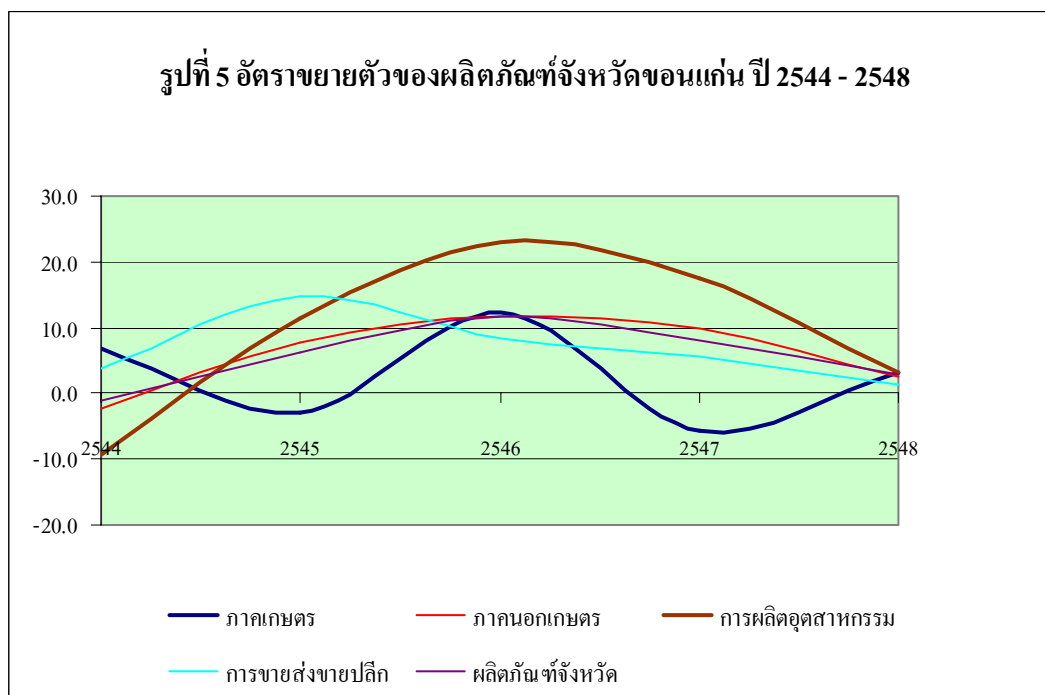
6.1 ผลิตภัณฑ์จังหวัดขอนแก่น (Gross Provincial Product of Khon Kaen : GPP)

6.1.1 ภาวะการผลิต

1.1 อัตราขยายตัวของผลิตภัณฑ์

ปี 2548 ผลิตภัณฑ์จังหวัดขอนแก่นมีอัตราขยายตัวร้อยละ 2.8 ชะลอลงจากอัตรา ร้อยละ 7.9 ในปี 2547 ภาคเกษตรขยายการผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.1 แต่ภาคนอกเกษตรอัตราขยายตัว ชะลอกลงไปร้อยละ 2.7 เทียบกับที่เคยขยายตัวร้อยละ 9.9 ในปี 2547 โดยเฉพาะสาขาการผลิต อุตสาหกรรมที่เคยอัตราขยายตัวถึงร้อยละ 17.4 ในปี 2547 ชะลอตัวลงไปในปี 2548 เป็นเพียงร้อยละ 3.3 เนื่องจากการผลิตในหมวดอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตเกษตรลดลง ไม่ว่าโรงสีข้าว โรงงานน้ำตาล และโรงงานผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ถึงแม้หมวดอุตสาหกรรมเบาจำพวกเสื้อผ้าและรองเท้า หมวด อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์จะยังขยายตัวได้อยู่บ้างก็ตาม สาขาการขยายส่งขายปลีก มีอัตราการขยายตัว ชะลอลงเช่นกัน จากร้อยละ 5.6 ในปี 2547 เหลือเพียงร้อยละ 1.2 ในปี 2548 สาขาโรงแรมและ ภัตตาคารขยายตัวได้เพียงร้อยละ 0.3 เทียบกับที่เคยขยายตัวได้ถึงร้อยละ 12.9 ในปี 2547 สาขาการ ขนส่งและคมนาคมกลับหดตัวลงไปถึงร้อยละ 4.4 เทียบกับที่เคยขยายตัวได้ถึงร้อยละ 15.1 เนื่องจาก

ผู้ประกอบการประสบภาวะขาดทุนจากปัญหาราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่ปรับสูงขึ้นเรื่อย ๆ อีกทั้งมีการใช้โทรศัพท์มือถือมากกว่าโทรศัพท์บ้านทำให้กิจการสื่อสารโทรคมนาคมชะลอตัวลง

สำหรับการส่งเสริมการลงทุน ในปี 2548 มีโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน 16 โครงการ เงินลงทุนเพียง 1,344 ล้านบาท ในขณะที่ปี 2547 มีโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน 12 โครงการ แต่เงินลงทุนถึง 3,515 ล้านบาท การลงทุนภาคอุตสาหกรรมและการค้าเริ่มชะลอตัว จากสถานการณ์ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงและแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยที่ปรับสูงขึ้นเรื่อย ๆ ส่งผลให้ผู้ประกอบการไม่มั่นใจในภาวะเศรษฐกิจและการค้ามีการแข่งขันกันรุนแรงขึ้น

ตารางที่ 8 โครงสร้างและอัตราขยายตัวของผลิตภัณฑ์จังหวัดขอนแก่น ปี 2547 – 2548

สาขาการผลิต	โครงสร้าง		อัตราขยายตัว	
	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2547	ปี 2548
ภาคเกษตร	11.1	11.2	- 5.7	3.1
ภาคนอกเกษตร	88.9	88.8	9.9	2.7
การผลิตอุตสาหกรรม	37.4	37.6	17.4	3.3
การขายส่งขายปลีก ฯ	16.1	15.9	5.6	1.2
โรงแรมและภัตตาคาร	1.7	1.7	12.9	0.3
การขนส่ง ฯ	8.0	7.5	15.1	- 4.4
การศึกษา	5.4	5.4	0.6	3.6
อื่น ๆ	20.3	20.7	1.7	5.7
ผลิตภัณฑ์จังหวัด	100.0	100.0	7.9	2.8

1.2 โครงสร้างการผลิต

จากผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดขอนแก่น แยกเป็น การผลิตสาขาภาคเกษตร ประมาณ ร้อยละ 11 สาขานอกภาคเกษตรร้อยละ 89 หรือคิดเป็นอัตราส่วนการผลิตสาขานอกภาคเกษตรต่อสาขาภาคเกษตรประมาณ 8 : 1 โดยมีการผลิตสาขาอุตสาหกรรมเป็นสาขานำมีสัดส่วนการผลิตถึงร้อยละ 38 ถ้าคิดรวมการผลิตสาขาการขายส่งการขายปลีกซึ่งมีสัดส่วนการผลิตร้อยละ 16 เข้าด้วยกันแล้วสาขาอุตสาหกรรมและการค้าจะมีสัดส่วนการผลิตถึงร้อยละ 54 ของผลิตภัณฑ์มวลรวม ส่วนภาคราชการที่รวมสาขาการบริหารราชการแผ่นดิน การศึกษา และการบริการด้านสุขภาพมีสัดส่วนการผลิตร้อยละ 11

6.1.2 ผลิตภัณฑ์จังหวัดเฉลี่ยต่อคน (Per capita GPP)

จังหวัดขอนแก่นมีมูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อคน หรือรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี จำนวน 59,978 บาท สูงเป็นอันดับ 1 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นลำดับที่ 37 ของประเทศ ดังแสดงตามตารางที่ 9

ตารางที่ 9 สถิติผลิตภัณฑ์มวลรวม ตามราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต จังหวัดขอนแก่น

ปี พ.ศ. 2541-2548 (หน่วย : ล้านบาท)

สาขาการผลิต	2541 (1998)	2542 (1999)	2543 (2000)	2544 (2001)	2545 (2002)	2546 (2003)	2547P (2004)	2548P1 (2005)
ผลิตภัณฑ์จังหวัด	68,900	67,056	66,453	67,826	74,325	83,165	92,081	99,348
มูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อคน (บาท)	39,381	38,062	37,565	38,914	43,273	49,134	55,210	59,978
ประชากร (1,000 คน)	1,750	1,762	1,769	1,743	1,718	1,693	1,668	1,656
ภาคเกษตร	7,218	6,671	6,778	7,871	8,369	10,088	10,859	12,843
เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้	6,857	6,219	6,414	7,441	8,025	9,615	10,384	12,371
การประมง	361	453	364	430	344	472	475	472
ภาคนอกเกษตร	61,683	60,385	59,675	59,955	65,956	73,077	81,222	86,504
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	2,464	2,451	2,436	2,352	2,272	2,105	1,827	2,130
การผลิตอุตสาหกรรม	16,925	19,454	18,375	17,187	20,409	24,513	28,361	30,033
การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	1,599	1,432	1,485	1,472	1,507	1,578	1,792	1,796
การก่อสร้าง	3,145	4,231	3,858	3,991	4,334	4,785	4,977	5,329
การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์								
จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน	13,570	11,140	11,282	11,954	13,608	14,958	16,339	17,212
โรงแรมและภัตตาคาร	1,165	1,363	1,489	1,389	1,588	1,571	1,837	1,889
การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม	3,344	3,803	3,699	3,970	3,966	4,089	4,417	4,104
ตัวกลางทางการเงิน	5,806	2,478	1,920	1,889	2,112	2,321	2,660	3,207
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และบริการทางธุรกิจ	2,192	2,251	2,282	2,290	2,394	2,429	2,498	2,755
การบริหารราชการแผ่นดินและการป้องกันประเทศ								
รวมทั้งการประกันสังคม	3,269	3,549	3,909	4,082	4,524	4,733	5,350	5,809
การศึกษา	5,808	5,814	6,327	6,464	6,557	7,222	8,047	8,775
การบริการด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	2,030	2,035	2,214	2,482	2,201	2,260	2,491	2,824
การให้บริการชุมชน สังคม และการบริการส่วนบุคคลอื่นๆ	240	262	278	310	361	385	493	505
ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	125	122	121	124	124	128	132	137

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

6.2 อุตสาหกรรม

สาขาอุตสาหกรรมของจังหวัดขอนแก่น มีการขยายตัวในอัตราที่สูงอย่างต่อเนื่อง และเพิ่ม
ความสำคัญต่อเศรษฐกิจของจังหวัดมากขึ้นเป็นลำดับ ประเภทของอุตสาหกรรมก็ได้เริ่มปรับเปลี่ยนจาก
อุตสาหกรรมเกษตร มาเป็นอุตสาหกรรมวิศวกรรม แม้จะมีโรงงานขนาดใหญ่อยู่บ้าง แต่ส่วนใหญ่ยังเป็น
อุตสาหกรรมขนาดย่อมและขนาดกลางที่มีการจ้างแรงงานในท้องถิ่นสูง

โรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนประกอบกิจการในจังหวัดขอนแก่น ณ เดือนมีนาคม 2549 มีจำนวนทั้งสิ้น 4,635 โรงงาน จำนวนเงินลงทุนทั้งสิ้น 40,702 ล้านบาท มีการจ้างแรงงาน รวม 48,343 คน ดังนี้

1) อุตสาหกรรมทั่วไป

อุตสาหกรรมขนาดย่อมและขนาดเล็ก (เงินทุนต่ำกว่า 10 ล้านบาท) โรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่ยังเป็นขนาดเล็ก โรงงานประเภทนี้ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัตถุดิบทางการเกษตร เช่น โรงสีข้าว โรงงานมันเส้น ซึ่งตั้งกระจายอยู่ตามแหล่งวัตถุดิบในชุมชนชนบทและเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ นอกจากเป็นโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารและเครื่องคั้น ซึ่งกระจุกตัวอยู่ตามชุมชนเมืองที่สำคัญ เช่น อำเภอเมือง ชุมแพ และบ้านไผ่ ส่วนอุตสาหกรรมแปรรูปไม้ วัสดุก่อสร้าง เครื่องเรือน ซ่อมสร้าง ยานยนต์ขนส่งกระจายตัวอยู่แทบทุกอำเภอ

2) อุตสาหกรรมขนาดกลาง (เงินทุน 10- 100 ล้านบาท)

จังหวัดขอนแก่นมีโรงงานขนาดกลางที่สำคัญได้แก่ โรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า ทอแหวน ฟอกหนัง แป้งมัน เครื่องจักรกลการเกษตร โรงงานขนาดกลางส่วนใหญ่ตั้งอยู่ตามแนวถนนมิตรภาพ ซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมสายหลักของภูมิภาคและกระจุกตัวอยู่ตามศูนย์กลาง และชุมชนใหญ่ของจังหวัด เนื่องจากความสะดวกด้านการคมนาคมขนส่ง การรวบรวมวัตถุดิบ การกระจายสินค้าไปสู่แหล่งตลาด และการจัดการด้านแรงงาน เช่น อำเภอเมือง อำเภอบ้านไผ่ และอำเภอชุมแพ

3) อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ (เงินทุนมากกว่า 100 ล้านบาท)

จังหวัดขอนแก่นมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่สำคัญได้แก่ โรงงานเยื่อกระดาษ โรงงานน้ำตาล โรงงานสุรา โรงงานผลิตไม้อัดจากขานอ้อย โรงงานขนาดใหญ่ มักจะตั้งอยู่ใกล้เส้นทางแผ่นดินหมายเลข 2 (มิตรภาพ) เพื่อความสะดวกในการรวบรวมวัตถุดิบ และขนถ่ายสินค้าออกไปยังภูมิภาคอื่นในปริมาณมาก และตั้งอยู่ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำในปริมาณมากพอ เช่น อำเภอน้ำพอง

4) อุตสาหกรรมในครัวเรือน

อุตสาหกรรมในครัวเรือนของจังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่เป็นประเภทหัตถกรรม ที่ทำภายในที่อยู่อาศัย และเป็นกิจกรรมที่ทำให้สมาชิกครัวเรือนและกลุ่มครัวเรือนในหมู่บ้าน อุตสาหกรรมในครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์จากผ้า เช่น ผ้าไหม เส้นไหม และหมอนขิด นอกจากนี้ก็เป็นผลิตภัณฑ์จักสาน ผลิตภัณฑ์จากไม้ และเครื่องปั้นดินเผา ระยะเวลาในการผลิตอุตสาหกรรมในครัวเรือนของจังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่จะผลิตในช่วงที่เว้นว่างจากการเกษตร ซึ่งถือเป็นอาชีพเสริม การจำหน่ายจะมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อถึงหมู่บ้าน และชาวบ้านจัดจำหน่ายเองทั่วไป

5) ผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น (OTOP)

ข้อมูลการสำรวจและลงทะเบียนผู้ผลิต/ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น (Outlet To On-shelf Peel working) ประจำปี 2549 มีดังนี้

1. ข้อมูลการสำรวจผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ OTOP ประจำปี 2549 (รายเดิม) จำนวน 886 ราย (การสำรวจ หมายถึง การสำรวจผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ OTOP เดิม ที่เคยลงทะเบียน เมื่อปี พ.ศ.2547)

- กลุ่มผู้ผลิตชุมชน จำนวน 643 ราย
- ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว จำนวน 175 ราย
- ผู้ผลิตวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน 68 ราย

2. ข้อมูลการสำรวจผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ OTOP ประจำปี 2549 (รายใหม่) จำนวน 354 ราย (การสำรวจ หมายถึง การสำรวจผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ OTOP ในปี พ.ศ.2549 สำหรับผู้ที่ยังไม่เคยลงทะเบียนเป็นผู้ประกอบการ OTOP เลย)

- กลุ่มผู้ผลิตชุมชน จำนวน 271 ราย
- ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว จำนวน 76 ราย
- ผู้ผลิตวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน 7 ราย

สรุป ข้อมูลการสำรวจและลงทะเบียนผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ ประจำปี 2549 (รายเดิมและรายใหม่) รวม 1,240 ราย แยกเป็น

- กลุ่มผู้ผลิตชุมชน จำนวน 914 ราย
- ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว จำนวน 251 ราย
- ผู้ผลิตวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน 75 ราย

6.3 แรงงาน

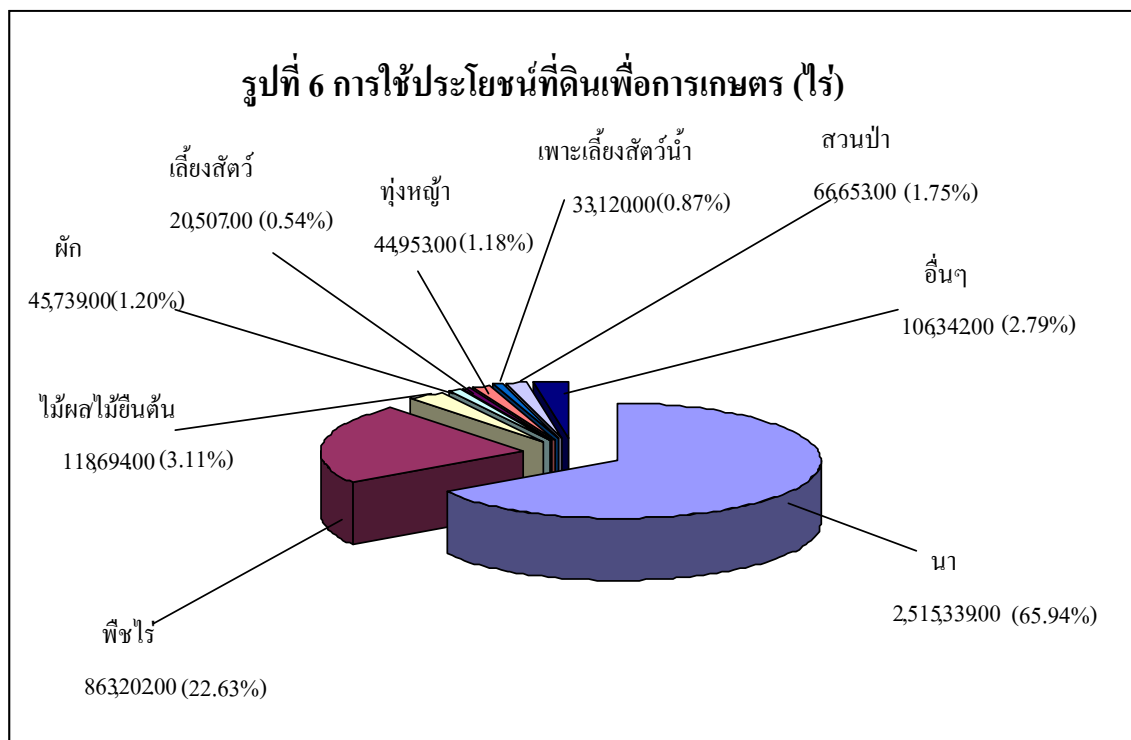
จากการสำรวจข้อมูลกำลังแรงงานในจังหวัดขอนแก่นโดยสำนักงานสถิติจังหวัดขอนแก่น ข้อมูลแรงงานจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2549 ไตรมาสที่ 4 (เดือนตุลาคม-ธันวาคม 2549) มีประชากรที่เป็นกำลังแรงงานรวม 883,795 คน กำลังแรงงานมีงานทำ 851,441 คน ผู้ว่างงาน 14,757 คน กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล 17,597 คน

ด้านการจ้างงานในจังหวัดขอนแก่น มีแรงงานได้รับสวัสดิการประกันสังคม ณ เดือนกันยายน 2548 จำนวน 251,963 คน ผู้ประกันตนเหล่านี้ได้รับสิทธิประโยชน์ 6 กรณี คือ กรณีเจ็บป่วย คลอดบุตร ทูพลภาพ ดาย สงเคราะห์บุตร และชราภาพ ส่วนกองทุนเงินทดแทนจะได้รับการคุ้มครองกรณีประสบอุบัติเหตุ เจ็บป่วย และเสียชีวิต

6.4 ด้านเกษตรกรรม

1. การถือครองที่ดินเพื่อการเกษตร คร่าวเรือนในจังหวัดขอนแก่น ปี พ.ศ. 2546 มีประมาณ 431,502 ครัวเรือน ในจำนวนนี้เป็นครัวเรือนเกษตรกร 200,733 ครัวเรือน (45.85%) การถือครองที่ดินของเกษตรกรต่ำกว่า 10 ไร่/ครัวเรือน มีประมาณ 73,324 ครัวเรือน (36.55 %) ถือครองที่ดินเพื่อ

การเกษตร 10-59 ไร่ ประมาณ 122,776 ครัวเรือน (67.16 %) ถิ่นครองที่ดินของเกษตรกร 60-139 ไร่ ประมาณ 4,288 ครัวเรือน (2.13 %) ถิ่นครองที่ดินของเกษตรกร 140-499 ไร่ ประมาณ 310 ครัวเรือน (0.15 %) และการถิ่นครองที่ดินของเกษตรกรมากกว่า 500 ไร่/ครัวเรือน ประมาณ 44 ครัวเรือน (0.02 %) การถิ่นครองที่ดินเพื่อการเกษตรของเกษตรกรโดยเฉลี่ย 17.20 ไร่/ครัวเรือน

2. การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตร โดยมีสัดส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นพื้นที่ทำนาสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 65.94 รองลงมา คือ การทำไร่ ร้อยละ 22.63 และพื้นที่ปลูกไม้ผลและ ไม้ยืนต้น ร้อยละ 3.11 ตามลำดับ โดยแสดงการจัดแบ่งเป็นพื้นที่เพื่อการเกษตร ได้ตามตารางที่

ตารางที่ 10 การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตร

ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ (%)
1. พื้นที่ทำนา	2,515,339	65.94
2. พื้นที่ทำไร่	863,202	22.63
3. ปลูกไม้ผล/ไม้ยืนต้น	118,694	3.11
4. ปลูกผัก	45,739	1.20
5. เลี้ยงสัตว์	20,507	0.54
6. พื้นที่ทุ่งหญ้า	44,953	1.18
7. เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	33,120	0.87
8. พื้นที่สวนป่า	66,653	1.755
9. พื้นที่ทางการเกษตรอื่น ๆ	106,342	2.79

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น

3. แรงงานภาคเกษตร : คราวเรือนเกษตรกรของจังหวัดขอนแก่น มีสมาชิกในครัวเรือน 812,995 คน เฉลี่ย 4.05 คน/ครัวเรือน โดยมีแรงงานภาคการเกษตร (อายุ 15-60 ปี) จำนวน 3.03 คน/ครัวเรือน รายได้-รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร ดังนี้

รายการ	ภาคเกษตร (บาท)	นอกภาคเกษตร (บาท)
(1) รายได้	67,670.62	69,921.88
(2) รายจ่าย	27,794.99	48,420.69

เกษตรกรจังหวัดขอนแก่น ประกอบอาชีพ ทั้งทางด้านพืช ปศุสัตว์ การเลี้ยงปลา โดยมีพื้นที่ผลิตหรือจำนวนการผลิต ดังนี้

1) การปลูกข้าว พื้นที่ทำนาประมาณ 2.515 ล้านไร่ ส่วนมากปลูกข้าวเหนียวไว้บริโภค 66 % และข้าวเจ้า 33 % ของพื้นที่ทำนา ดังแสดงตามตารางที่ 11

ตารางที่ 11 พื้นที่ทำนาและผลผลิต

รายการ	พื้นที่เพาะปลูก(ไร่)	ผลผลิตต่อพื้นที่เก็บเกี่ยว (กก./ไร่)
● นาปรัง	91,516	432
● นาปี	2,433,607	367
- ข้าวเหนียว	1,816,326	370
- ข้าวเจ้า	617,281	355

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น ปี พ.ศ.2548

2) **พืชไร่** มีพื้นที่ประมาณ 853,553 ไร่ โดยใช้เป็นพื้นที่เพาะปลูกอ้อยโรงงานมากเป็นลำดับหนึ่ง ประมาณ 585,098 ไร่ รองลงมาได้แก่ ใช้เป็นพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง จำนวน 190,700 ไร่ และพื้นที่ปลูกถั่วเหลือง จำนวน 54,825 ไร่ ตามลำดับ ดังแสดงตามตารางที่ 12

ตารางที่ 12 พื้นที่เพาะปลูกพืชไร่และผลผลิต

รายการ	พื้นที่เพาะปลูก(ไร่)	ผลผลิต(กก./ไร่)
(1) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	8,480	505
(2) มันสำปะหลัง	190,700	2,635
(3) อ้อยโรงงาน	585,098	10,222
(4) ถั่วเหลือง	54,825	218
(5) ถั่วเขียว	7,161	104
(6) ถั่วลิสง	5,420	246
(7) มันเทศ	1,744	3,148
(8) ปอแก้ว	124	282

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น ปี พ.ศ.2548

3) ไม้ผล/ไม้ยืนต้น มีพื้นที่ปลูกไม้ผล/ไม้ยืนต้น ประมาณ 128,694 ไร่ แยกได้ดังนี้

(1) มะม่วง	47,227 ไร่	(8) มะละกอ	4,325 ไร่
(2) ลำไย	11,108 ไร่	(9) มะขาม	9,978 ไร่
(3) ส้มโอ	1,199 ไร่	(10) น้อยหน่า	4,966 ไร่
(4) ส้มเขียวหวาน	7,641 ไร่	(11) มะพร้าว	7,236 ไร่
(5) กล้วยน้ำหว่า	10,196 ไร่	(12) มะนาว	2,336 ไร่
(6) กล้วยหอม	519 ไร่	(13) ยางพารา มีพื้นที่ปลูก	15,862 ไร่
(7) ฝรั่ง	1,583 ไร่	(กริดยางได้แล้ว	4,406 ไร่ ผลผลิต 226 ก.ก./ไร่
		(14) ไม้ยืนต้น อื่นๆ	2,362 ไร่

4) พืชผัก มีพื้นที่ปลูก ประมาณ 58,751 ไร่ ประกอบด้วย (1) พริก (ทุกชนิด) 10,305 ไร่

(2) หอมแบ่ง 8,207 ไร่ (3) แดงร้าน 1,560 ไร่ (4) ถั่วฝักยาว 2,604 ไร่ (5) ผักกาดหอม 1,825 ไร่ (6) ผักกวางตุ้ง 2,280 ไร่ (7) กระบี่ 2,660 ไร่ (8) ผักบุ้งจีน 1,902 ไร่ (9) กะหล่ำปลี 828 ไร่ (10) ผักกิ้นไซ 3,240 ไร่

5) ไม้ดอกไม้ประดับ พื้นที่ปลูกประมาณ 282 ไร่

6) การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม มีเกษตรกรปลูกหม่อนเลี้ยงไหม 4,632 ครัวเรือน พื้นที่ปลูกหม่อน 16,442 ไร่ ผลิตรังไหม ปีละประมาณ 21,059 กิโลกรัม และเส้นไหม ปีละ 106,054 กิโลกรัม

7) การเลี้ยงปศุสัตว์ ข้อมูลด้านปศุสัตว์ ปี พ.ศ.2548 ดังนี้

1. โคเนื้อ 14,033 ตัว เฉลี่ยรีดน้ำนมได้ 11.90 กก./วัน/ตัว
2. โคนี้อู 294,293 ตัว มีทั้งลูกผสมและพันธุ์พื้นเมือง
3. กระบือ 50,375 ตัว
4. สุกร 213,270 ตัว
5. ไก่เนื้อ 831,854 ตัว
6. ไก่ไข่ 1,656,712 ตัว
7. เป็ดเนื้อ 112,349 ตัว
8. ไก่พื้นเมือง 1,995,449 ตัว

8) การเลี้ยงปลา มีเกษตรกร ประกอบอาชีพเลี้ยงปลา 31,620 ครัวเรือน พื้นที่ 32,559 ไร่ จำนวน 39,738 บ่อ ปริมาณปลาน้ำจืด ปีละ 5,888 ตัน

9) การเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ (ข้อมูลปี 2548) แมลงเศรษฐกิจที่เลี้ยงเป็นรายได้ ได้แก่

1. ผึ้ง มีเกษตรกรเลี้ยงผึ้ง 35 ครัวเรือน ผลิตน้ำผึ้งปีละ 79,800 กิโลกรัม
2. จิ้งหรีด มีเกษตรกรเลี้ยง 72 ครัวเรือน จำนวนจิ้งหรีดที่เลี้ยงปีละ 1.058 ล้านตัว

4. ด้านชลประทาน

แหล่งน้ำชลประทานตามโครงการขนาดต่าง ๆ 15 โครงการ เป็นโครงการขนาดกลาง 14 แห่ง มีพื้นที่รองรับน้ำฝน 2,331.62 ตร.กม. มีพื้นที่ชลประทานทั้งสิ้น 39,006 ไร่ มีโครงการชลประทานขนาดใหญ่ 1 แห่ง คือโครงการน้ำพอง -หนองหาว โดยท่อน้ำจากเขื่อนอุบลรัตน์ ความจุ 2,263.6 ล้านลูกบาศก์เมตร มีพื้นที่ชลประทาน 257,000 ไร่ รวมชลประทาน 15 แห่ง มีพื้นที่รับน้ำฝนรวมทั้งหมด 2,331.62 ตร.กม. มีสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าทั้งหมด 105 สถานี พื้นที่โครงการ 262,116 ไร่ พื้นที่ส่งน้ำ 199,420 ไร่ และมีพื้นที่ชลประทาน รวม 296,006 ไร่

เขื่อนอุบลรัตน์ ตั้งอยู่ที่ตำบลอุบลรัตน์ อำเภออุบลรัตน์ ห่างจากตัวเมืองขอนแก่น 50 กิโลเมตร ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (ขอนแก่น - อุดรธานี) สร้างปิดกั้นลำน้ำพองบริเวณพองหนีบ เมื่อปี 2507 ความกว้างสันเขื่อน 6 เมตร ฐานเขื่อนกว้าง 125 เมตร ความสูงของเขื่อน 188.10 เมตร ความยาวสันเขื่อน 885 เมตร ปริมาตรตัวเขื่อน 580,000 ลบ.ม. ความจุที่ระดับเก็บกักปกติ 2,263.6 ลบ.ม. แล้วเสร็จในปี 2508 งบประมาณ 557 ล้านบาท ผลิตพลังงานไฟฟ้าเฉลี่ยปีละ 56.1 ล้านกิโลวัตต์/ชั่วโมง และสร้างอาชีพการประมงแก่ราษฎรกว่า 4,800 ครอบครัว นอกจากนี้ยังช่วยเกษตรกรที่อยู่บริเวณใกล้เคียง สามารถทำการเกษตรได้เพิ่มขึ้น 300,000 ไร่ รวมทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าอุบลรัตน์ราชกัญญา ทรงประกอบพิธีเปิดเขื่อนอุบลรัตน์ เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2509

5. การสหกรณ์

จังหวัดขอนแก่น มีสหกรณ์ทั้งสิ้น 191 สหกรณ์ สมาชิก 262,929 คน แยกเป็น

- สหกรณ์ภาคการเกษตร 140 สหกรณ์ สมาชิก 196,904 คน (สหกรณ์การเกษตร 137 สหกรณ์ สมาชิก 196,431 คน/การประมง 1 สหกรณ์ สมาชิก 47 คน และสหกรณ์นิคม 2 สหกรณ์ สมาชิก 426 คน)

- สหกรณ์นอกภาคการเกษตร 51 สหกรณ์ สมาชิก 66,025 คน (สหกรณ์ออมทรัพย์ 33 สหกรณ์ สมาชิก 42,200 คน / สหกรณ์ร้านค้า 8 สหกรณ์ สมาชิก 19,541 คน และสหกรณ์บริการ 10 สหกรณ์ สมาชิก 4,284 คน)

6.5 ด้านการเงินและการธนาคาร

ภาคการเงิน ธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดขอนแก่น ณ สิ้นเดือนกรกฎาคม 2549 มีสาขาทั้งสิ้น 65 สำนักงาน (รวมสาขาย่อย) มียอดเงินฝากคงค้าง 50,426 ล้านบาท ส่วนสินเชื่อกคงค้าง 47,721 ล้านบาท เป็นผลจากธนาคารพาณิชย์มีการแข่งขันกันให้สินเชื่อเพื่อการบริโภคอุปโภคส่วนบุคคลในการซื้อที่อยู่

อาศัยมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ธนาคารพาณิชย์ยังคงมีความเข้มงวดในการให้สินเชื่อรายใหม่ เนื่องจากยังเกรงปัญหานี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้จะเพิ่มขึ้นอีก

ภาคการคลัง ในปี 2549 รายได้รัฐบาลในจังหวัดขอนแก่นจัดเก็บได้ 1,289,600 ล้านบาท เนื่องจากการจัดเก็บรายได้เพิ่มขึ้นของหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะ ภาษีสรรพสามิต จากการผลิตเบียร์ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และถือว่าเป็นรายได้หลักของจังหวัด

6.6 การค้าและบริการ

(1) โรงแรม 56 แห่ง (ห้องพักรวมกว่า 3,617 ห้อง)

(2) สถานีบริการน้ำมัน ประกอบด้วย

- สถานีบริการ	222 แห่ง
- คลังน้ำมัน	4 แห่ง
- สถานีบริการก๊าซ	2 แห่ง
- สถานีบรรจุก๊าซหุงต้ม	8 แห่ง
- คลังก๊าซ	3 แห่ง

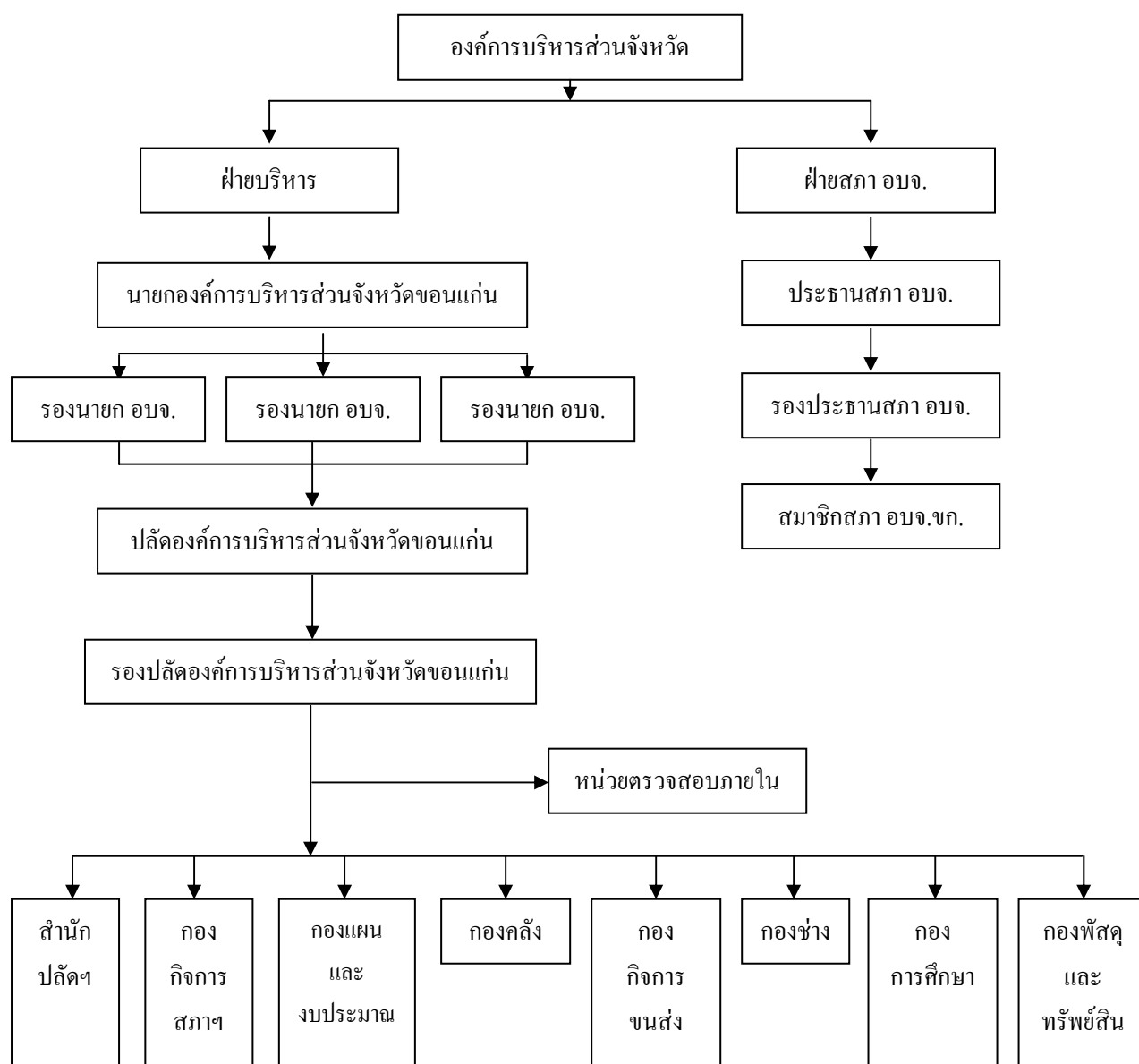
(3) ศูนย์การค้าขนาดใหญ่ 4 แห่ง ประกอบด้วย แม็กโคร, เทสโก้โลตัส, บิ๊กซี และโอเอซีส พลาซ่า สำหรับศูนย์การค้าขนาดกลางมี 2 แห่ง คือ ห้างสรรพสินค้าแฟรี่พลาซ่า และเซ็นโทซ่า

๒๒) ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

1. โครงสร้างและอัตรากำลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย สภาพองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น และฝ่ายบริหาร โดยมีโครงสร้างและอัตรากำลังดังแสดงตามรูปที่ 5

รูปที่ 7 โครงสร้างและอัตรากำลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวน 42 คน ประกอบด้วย ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 คน รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด 2 คน และมีคณะกรรมการประจำสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด รวม 19 คณะ ได้แก่

- (1) คณะกรรมการสามัญประจำสภา
- (2) คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุม
- (3) คณะกรรมการแปรญัตติร่างข้อบัญญัติ
- (4) คณะกรรมการสังคมสงเคราะห์
- (5) คณะกรรมการส่งเสริมอาชีพ
- (6) คณะกรรมการสวัสดิการประชาชน
- (7) คณะกรรมการกิจการเยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส
- (8) คณะกรรมการติดตามผลการปฏิบัติตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
- (9) คณะกรรมการสิ่งแวดล้อม
- (10) คณะกรรมการติดตามผลงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- (11) คณะกรรมการกีฬาและการท่องเที่ยว
- (12) คณะกรรมการประสานงานกับส่วนท้องถิ่น
- (13) คณะกรรมการประชาสัมพันธ์
- (14) คณะกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วม
- (15) คณะกรรมการศึกษาและเทคโนโลยี
- (16) คณะกรรมการแรงงาน
- (17) คณะกรรมการสุขภาพอนามัย
- (18) คณะกรรมการคมนาคมและขนส่ง
- (19) คณะกรรมการศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น

ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น 1 คน โดยนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนในเขตพื้นที่ทั้งจังหวัดขอนแก่น และมีรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำนวน 3 คน ซึ่งแต่งตั้งโดยนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ทำหน้าที่ปกครองบังคับบัญชา รองจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น และรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ตามลำดับ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น และอัตรากำลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น (ณ วันที่ 30 กรกฎาคม 2549) จำนวน 253 คน จำแนกตามโครงสร้าง ดังนี้

1. สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด	จำนวนข้าราชการ	35	คน
2. กองกิจการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด	จำนวนข้าราชการ	9	คน
3. กองแผนและงบประมาณ	จำนวนข้าราชการ	22	คน
4. กองคลัง	จำนวนข้าราชการ	24	คน
5. กองช่าง	จำนวนข้าราชการ	58	คน
6. กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	จำนวนข้าราชการ	8	คน
7. กองกิจการขนส่ง	จำนวนข้าราชการ	2	คน
8. กองพัสดุและทรัพย์สิน	จำนวนข้าราชการ	14	คน
9. หน่วยตรวจสอบภายใน	จำนวนข้าราชการ	2	คน
10. ลูกจ้างประจำและพนักงานจ้าง			
- ลูกจ้างประจำ	จำนวนลูกจ้าง	51	คน
- พนักงานจ้างผู้เชี่ยวชาญพิเศษ	จำนวนพนักงาน	1	คน
- พนักงานจ้างตามภารกิจ	จำนวนพนักงาน	25	คน
- พนักงานจ้างทั่วไป	จำนวนพนักงาน	2	คน

2. การคลังองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

(1) รายรับ ในระหว่างปี 2546 – 2550 องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีรายรับเพิ่มขึ้นทุกปีอย่างต่อเนื่อง ตามตารางที่ 8 จะเห็นว่า ปี 2549 มีรายได้จำนวน 546,037,970.38 บาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน) เพิ่มขึ้นจากปี 2548 จำนวน 120,856,275.02 บาท คิดเป็น 28.42% ปี 2550 มีรายได้จำนวน 550,000,000 บาท เพิ่มขึ้นจากปี 2549 จำนวน 3,962,029.62 บาท คิดเป็น 0.73%

สำหรับในปี 2550 มีรายได้รวมจำนวนทั้งสิ้น 550,000,000 บาท เพิ่มขึ้นจากปี 2549 จำนวน 3,962,029.62 บาท คิดเป็น 0.72% ดังแสดงตามตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แสดงประมาณการรายรับขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ปี 2546 - 2550

หมวด/ประเภท	ประมาณการ	ประมาณการ	รับจริง		
	รายรับปี 2550	รายรับปี 2549	ปี 2548	ปี 2547	ปี 2546
1. หมวดภาษีอากร					
- ภาษีมูลค่าเพิ่ม พ.ร.บ. องค์การฯ	65,000,000.00	70,149,157.69	43,098,085.12	45,264,329.00	48,645,206.95
- ภาษีมูลค่าเพิ่ม 1 ใน 9	-	-	-	4,210,901.06	51,241,826.25
- ภาษีมูลค่าเพิ่มตาม พ.ร.บ. แผนฯ	60,000,000.00	85,938,157.18	71,972,051.97	19,553,707.47	58,120,488.88
- ภาษีค่าธรรมเนียมนยนต์และล้อเลื่อน	270,000,000.00	279,104,971.61	231,824,273.20	260,753,216.71	75,297,153.90
- ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม	74,000,000.00	46,766,682.01	34,788,820.19	45,610,135.96	57,849,789.98
- ค่าภาคหลวงแร่	1,400,000.00	2,910,206.43	404,839.81	1,359,144.28	1,482,851.23
- ภาษีบำรุงองค์การฯ จาก น้ำมัน	3,500,000.00	3,294,393.39	3,774,501.84	4,056,624.64	3,826,674.13
- ภาษีบำรุงองค์การฯ จาก ยาสูบ	60,000,000.00	42,109,241.92	34,331,738.58	35,097,264.52	29,833,479.74
รวมหมวดภาษีอากร	533,900,000.00	530,272,810.23	420,194,310.71	415,905,323.64	326,297,471.06
2. หมวดค่าธรรมเนียม					
- ค่าธรรมเนียมบริการของจอดรถ	8,000,000.00	-	-	-	-
- ค่าธรรมเนียมและค่าเช่าเครื่องจักรกล	40,000.00	19,200.00	33,000.00	40,400.00	38,400.00
- ค่าใบอนุญาตตามกฎหมายที่ดิน มาตรา 9	60,000.00	48,000.00	80,000.00	32,000.00	48,000.00
- ค่าธรรมเนียมผู้พักในโรงแรม	250,000.00	237,299.20	231,847.80	235,944.00	207,675.90
- ค่าปรับผิดสัญญาจ้าง	900,000.00	735,717.00	559,087.00	370,387.00	127,738.00
- ค่าธรรมเนียมตรวจสอบคุณภาพวัสดุ	30,000.00	-	-	53,300.00	78,710.00
- ค่าธรรมเนียมการใช้ น้ำประปาบาดาล	30,000.00	17,928.50	22,186.50	28,256.50	28,944.70
- ค่าธรรมเนียมสมัครรับเลือกตั้ง	20,000.00	-	88,000.00	520,000.00	-
- ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนพาณิชย์	200,000.00	-	-	-	-
รวมหมวดค่าธรรมเนียม	9,530,000.00	1,058,144.70	1,014,121.30	1,280,287.50	529,468.60
3. หมวดรายได้จากทรัพย์สิน					
- ค่าเช่าสถานีสันทิตตังปายโฆษณา	200,000.00	-	-	-	-
- ค่าบริการห้องสุขาสาธารณะ	1,200,000.00	-	-	-	-
- ค่าเช่าสถานที่	200,000.00	175,419.10	156,500.00	38,300.00	68,300.00
- ดอกเบี้ยเงินฝาก	2,640,000.00	4,086,627.86	597,352.32	403,694.77	767,575.44
รวมหมวดรายได้จากทรัพย์สิน	4,240,000.00	4,262,046.96	753,852.32	441,994.77	835,875.44
4. หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด					
- ค่าขายแบบแปลนหรือรายละเอียด	2,000,000.00	2,430,830.00	1,831,400.00	1,471,350.00	755,100.00
- ค่ารายได้เบ็ดเตล็ด	30,000.00	7,760,988.49	1,233,490.98	180.00	1,033.31
รวมหมวดรายได้เบ็ดเตล็ด	2,030,000.00	10,191,818.49	3,064,890.98	1,471,530.00	756,133.31

ตารางที่ 13 แสดงประมาณการรายรับขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ปี 2546 – 2550 (ต่อ)

หมวด/ประเภท	ประมาณการ	ประมาณการ	รับจริง		
	รายรับปี 2550	รายรับปี 2549	ปี 2548	ปี 2547	ปี 2546
5.หมวดรายได้จากทุน					
- ค่าขายทอดตลาดทรัพย์สิน	300,000.00	253,150.00	154,520.00	73,210.00	455,645.00
รวมหมวดรายได้จากทุน	300,000.00	253,150.00	154,520.00	73,210.00	455,645.00
รวมประมาณการรายได้	550,000,000.00	546,037,970.38	425,181,695.31	419,172,345.91	328,874,593.41
6.เงินอุดหนุนทั่วไป (ตราขอรับบัญชี)	110,000,000.00	94,773,897.00	159,751,206.00	-	31,426,709.00
7.เงินอุดหนุนทั่วไป (ไม่ตราขอรับบัญชี)	-	173,680,000.00	136,828,000.00	94,895,824.00	-
8.เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	-	-	-	100,490,414.00	13,259,500.18
รวมประมาณการรายรับทั้งสิ้น	660,000,000.00	814,491,867.38	721,760,901.31	614,558,583.91	373,560,802.59
รวมทั้งสิ้น	660,000,000.00	814,491,867.38	721,760,901.31	614,558,583.91	373,560,802.59

(2) รายจ่าย ตามตารางที่ 14 จะเห็นว่ารายจ่ายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ระหว่างปี 2546 – 2550 มีจำนวนเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นมา โดยในปี 2548 มีรายจ่ายมากที่สุด ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2547 ถึง 3 เท่า โดยมีรายจ่ายในปี 2548 จำนวน 631,704,355.06 บาท เพิ่มขึ้นจากปี 2547 จำนวน 424,448,045.28 บาท คิดเป็น 67.19% สำหรับในปี 2549 มีประมาณการรายจ่าย จำนวน 573,968,300 บาท ลดลงจากจากปี 2548 จำนวน 57,736,055.06 บาท คิดเป็น 9.14% เนื่องจากในปี 2549 มีประมาณการรายรับลดลง จึงส่งผลให้รายจ่ายในปี 2549 ลดลงตามไปด้วย

สำหรับประมาณการรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2550 มีจำนวน 659,977,100 บาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ.2549 จำนวน 86,008,800 บาท คิดเป็น 14.98%

ตารางที่ 14 แสดงรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ปี 2546 – 2549

หมวดรายจ่าย	ประมาณการ รายจ่ายปี 2550	รายจ่ายจริงประจำปี			
		ปี 2549	ปี 2548	ปี 2547	ปี 2546
หมวดเงินกลาง	37,463,300	32,991,000.00	79,797,526.44	37,346,529.00	9,773,636.60
หมวดเงินเดือน	40,531,100	33,461,210.00	27,701,045.20	21,904,530.84	17,949,435.44
หมวดค่าจ้างประจำ	7,130,200	6,898,640.00	6,151,875.48	5,722,386.45	5,277,840.00
หมวดค่าจ้างชั่วคราว	4,309,600	3,889,480.00	266,000.00	-	-
หมวดค่าตอบแทน	15,518,200	14,595,720.00	12,809,344.35	5,867,951.19	6,528,244.13
หมวดค่าใช้สอย	93,868,100	55,780,240.00	45,445,619.29	26,505,102.18	17,400,726.71
หมวดค่าวัสดุ	9,788,700	7,812,900.00	11,749,047.69	8,419,199.62	11,816,706.60
หมวดสาธารณูปโภค	3,600,000	3,050,000.00	2,648,180.03	1,796,658.23	1,472,163.49
หมวดเงินอุดหนุน	19,810,000	30,532,000.00	42,245,611.30	15,616,965.18	39,320,906.16
หมวดรายจ่ายอื่น	178,006,800	103,164,000.00	60,060,579.28	33,963,097.09	16,043,776.00
หมวดครุภัณฑ์	11,088,900	13,665,010.00	11,290,538.00	4,609,220.00	32,041,838.00
หมวดค่าที่ดินและ สิ่งก่อสร้าง	238,862,200	268,128,100.00	331,538,988.00	45,504,670.00	140,021,570.00
รวมจ่ายทั้งสิ้น	659,977,100	573,968,300.00	631,704,355.06	207,256,309.78	297,646,843.13

3. สรุปผลการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นในระยะที่ผ่านมา

ผลการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นในปีงบประมาณ พ.ศ.2549 ตามแผนพัฒนาประจำปี 2549 โดยเปรียบเทียบแผนงาน/โครงการและงบประมาณในแผนพัฒนาประจำปีกับจำนวนแผนงาน/โครงการและงบประมาณที่ดำเนินการจริง ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 ที่ผ่านมา พบว่าจำนวนโครงการในแผนพัฒนาประจำปี 2549 มีจำนวน 763 โครงการ งบประมาณรวม 1,180,360,669 บาท สามารถนำโครงการตามแผนไปดำเนินการจริงจำนวน 653 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 85.58 จำนวนงบประมาณที่ดำเนินงานตามแผน รวม 887,042,200 บาท ดังแสดงตามตารางที่ 10 และตารางที่ 11 ได้เปรียบเทียบจำนวนโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาและที่ดำเนินการในปีงบประมาณ 2549 เพื่อให้เห็นแนวโน้มของการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ใน 7 ประเด็นยุทธศาสตร์

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นกับการนำไปจัดทำ

ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณ พ.ศ.2549

ยุทธศาสตร์/แนวทางการพัฒนา	จำนวนโครงการ		ร้อยละ	จำนวนงบประมาณ (บาท)		ร้อยละ
	ตามแผนพัฒนาปี 2549	ตามข้อบัญญัติปี 2549		ตามแผนพัฒนาปี 2549	ตามข้อบัญญัติปี 2549	
1. การแก้ไขปัญหาความยากจน						
1.1 การเพิ่มศักยภาพและโอกาสของคนจนในด้าน การพัฒนาอาชีพและรายได้	184	92		246,652,903	91,899,600	
1.2 การเสริมความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจรากหญ้า	3	2		12,400,000	13,370,400	
1.3 พัฒนาระบบคุ้มครองทางสังคมแก่คนยากจน และผู้ด้อยโอกาสและบริการพื้นฐานของรัฐ	8	8		3,082,000	832,000	
1.4 ยกระดับคุณภาพชีวิตคนยากจนและผู้ด้อยโอกาส ด้านสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิต และเข้าถึงบริการ ด้านสังคมอื่น ๆ	-	-		-	-	
1.5 ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการภาครัฐที่เอื้อต่อการ แก้ไขปัญหาความยากจนที่เน้นการมีส่วนร่วม ของประชาชน	-	-		-	-	
รวม	195	102	23.50	262,134,903	106,102,000	18.74
2. การพัฒนาเมืองและชุมชนอย่างยั่งยืน						
2.1 การส่งเสริมและจัดทำผังเมืองทุกระดับ	1	1		450,000	450,000	
2.2 การพัฒนาเพื่อยกระดับโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง	360	159		514,785,890	202,723,100	
2.3 การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ	1	-		500,000		
2.4 การป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	6	-		1,330,000	99,000	
2.5 การป้องกันการแก้ไขปัญหายาเสพติด	4	-		7,540,000	-	
รวม	372	160	36.87	524,605,890	203,272,100	35.90
3. การสร้างศักยภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจ						
3.1 การสร้างศักยภาพการแข่งขันด้านการเกษตร	1	-		3,000,000	-	-
3.2 การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่ง ผลิตภัณฑ์และสินค้า SMEs	4	-		4,249,000	-	-
3.3 การสร้างศักยภาพการแข่งขันด้านอุตสาหกรรม	-	-		-	-	-
3.4 การสร้างศักยภาพการแข่งขันด้านการค้า การบริการ บริการ และการส่งออก	2	-		15,248,000	-	-
รวม	7	-	0	22,497,000	-	0
4. การพัฒนาทุนมนุษย์						
4.1 การยกระดับการศึกษา ความรู้ และการใช้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลง และเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้	23	23		69,315,000	53,045,000	
4.2 การรักษา ฟื้นฟู และเสริมสร้างทุนทางสังคมที่ดี	4	3		8,250,000	2,394,000	
4.3 การพัฒนาศักยภาพกำลังแรงงาน	-	-		-		
4.4 การเสริมสร้างสุขภาพอนามัยให้สมบูรณ์ และมี หลักประกันสุขภาพทุกกลุ่มอายุ	10	10		37,940,000	34,840,000	
รวม	37	36	8.29	115,505,000	90,279,000	15.95
5. การจัดการระบบการบริหารจัดการ						
5.1 สร้างเสริมระบบการบริหารจัดการกิจการบ้านเมืองที่ดี	12	11		9,442,375	14,731,60	
5.2 การบริหารจัดการการเงิน การคลังและงบประมาณ	107	107		186,543,501	135,234,600	
5.3 การพัฒนาระบบการเมือง การปกครอง	4	3		600,000	2,100,000	
รวม	123	121	27.88	196,585,876	163,511,100	26.86
6. การสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว						
6.1 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	7	1		35,186,000	1,000,000	
6.2 การพัฒนาระบบบริการด้านการท่องเที่ยว และการรักษาความปลอดภัย	-	-		-		
6.3 พัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยว	2	1		900,000	100,000	
รวม	9	2		36,086,000	1,100,000	
7. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม						
7.1 ส่งวนอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้อุดมสมบูรณ์	7	4		6,100,000	6,150,000	
7.2 การฟื้นฟูและรักษาสุขภาพแวดล้อมชุมชน ศิลปวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยว	6	3		10,996,000	2,496,000	
7.3 ป้องกัน ป่าบัต ฟื้นฟู และลดมลพิษจากชุมชน อุตสาหกรรม สถานประกอบการ เกษตรกรรม และการคมนาคมขนส่ง	5	5		4,900,000	4,500,000	
7.4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	2	1		950,000	200,000	
รวม	20	13	3.00	22,946,000	13,346,000	2.36
รวมทั้ง 7 ยุทธศาสตร์	763	434	56.88	1,180,360,669	566,165,300	47.97

ตามตารางที่ 15 หากพิจารณาจำนวนโครงการตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2549 จะเห็นว่า มีการนำแผนงาน/โครงการตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2549 ไปจัดทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2549 จำนวน 433 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 56.88 ของจำนวนโครงการตามแผนพัฒนาประจำปี 2549 ทั้งหมด โดยมีงบประมาณตามข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2549 จำนวน 566,165,300 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.97 ของวงเงินงบประมาณตามแผนพัฒนาทั้งหมด

การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ตามแผนพัฒนาประจำปี 2549 มีแผนพัฒนาทั้ง 7 ประเด็นยุทธศาสตร์ ครอบคลุมการพัฒนาทุกมิติ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง และสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตจังหวัดขอนแก่นให้มีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น โดยมุ่งการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ของประชาชนควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบการให้บริการสาธารณะและเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เพื่อให้การพัฒนาตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนในระดับพื้นที่ได้อย่างแท้จริง และสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งผลการประเมินประสิทธิผลของแผนพัฒนาประจำปี 2549 ทั้ง 7 ประเด็นยุทธศาสตร์ สรุปได้ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การแก้ไขปัญหาความยากจน เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนยากจนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีต่ำกว่า 20,000 บาท ตามเกณฑ์ จปฐ. โครงการพัฒนาที่สำคัญ อาทิโครงการอบรมส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชนและเกษตรกร เพื่อเพิ่มศักยภาพและโอกาสในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน โครงการพัฒนาฟื้นฟูแหล่งน้ำ เพื่อให้สามารถกักเก็บน้ำไว้เพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรม เลี้ยงสัตว์ และอุปโภคบริโภค รวมตลอดถึงการขุดสระน้ำในไร่นาให้แก่เกษตรกร เพื่อส่งเสริมการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง อันจะเป็นการลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรให้สามารถดำรงวิถีชีวิตได้อย่างยั่งยืน

โครงการตามแผนพัฒนาในประเด็นยุทธศาสตร์การแก้ปัญหายากจน ปี 2549 มีทั้งหมด 195 โครงการ ได้รับการจัดสรรงบประมาณดำเนินการ จำนวน 102 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 23.50 ของจำนวนโครงการทั้งหมดตามข้อบัญญัติ งบประมาณดำเนินการรวม 106,102,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.74 ของงบประมาณทั้งหมดตามข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2549

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาเมืองและชุมชนอย่างยั่งยืน การพัฒนาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองและชุมชนอย่างยั่งยืน ในปี 2549 มุ่งการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพระบบความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และการแก้ไขปัญหาเสพติดเพื่อพัฒนาให้ขอนแก่นเป็นเมืองน่าอยู่ โดยมีโครงการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การก่อสร้างและปรับปรุงเส้นทางคมนาคมขนส่งเชื่อมระหว่างหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ รวมทั้งถนนเข้าสู่แหล่งเกษตรกรรม

เพื่อรองรับการพัฒนาเมืองขอนแก่นให้เป็น Logistics ซึ่งผลการพัฒนาทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกในด้านการสัญจรไป-มา และขนส่งลำเลียงผลผลิตทางการเกษตรได้อย่างสะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น

โครงการตามแผนพัฒนาในประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองและชุมชนอย่างยั่งยืน ปี 2549 มีทั้งหมด 372 โครงการ ได้รับการจัดสรรงบประมาณดำเนินการ จำนวน 160 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 36.87 ของจำนวนโครงการทั้งหมดตามข้อบัญญัติ โดยมีงบประมาณดำเนินการ รวมจำนวน 203,272,100 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.90 ของงบประมาณตามข้อบัญญัติ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างศักยภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การพัฒนาตามยุทธศาสตร์การสร้างศักยภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ในปี 2549 ไม่มีโครงการดำเนินการตามประเด็นยุทธศาสตร์ เนื่องจากการพัฒนาด้านนี้มีหน่วยรับผิดชอบหลักในระดับจังหวัดดำเนินการอยู่แล้วหลายหน่วยงาน ทั้ง สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด และสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นต้น โดยในปี 2549 มีจำนวนโครงการตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นทั้งหมด 7 โครงการ งบประมาณดำเนินการตามแผน รวมจำนวน 22,497,000 บาท

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาทุนมนุษย์ การพัฒนาตามประเด็นยุทธศาสตร์นี้มุ่งการพัฒนาเพื่อยกระดับการศึกษา และการพัฒนาด้านสาธารณสุข เพื่อเสริมสร้างสุขภาพกาย-ใจของประชาชนให้มีความแข็งแรง มีภูมิป้องกันโรค และได้รับบริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึง โดยมีจำนวนโครงการตามแผนพัฒนาทั้งหมด จำนวน 37 โครงการ ได้รับการจัดสรรงบประมาณดำเนินการ จำนวน 36 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 8.29 ของจำนวนโครงการตามข้อบัญญัติ งบประมาณดำเนินการตามข้อบัญญัติ จำนวน 90,279,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.95 ของงบประมาณทั้งหมดตามข้อบัญญัติ มีโครงการที่สำคัญ คือโครงการสานฝันสู่มหาวิทยาลัย เพื่อเพิ่มโอกาสให้แก่เด็กนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีโอกาสนในการเตรียมความพร้อมในการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รวมทั้งการจัดหาสื่อการเรียนการสอนให้กับสถานศึกษาในเขตจังหวัดขอนแก่น

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดระบบการบริหารจัดการ การพัฒนาตามประเด็นยุทธศาสตร์การจัดระบบการบริหารจัดการ มุ่งการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยการพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการ การให้บริการ และการบริหารจัดการ การเงิน การคลัง และงบประมาณ ให้มีประสิทธิภาพ สามารถบริการประชาชนด้วยความเป็นธรรม สะดวก รวดเร็ว มีการส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยการจัดตั้งประชาคมท้องถิ่น และจัดเวทีประชาคมท้องถิ่น เพื่อรับฟังความคิดเห็นและความต้องการของประชาชน การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บ

รายได้ เพื่อเพิ่มการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ให้เพียงพอต่อการนำมาใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น

โครงการตามแผนพัฒนาฯ ประจำปี 2549 ของยุทธศาสตร์การจัดระบบบริหารจัดการ มีทั้งหมด 123 โครงการ ได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการ จำนวน 121 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 28.01 ของจำนวนโครงการตามข้อบัญญัติ และเป็นยุทธศาสตร์ที่ได้รับอนุมัติโครงการมากเป็นอันดับสอง รองจากยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองและชุมชนอย่างยั่งยืน โดยมีงบประมาณดำเนินการตามข้อบัญญัติ จำนวน 152,066,200 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.86 ของงบประมาณทั้งหมดตามข้อบัญญัติ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 การสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาด้านนี้มุ่งการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดขอนแก่น ทั้งในด้านการบริหารจัดการ การปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยว และการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดขอนแก่น โดยมีจำนวนโครงการตามแผนพัฒนาฯ ทั้งหมด 9 โครงการ ได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการ จำนวน 2 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 0.46 ของจำนวนโครงการตามข้อบัญญัติ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 7 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มุ่งการพัฒนาเพื่อจัดการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และปัญหาทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม รวมทั้งการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น เพื่อให้ขอนแก่นเป็นเมืองน่าอยู่ โดยมีโครงการตามแผนพัฒนาฯ ทั้งหมด จำนวน 20 โครงการ ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการ จำนวน 13 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 3 ของจำนวนโครงการตามข้อบัญญัติ งบประมาณดำเนินการตามข้อบัญญัติ จำนวน 13,346,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.36 ของงบประมาณทั้งหมดตามข้อบัญญัติ โดยมีโครงการที่สำคัญ อาทิ โครงการธนาคารขยะ โครงการเยาวชนไทยใส่ใจสิ่งแวดล้อม การรณรงค์อนุรักษ์แม่น้ำ คูคลอง แหล่งน้ำและการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการปลูกป่าในพื้นที่สาธารณะ เพื่อฟื้นความอุดมสมบูรณ์ให้กับป่า

หากพิจารณาโครงสร้างของจำนวนโครงการและงบประมาณตามประเด็นยุทธศาสตร์ การพัฒนาทั้ง 7 ประเด็นยุทธศาสตร์ จะเห็นว่า ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองและชุมชนอย่างยั่งยืน และการแก้ไขปัญหาความยากจน มีจำนวนโครงการและงบประมาณที่ใช้ในการพัฒนามากกว่าประเด็นยุทธศาสตร์อื่น ๆ โดยมีจำนวนโครงการที่ได้รับอนุมัติดำเนินการ ร้อยละ 36.87 และ 23.50 ตามลำดับ ซึ่งเป็นการพัฒนาที่สอดคล้องและตอบสนองต่อนโยบายรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความยากจน และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดขอนแก่น ที่มุ่งพัฒนาขอนแก่นให้เป็นเมืองน่าอยู่ และเป็นศูนย์เชื่อมโยงเครือข่ายการค้า การลงทุน และการบริการในภูมิภาค ผู้สากล

บทที่ 3

การวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

3.1 หลักและแนวคิดในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ยึดหลักและแนวคิดการพัฒนาที่สอดคล้องกับแนวนโยบายการพัฒนาในระดับต่าง ๆ ทั้ง แนวนโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดร้อยเอ็ด-ขอนแก่น-มหาสารคาม ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดขอนแก่น และกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น รวมทั้งนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ที่ได้แถลงต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ตลอดจนภารกิจและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นที่บัญญัติไว้ในระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังคำนึงถึงศักยภาพการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น และความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวทางปฏิบัติ และให้ความสำคัญกับการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดขอนแก่น ให้อยู่ดีมีสุขควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างเป็นองค์รวม เพื่อให้ขอนแก่นเป็นเมืองน่าอยู่ โดยหลักและแนวคิดในการวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ดังนี้

▶▶ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554)

◆ แนวคิดหลัก

ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกที่จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาของประเทศไทย ในอนาคต ตลอดทั้งการทบทวนผลการพัฒนาและสถานะของประเทศไทย ได้สะท้อนถึงปัญหาเชิงโครงสร้างภายนอกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องปรับตัวหันมาทบทวนกระบวนการ การพัฒนาในทิศทางที่พึ่งตนเองและมีภูมิคุ้มกันมากขึ้น โดยยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวทางปฏิบัติควบคู่ไปกับการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” เพื่อให้การพัฒนาและบริหารประเทศเป็นไปในทางสายกลาง บนพื้นฐานคุณภาพเชิงพลวัตของการพัฒนาที่เชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง โดยมีการวิเคราะห์อย่าง “มีเหตุผล” และใช้หลัก “ความพอประมาณ” ให้เกิดความสมดุลระหว่างมิติทางวัตถุกับจิตใจของคนในชาติ ความสมดุลระหว่างความสามารถในการพึ่งตนเองกับความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก ความสมดุลระหว่างสังคมชนบทกับสังคมเมือง โดยมีการเตรียม “ระบบภูมิคุ้มกัน” ด้วยการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เพียงพอพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายนอกและภายในประเทศ

การขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอนต้องใช้ “ความรอบรู้” ในการพัฒนา ด้านต่าง ๆ ด้วยความรอบคอบ เป็นไปตามลำดับขั้นตอน และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทย รวมทั้งการเสริมสร้างศีลธรรมและสำนึกใน “คุณธรรม” จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินชีวิตด้วยความเพียร อันจะเป็นภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับ ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ นอกจากนี้ ยังได้ยึดความสอดคล้องตามเจตนารมณ์ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ด้วย

◆ วิสัยทัศน์ประเทศไทย

มุ่งพัฒนาสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” (Green and Happiness Society) คนไทยมีคุณธรรมนำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน อยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี”

◆ พันธกิจ

เพื่อให้การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ภายใต้แนวปฏิบัติของ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เห็นควรกำหนดพันธกิจของการพัฒนาประเทศ ดังนี้

- (1) พัฒนาคนให้มีคุณภาพ คุณธรรม นำความรอบรู้อย่างเท่าทัน
- (2) เสริมสร้างเศรษฐกิจให้มีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม
- (3) ดำรงความหลากหลายทางชีวภาพ และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ และคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- (4) พัฒนาระบบบริหารจัดการประเทศให้เกิดธรรมาภิบาลภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

รูปที่ 8 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554)

5 ยุทธศาสตร์การพัฒนา

- ① ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้
- ② ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมเป็นฐานที่มั่นคงของประเทศ
- ③ ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน
- ④ ยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานความหลากหลายทางชีวภาพ และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- ⑤ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ

➤ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้
ให้ความสำคัญกับ

- 1.1 การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน
- 1.2 การเสริมสร้างสุขภาวะคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจ และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่
- 1.3 การเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข

2. ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ
ให้ความสำคัญกับ

- 2.1 การบริหารจัดการกระบวนการชุมชนเข้มแข็ง
- 2.2 การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน
- 2.3 การเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสันติและเกื้อกูล

3. ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน
ให้ความสำคัญกับ

- 3.1 การปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อเพิ่มผลิตภาพและคุณค่าของสินค้าและบริการ บนฐานความรู้และความเป็นไทย

3.2 การสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ

3.3 การสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรมและการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเป็นธรรม

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ให้มีความสำคัญกับ

4.1 การรักษาฐานทรัพยากรและความสมดุลของระบบนิเวศ

4.2 การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและการพัฒนาที่ยั่งยืน

4.3 การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น

5. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ มุ่งเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคมอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับ

5.1 การเสริมสร้าง และพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลให้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมไทย

5.2 เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชนให้สามารถเข้าร่วมในการบริหารจัดการประเทศ

5.3 สร้างภาคราชการที่มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล เน้นการบริการแทนการกำกับควบคุม และทำงานร่วมกับหุ้นส่วนการพัฒนา

5.4 การกระจายอำนาจการบริหารจัดการประเทศสู่ภูมิภาค ท้องถิ่น และชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

5.5 ส่งเสริมภาคธุรกิจเอกชนให้เกิดความเข้มแข็ง สุจริต และมีธรรมาภิบาล

5.6 การปฏิรูปกฎหมาย กฎระเบียบ และขั้นตอน กระบวนการเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อสร้างความสมดุลในการจัดสรรประโยชน์จากการพัฒนา

5.7 การรักษาและเสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการประเทศสู่คุณภาพและความยั่งยืน

►► นโยบายรัฐบาล

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2549 โดยมีนโยบายดังนี้

1. นโยบายการปฏิรูปการเมือง การปกครอง และการบริหาร

1.1 สนับสนุนการจัดการทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับถาวร เพื่อการปฏิรูปการเมืองโดยเน้นความสำคัญที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำรัฐธรรมนูญในระดับ

1.2 เสริมสร้างมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบ ทั้งในภาคการเมืองและภาคราชการ ทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ ส่งเสริมองค์กรอิสระและประชาชนในการตรวจสอบการทุจริต ประพฤติมิชอบ ให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล รวมทั้งการป้องกันการกระทำที่เข้าข่ายผลประโยชน์ส่วนร่วมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

1.3 จัดทำแผนแม่บทพัฒนาการเมือง ที่ส่งเสริมสร้างระบบคุณธรรม จริยธรรมทางการเมือง โดยการจัดตั้ง “สภาพัฒนาการเมือง” ให้เป็นองค์กรหลักในการจัดทำและดำเนินการให้แผนแม่บทพัฒนาการเมืองประสบความสำเร็จรวมทั้งที่ประสาน ติดตาม กำกับการดำเนินการตามแผนแม่บทพัฒนาการเมืองให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการสนองตอบเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

1.4 จัดทำแผนแม่บทการใช้ทรัพยากรสื่อสารของชาติ การใช้เครื่องมือสื่อสารของรัฐ เพื่อประโยชน์สาธารณะ รวมทั้งการปลูกฝังความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งการเน้นการทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระของการปฏิรูปการเมือง

1.5 ส่งเสริมเสรีภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชน ควบคู่กับความรับผิดชอบต่อสังคม และผลักดันให้มีกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เพื่อจัดระบบสื่อภาครัฐ สื่อภาคมวลชน และชุมชนให้เป็นสื่อสาธารณะอย่างแท้จริง

1.6 ส่งเสริมบทบาทขององค์กรภาคเอกชนและภาคประชาชน ให้มีบทบาทควบคู่กับองค์กรภาคราชการในการพัฒนาของประชาสังคมและชุมชนท้องถิ่น เพื่อก่อให้เกิดการรวมกลุ่มที่มีความเข้มแข็งสามารถพิทักษ์ปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของตนและสังคมไทย

1.7 มุ่งเน้นการบริหารทรัพยากรบุคคลและการจัดองค์กรภาครัฐ ให้สอดคล้องกับทิศทางนำพาประเทศไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน สังคมมีความเข้มแข็ง และประชาชนมีความสุขด้วยการดำรงชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้การรับราชการมีความเป็นมืออาชีพอย่างพอเพียง มีมโนสุจริต ตลอดจนมีสมรรถนะขีดความสามารถในการให้บริการประชาชน ตามแนวทางพระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”

1.8 สนับสนุนการกระจายอำนาจอย่างต่อเนื่อง ตามครรลองระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองและปกครองตนเองได้ ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นนั้น

2. นโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลยึดปรัชญาของเศรษฐกิจในระบบตลาดเสรี เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากซึ่งเปรียบเสมือนรากแก้วของประเทศ เศรษฐกิจระบบตลาด และเศรษฐกิจส่วนรวมให้มีส่วนร่วมในการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ภายใต้อำนาจยั่งยืนและความพอดี โดยเน้นให้ภาคเอกชนมีบทบาทนำและผนึกกำลังร่วมกับภาครัฐ และภาคประชาสังคม เพิ่มความเข้มแข็ง ให้แก่เศรษฐกิจทั้งสามภาคดังกล่าว โดยมีนโยบายหลัก ดังนี้

2.1 ภาคเศรษฐกิจฐานราก เป็นพื้นฐานที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจไทย ซึ่งจะต้องเสริมสร้างให้เกิดความเข้มแข็งตามแนวทางดังนี้

2.1.1 การเกษตรกรรม สนับสนุนให้การพัฒนาการเกษตรตามแนวทางทฤษฎีใหม่เป็นทางเลือกสำคัญสำหรับเกษตรกรรายย่อย ในขณะที่ขยายโอกาส ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และยกระดับคุณภาพของผลผลิตโดยอาศัยเทคโนโลยี การจัดการ และการเชื่อมโยงกับระบบตลาด

2.1.2 ผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น จะได้รับการสนับสนุนให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค ตามศักยภาพทางการตลาดในระบบต่าง ๆ คือ ระดับภูมิภาค ระดับชาติ และระดับการส่งออก โดยจัดระบบการบริหารจัดการโครงการแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างเทคโนโลยี และการจัดการ ควบคู่ไปกับการสนับสนุนด้านการตลาด

2.1.3 แรงงาน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญอีกส่วนหนึ่งของภาคเศรษฐกิจฐานราก จะเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาคแรงงาน ภาคเอกชน และภาครัฐให้ครอบคลุมถึงการพัฒนาคุณภาพและฝีมือของแรงงานในระดับต่างๆ เพื่อสามารถมีผลผลิตและรายได้สูงขึ้น ตามมาตรฐานฝีมือแรงงาน ตลอดจนส่งเสริมให้แรงงานทุกกลุ่มมีงานทำ มีอาชีพเสริม ได้รับการคุ้มครองและดูแลด้านสุขอนามัย ความปลอดภัยในการทำงาน ตลอดจนมีหลักประกันความมั่นคง รวมทั้งสวัสดิการแรงงานอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

2.1.4 การขยายตัวทางเศรษฐกิจของภาคเศรษฐกิจฐานราก ตามแนวทางข้างต้น จะดำเนินการควบคู่ไปกับการดูแลผู้ที่ไม่พร้อมหรือยังไม่สามารถจะปรับตัวได้ โดยการจัดสวัสดิการสงเคราะห์และบริการทางสังคมที่จำเป็นอย่างทั่วถึง และโดยการดูแลโอกาสในการเรียนรู้ การศึกษา ตลอดจนการฝึกอาชีพสำหรับคนเหล่านี้และลูกหลาน นอกจากนั้น การเติบโตทางเศรษฐกิจจะต้องได้รับการดูแลลูกหลาน นอกจากนั้น การเติบโตทางเศรษฐกิจจะต้องได้รับการดูแลมิให้เกิดผลกระทบทางลบต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอีกด้วย เพื่อการนี้ จะปรับปรุงบทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดและหน่วยงานภูมิภาค ท้องถิ่น ชุมชน และดูแลผู้ด้อยโอกาส ตลอดจนรักษาและดูแลทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และมีประสิทธิภาพ

2.2 ภาคเศรษฐกิจระบบตลาด รัฐบาลถือเป็นนโยบายที่จะให้กลไกการตลาดสามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ ภายใต้หลักคุณธรรมและการสร้างความเป็นธรรมในภาคเศรษฐกิจ การจัดการดำเนินการที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน และการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคล และจะอาศัยกลไกการตลาดเสรีเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขัน ด้วยความเป็นธรรม ดังนี้

2.2.1 การพัฒนาอุตสาหกรรม ส่งเสริมให้มีการลงทุนทั้งจากในและนอกประเทศ ในอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการแข่งขันสูงตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 และให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านเทคโนโลยีและการสร้างทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศเป็นส่วนรวม

2.2.2 วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จะอาศัยความเป็นพันธมิตรระหว่างเอกชน และรัฐนึกกำลังเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องโดยใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนการบริหารจัดการในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทุกประเภท นอกจากนั้น จะให้ความสำคัญเป็นพิเศษแก่ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ใช้ทรัพยากรสิ้นทาง ปัญหา

2.2.3 การส่งออก ส่งเสริมและผลักดันการส่งออกสินค้าและบริการ โดยมีภาคเอกชนเป็นกลไกขับเคลื่อน ตลอดจนสร้างความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจการค้าภายในประเทศ รวมทั้งสร้างเสถียรภาพของราคา สินค้า ที่มีความเป็นธรรมทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค

2.2.4 การท่องเที่ยว พัฒนาประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ มีมาตรฐานความปลอดภัย และบริการระดับสากล เน้นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมไทย ควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวเชิงรุกทั้งในและต่างประเทศเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพ

2.2.5 พลังงาน ส่งเสริมประสิทธิภาพและการประหยัดการใช้พลังงาน การพัฒนาแหล่งพลังงาน ทั้งภายในประเทศและนอกประเทศ รวมถึงเขตพัฒนาร่วมกันกับประเทศเพื่อนบ้าน การส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาด การกำหนดโครงสร้างราคาพลังงานที่เหมาะสม และการปรับโครงสร้างการบริหารกิจการกำกับดูแลให้มีความชัดเจน รวมทั้งส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจพลังงาน ในระยะยาว และ การศึกษาวิจัยพลังงาน

2.2.6 โครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ ความโปร่งใส และวางรากฐานการทำงานอย่างเป็นระบบที่ดี สร้างบุคลากรที่มีคุณภาพ ยึดมั่น ความซื่อสัตย์ สุจริต คุณธรรม จริยธรรม เพื่อสร้างมาตรฐานการบริหารจัดการโครงการที่ดี และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่การวางแผนจนถึงการดำเนินโครงการโดยขับเคลื่อนโครงการลงทุนขนาดใหญ่ที่อยู่ในแผนแม่บทและมีความพร้อมทุกด้าน เน้นการลงทุนประเภทที่จะเพิ่มประสิทธิภาพระบบเครือข่ายการจัดส่งสินค้าและพัสดุ การประหยัดพลังงาน และลดต้นทุนการขนส่งและปัญหามลพิษ รวมทั้งโครงการลงทุน ตลอดจนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อลดความสูญเสียที่จะเกิดจากอุทกภัยและภัยแล้งในพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญ ทั้งนี้ จะจัดให้มีการจัดลำดับความสำคัญของการลงทุนโครงการขนาดใหญ่ที่ชัดเจนขึ้นโดยเร็ว

2.2.7 โครงสร้างพื้นฐานทางปัญญา โดยที่ประเทศไทยได้มีการลงทุนจำนวนมากพอสมควรในด้าน โครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ แต่โครงสร้างพื้นฐานด้าน ปัญญายังอยู่ในฐานะด้อยกว่าประเทศคู่แข่งหลายประเทศดังนั้น รัฐบาลจะจัดทำแผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาขึ้น เพื่อเร่งรัดให้มีการสร้างพื้นฐานทางปัญญาในสังคม เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อ

สร้างความสามารถของประเทศอย่างยั่งยืน ตลอดจนสนับสนุนให้ภาครัฐและภาคเอกชนร่วมกันสร้างนวัตกรรม

2.2.8 การจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรชีวภาพ เพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศโดยใช้มาตรการทางเศรษฐกิจที่ผสมผสานกับหลักการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม และเกิดความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย

2.2.9 เศรษฐกิจระหว่างประเทศ จะดำเนินนโยบายความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศและการเจรจาการค้าระหว่างประเทศทั้งกรอบทวิภาคีและพหุภาคีที่เป็นประโยชน์กับประเทศชาติและประชาชน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสมของภาคประชาสังคมและให้เป็นไปตามขั้นตอนและกระบวนการที่ถูกต้อง

2.2.10 การปรับปรุงกฎระเบียบด้านธุรกิจการค้า ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบการค้าให้มีความทันสมัย เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า สร้างความเป็นธรรมและการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน

2.3 ภาคเศรษฐกิจส่วนรวม

2.3.1 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ ประสิทธิภาพเป็นรากฐานการเติบโตของผลิตภัณฑ์ประชาชาติที่ยั่งยืน ดังนั้น รัฐบาลจึงให้ความสำคัญแก่เป้าหมาย ในการเพิ่มประสิทธิภาพควบคู่ไปกับการวัดความเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์ประชาชาติ เพื่อการนี้ จะจัดทำแผนแม่บทการสร้างเสริมประสิทธิภาพแห่งชาติโดยเป็นแผนร่วมกับเอกชนสำหรับภาคเศรษฐกิจที่สำคัญ ให้เสร็จสิ้นภายใน 6 เดือน

2.3.2 การออม มุ่งสนับสนุนการออมในทุกระดับโดยใช้นโยบายการออมที่เหมาะสม และส่งเสริม จิตสำนึกในการประหยัดเพื่อลดหนี้สินในระดับครัวเรือน และเพื่อการดำรงชีพที่ดีในวัยสูงอายุ

2.3.3 การเงินและการคลัง ดำเนินนโยบายงบประมาณขาดดุลเพื่อสามารถรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างเพียงพอ และมีการลงทุนทางด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ ในขณะที่ จะเสริมสร้างวินัย ทางการเงินการคลังภาครัฐ โดยการใช้จ่ายอย่างประหยัดมีเหตุมีผลและประหยัด

3. นโยบายสังคม รัฐบาลมุ่งมั่นที่จะสร้างสังคมเข้มแข็งที่คนในชาติอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างสมานฉันท์พื้นฐานของคุณธรรม โดยมีนโยบาย ดังนี้

3.1 ส่งเสริมความรัก ความสามัคคี ความสมานฉันท์ของชนชาติไทย ให้เกิดความร่วมมือกันในด้านกอบกู้ และฟื้นฟูประเทศไทยในทุกด้าน โดยการสรุปบทเรียนจากปัญหาความ

แตกแยกยาวนานดังกล่าว ในอดีตได้นำมาปรับความเข้าใจของประชาชน สร้างกระบวนการแก้ไข ปัญหาที่เน้นความสมานฉันท์ของคนในชาติ พร้อมทั้งส่งเสริมการเผยแพร่ตัวอย่างของความร่วมมือที่ดีและมีความสุขของทุกชุมชนอย่างต่อเนื่อง

3.2 จัดแผนปฏิรูปสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างสมานฉันท์ บนพื้นฐานคุณธรรม ร่วมกับภาคประชาชน ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ ภาคสื่อมวลชน และสถาบันศาสนา เพื่อสังคมไทยที่ไม่ทอดทิ้งกัน สังคมที่ชุมชนท้องถิ่นและประชาสังคมเข้มแข็ง สังคมคุณธรรม และสังคมประชาธิปไตย

3.3 เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งมั่นที่จะขยายโอกาสทางการศึกษาของประชาชนให้กว้างขวางและทั่วถึง โดยคำนึงถึงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ เสริมสร้างความตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีชีวิตประชาธิปไตย พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชนสถาบันทางศาสนา และสถาบันการศึกษาจะเน้นการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่ สถานศึกษาและท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคเอกชนเพื่อให้การศึกษาสร้างคนและสร้างความรู้สู่สังคมคุณธรรม สมรรถภาพ และประสิทธิภาพ

3.4 พัฒนาสุขภาพของประชาชนให้ครอบคลุมทั้งมิติทางกาย จิต สังคม และปัญญา โดยการปฏิรูประบบสุขภาพเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงจากพฤติกรรมและสภาพแวดล้อมที่เน้นการมีส่วนร่วม และพัฒนาระบบบริการสุขภาพทั้งยามปกติและฉุกเฉินที่สมดุลทั้งการเสริมสร้างสุขภาพ การป้องกันโรค การบริการรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างมีคุณภาพ ทั่วถึง และเป็นธรรม และจะเสนอให้มีการออกพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ

3.5 ส่งเสริมกีฬาพื้นฐานและกีฬามวลชน เพื่อให้ประชาชนทุกระดับมีโอกาสได้เล่นกีฬา และออกกำลังกายเพื่อสร้างสุขภาพและสมรรถภาพที่ดีมุ่งเน้นการปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬาให้เป็นค่านิยมเกิดความสมานฉันท์ของคนในชาติ สนับสนุนกีฬาเพื่อความเป็นเลิศและอาชีพไปสู่มาตรฐานในระดับสากล

3.6 สร้างความเข้มแข็งของทุกชุมชนท้องถิ่นและประชาสังคม ให้สามารถจัดการตนเองเกี่ยวกับความเป็นอยู่ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การปกครอง และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนสิทธิชุมชน โดยส่งเสริมบทบาทของครอบครัว ชุมชนองค์กร อาสาสมัคร ภาคธุรกิจ สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา รวมทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม ปัญหายาเสพติดอย่างจริงจังและต่อเนื่อง การดูแลเด็กและเยาวชน คนพิการ คนสูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส การสนับสนุนสิทธิสตรี ตลอดจนความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

3.7 ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีสันติสุขอย่างยั่งยืน บนพื้นฐานของวัฒนธรรมไทย และใช้สื่อทุกรูปแบบในการสร้างสรรค์สังคม รักษาสืบทอดศิลปวัฒนธรรมของชาติ ความหลากหลายของวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อเชิดชูคุณค่าและจิตวิญญาณของความเป็นไทย ตลอดจนสร้างความสามัคคี เอื้ออาทรสมานฉันท์ของสังคมและประเทศชาติ

3.8 ปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ปรับปรุงระบบการสืบสวนสอบสวน การกลั่นกรองคดีและการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดคดี การควบคุมและฟื้นฟูผู้กระทำความผิด กลุ่มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน เพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ มีการสร้างทางเลือกในกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ รวมทั้งให้ชุมชนมีหลายบทบาทในการประนีประนอมข้อพิพาท และป้องกัน เฝ้าระวังอาชญากรรมเพื่อลดปริมาณคดี ความสูญเสียจากอาชญากรรม และความขัดแย้งของสังคม

3.9 ส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพของหน่วยงานบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม โดยนำระบบงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ที่มีมาตรฐานและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพของหน่วยงานและบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

4. นโยบายการต่างประเทศ

4.1 ดำเนินบทบาทเชิงรุกในกรอบทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อสนับสนุนความปรองดองและความมั่นคงในชาติ โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ในภาคใต้

4.2 ส่งเสริมให้เกิดมิตรภาพและความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน และในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาคและระหว่างภูมิภาค เพื่อให้เกิดเสถียรภาพ ความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองร่วมกัน

4.3 เสริมสร้างความแข็งแกร่งของอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเร่งจัดตั้งประชาคมอาเซียน

4.4 ดำเนินบทบาทสร้างสรรค์ในกรอบสหประชาชาติและกรอบพหุภาคีอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมสันติภาพ ประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน มนุษยธรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การพัฒนาอย่างยั่งยืน การแก้ไขปัญหาข้ามชาติ และการสาธารณสุข

4.5 กลุ่มครองสิทธิและผลประโยชน์ของคนไทยในต่างประเทศ และเสริมสร้างบทบาทของชุมชนไทยในต่างประเทศ

5. นโยบายการรักษาความมั่นคงของรัฐ

5.1 ส่งเสริมการผนึกกำลังระหว่างภาครัฐภาคเอกชน ภาคสังคม และภาควิชาการ เพื่อการป้องกันประเทศอย่างต่อเนื่องในยามปกติ และนำไปสู่การระดมสรรพกำลังเพื่อยกระดับขีด

ความสามารถของกองทัพให้เพียงพอและทันเวลาในยามไม่ปกติ ทั้งนี้ในยามปกติรัฐบาลจะเสริมสร้างและใช้ศักยภาพของกองทัพสนับสนุนการพัฒนาพลังอำนาจของชาติทุกด้าน เพื่อให้ประเทศมีความมั่นคงและมั่งคั่งภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความสมานฉันท์ สามารถป้องกัน บรรเทา และแก้ไขปัญหาคritical ของชาติ ได้แก่ ปัญหาการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยน้อมนำแนวทางพระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และปัญหาภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ผู้ประสพภัยพิบัติการก่อการร้าย รวมทั้งอาชญากรรมภายในประเทศและที่มีลักษณะข้ามชาติประเภทต่างๆ ซึ่งรวมไปถึงยาเสพติด ผู้หลบหนีเข้าเมือง แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย การค้า สิ่งของผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์ และการกระทำอันเป็นโจรสลัด

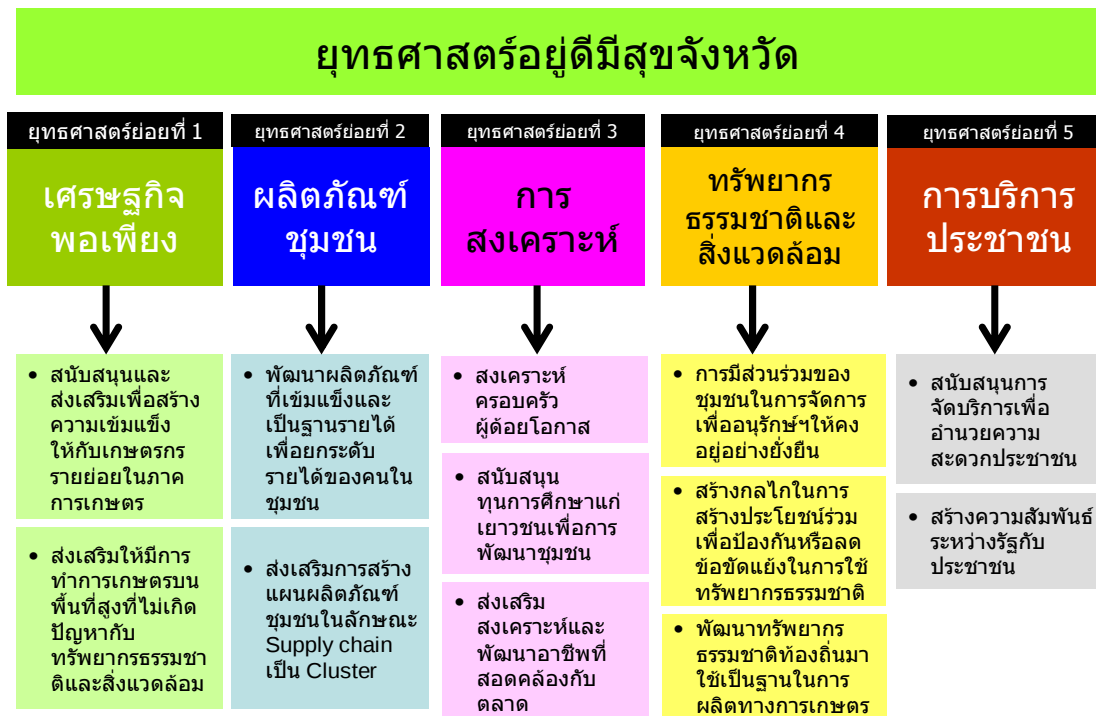
5.2 พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของกองทัพ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคง มีขีดความสามารถในการป้องกันและปราบปราม และการรักษาผลประโยชน์ของชาติ สามารถยุติความขัดแย้งได้รวดเร็ว มีระบบการข่าวที่มีประสิทธิภาพมีขีดความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางทหารรวมทั้งอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เพื่อการพึ่งตนเองทางทหาร และนำไปสู่การพัฒนาขีดความสามารถเพื่อความต่อเนื่องในการรบ มีระบบกำลังสำรอง ระบบการระดมสรรพกำลัง และระบบส่งกำลังบำรุงที่เหมาะสมกับสถานการณ์ภัยคุกคาม นอกจากนี้จะสนับสนุนการสร้างความร่วมมือด้านต่างประเทศและด้านความมั่นคงกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศในกลุ่มอาเซียน และมิตรประเทศเพื่อลดความหวาดระแวง สร้างความไว้วางใจใจสร้างสันติภาพและความสงบสุข รวมทั้งสนับสนุนภารกิจเพื่อสันติภาพและปฏิบัติการเพื่อมนุษยธรรมภายใต้กรอบของสหประชาชาติและผลประโยชน์ของประเทศเป็นหลัก

► ยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขจังหวัด

รัฐบาลได้แถลงนโยบายและกำหนดแผนปฏิบัติราชการในระดับจังหวัด ซึ่งเรียกว่า “ยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขจังหวัด” โดยได้เน้นกิจกรรมและโครงการที่จังหวัดสามารถบูรณาการและดำเนินการภายในจังหวัดได้ ซึ่งมุ่งเน้นเป้าหมายไปที่ชุมชน ขอบเขตของยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขจังหวัดนั้นจะคลุม 5 ด้าน ได้แก่

- ด้านการสงเคราะห์
- ด้านเศรษฐกิจพอเพียง
- ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ด้านผลิตภัณฑ์ชุมชน
- ด้านการบริการประชาชน

รูปที่ 9 ผังสรุปยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขจังหวัด

1. ยุทธศาสตร์ย่อย : เศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ดังนี้

1.1 กลยุทธ์สนับสนุนและส่งเสริมเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรรายย่อยในภาคการเกษตร

- สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตร
- พัฒนาให้ความรู้และเทคนิควิธีการในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 กลยุทธ์ส่งเสริมให้มีการทำการเกษตรบนพื้นที่สูงที่ไม่เกิดปัญหากับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. ยุทธศาสตร์ย่อย : ผลิตภัณฑ์ชุมชน ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ดังนี้

2.1 กลยุทธ์พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เข้มแข็งและเป็นฐานรายได้เพื่อยกระดับรายได้ของคนในชุมชน

- พัฒนา Branding และ Packaging
- วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์
- เพิ่มพูนความรู้และทักษะฝีมือ

2.2 กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างแผนผลิตภัณฑ์ชุมชนในลักษณะ Supply chain เป็น Cluster

3 ยุทธศาสตร์ย่อย : การส่งเสริม เศรษฐกิจ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ดังนี้

- 3.1 กลยุทธ์ส่งเสริมเศรษฐกิจครอบครัวผู้ด้อยโอกาส
- 3.2 กลยุทธ์สนับสนุนทุนการศึกษาแก่เยาวชนเพื่อการพัฒนาชุมชน
- 3.3 กลยุทธ์ส่งเสริม ส่งเสริม และพัฒนาอาชีพที่สอดคล้องกับตลาด

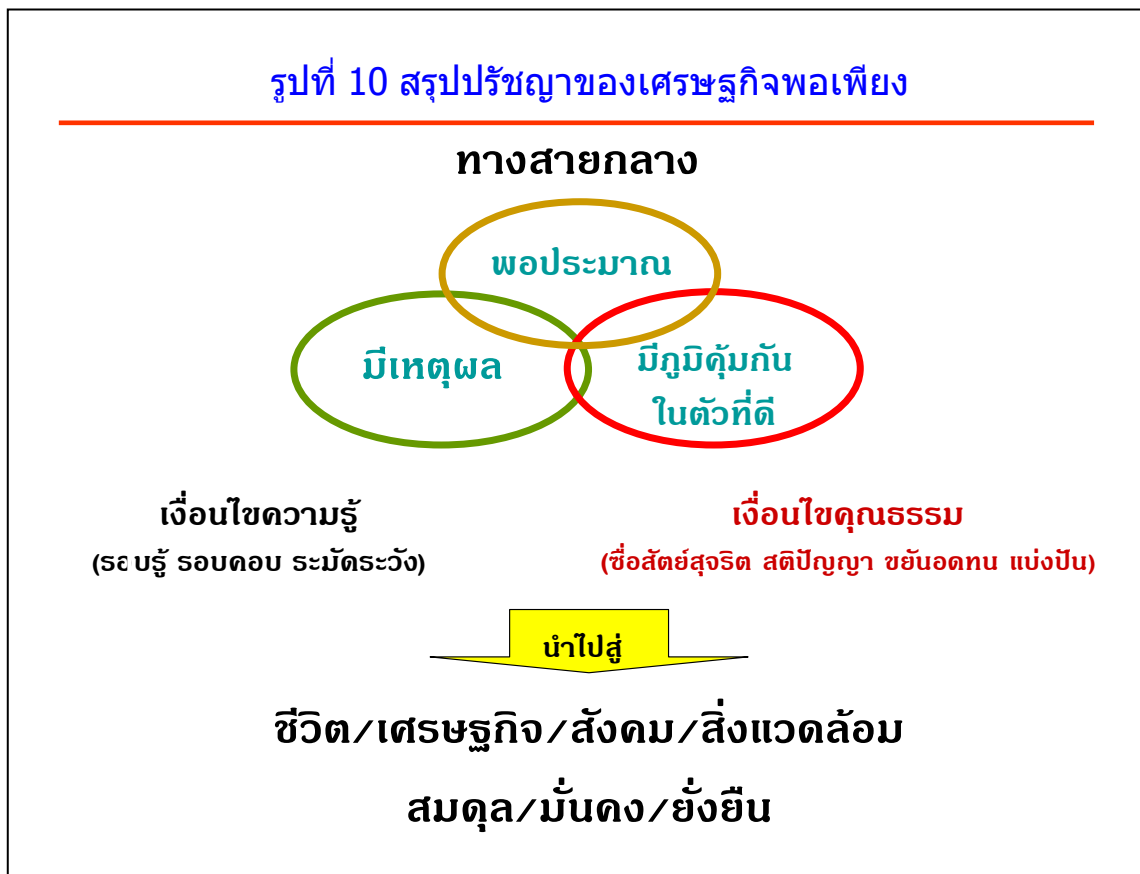
4 ยุทธศาสตร์ย่อย : ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ดังนี้

- 4.1 กลยุทธ์สนับสนุน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเพื่ออนุรักษ์ พัฒนาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นให้คงอยู่อย่างยั่งยืน
- 4.2 กลยุทธ์สร้างกลไกการใช้ประโยชน์ร่วม เพื่อป้องกันหรือลดข้อขัดแย้งในการใช้ ทรัพยากรธรรมชาติ
- 4.3 กลยุทธ์พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นมาใช้เป็นฐานการผลิตทางการเกษตร ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5 ยุทธศาสตร์ย่อย : การบริการประชาชน ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ดังนี้

- 5.1 กลยุทธ์สนับสนุนการจัดบริการเพื่ออำนวยความสะดวกประชาชน
 - ส่งเสริมการจัดตั้งเคาน์เตอร์บริการของรัฐ
 - สนับสนุนการจัดบริการโดยใช้ระบบดิจิทัลในรูปแบบของ Amphor Government Outlet (AGO)
 - จัดตั้งศูนย์บริการร่วม (Service Link)
- 5.2 กลยุทธ์สร้างความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน

รูปที่ 10 สรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

▶▶ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

◆ หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ

◆ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณา ดังนี้

1. **กรอบแนวคิด** เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤต เพื่อความมั่นคง และ ความยั่งยืนของการพัฒนา
2. **คุณลักษณะ** เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน
3. **ค่านิยม** ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้

- **ความพอประมาณ** หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่นการผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

- **ความมีเหตุผล** หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

- **การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว** หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

- **เงื่อนไข** การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

- **เงื่อนไขความรู้** ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

- **เงื่อนไขคุณธรรม** ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

4. แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี ที่นำไปสู่ความสามารถในการพึ่งตนเอง ในระดับต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นตอน โดยลดความเสี่ยงเกี่ยวกับความผันแปรของธรรมชาติ หรือการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยต่าง ๆ โดยอาศัยความพอประมาณและความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้ ความเพียรและความอดทน สติและปัญญา การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความสามัคคี

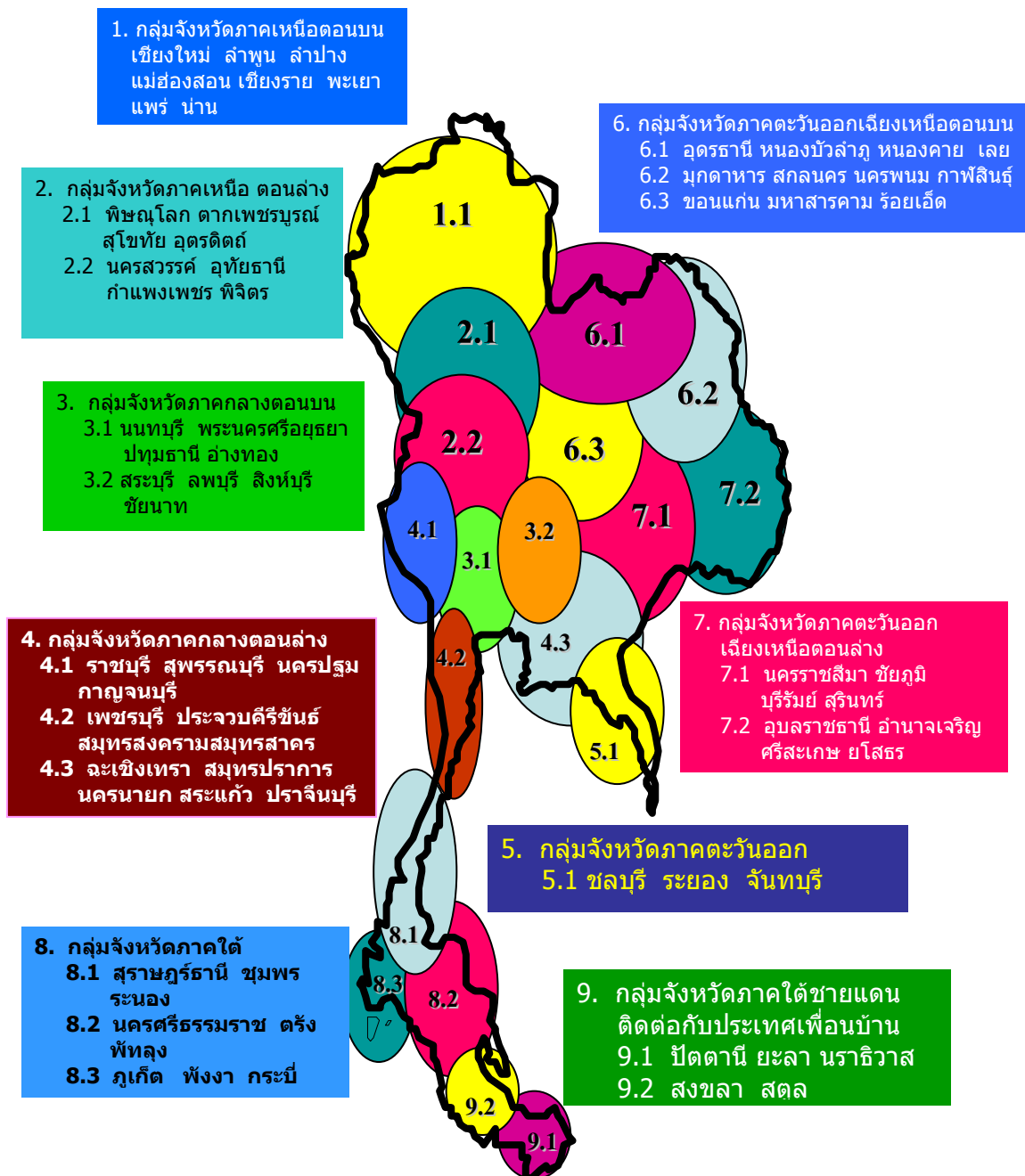
►► แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดร้อยเอ็ด-ขอนแก่น-มหาสารคาม

จังหวัดขอนแก่น จัดอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มที่ 6.3 ประกอบด้วย จังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และมหาสารคาม หรือเรียกว่ากลุ่ม “ร้อยแก่นสาร” (**ร้อย** มาจาก ร้อยเอ็ด **แก่น** มาจาก ขอนแก่น, **สาร** มาจาก มหาสารคาม) จาก 19 กลุ่มจังหวัดทั่วประเทศ โดยได้จัดกลุ่มจังหวัดที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างพื้นที่เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ หรือมีความเกี่ยวเนื่องทางเศรษฐกิจ การผลิต การค้า การลงทุน หรือมีลักษณะปัญหาเฉพาะที่เชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ที่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างจังหวัด ซึ่งเป็นการจัดเพื่อประสานความร่วมมือ สรรพกำลัง และการใช้ทรัพยากรระหว่างจังหวัด เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศ

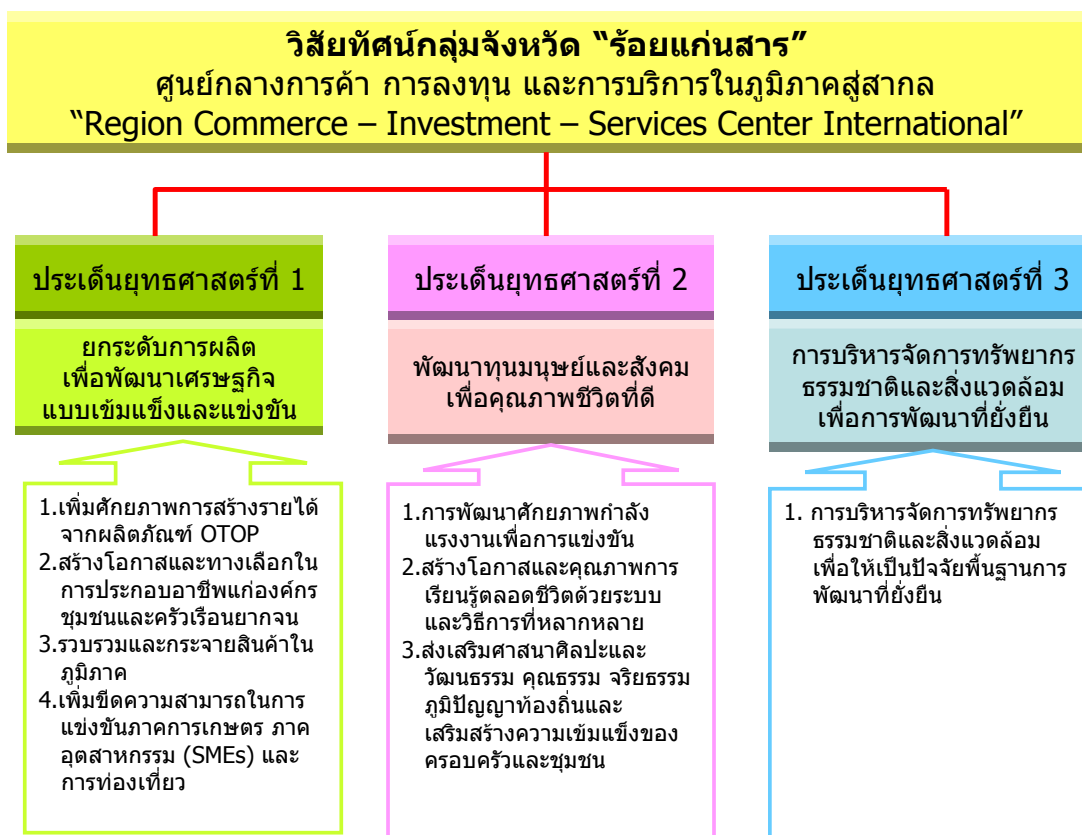
กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสาร ตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของภูมิภาคและอยู่กลางกลุ่มความร่วมมือของประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (The Greater Mekong Subregion Cooperation : GMS) ประกอบด้วยประเทศไทย สปป.ลาว กัมพูชา พม่า เวียดนาม และมณฑลยูนนานของจีน เป็นจุดตัดของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 ที่เชื่อมระหว่างทิศเหนือและทิศใต้ (Eastern Sea Board : ESB) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 ที่เชื่อมระหว่างทิศตะวันออกและตะวันตก (East – West Economic Corridor) โดยมีพื้นที่รวม 24,414 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 14.46 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

หากยึดจังหวัดขอนแก่นเป็นจุดศูนย์กลาง และใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 เป็นหลัก ระยะทางจากขอนแก่น – หนองคาย ประมาณ 166 กิโลเมตร สามารถข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว ไปยัง สปป.ลาว ได้ และจากขอนแก่น-แหลมฉบัง ระยะทางประมาณ 577 กิโลเมตร สามารถออกสู่อ่าวไทยได้เช่นกัน และหากใช้เส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 เป็นหลัก ระยะทางจากขอนแก่น-แม่สอด จ.ตาก ประมาณ 544 กิโลเมตร สามารถข้ามไปยังพม่าถึงมะละแหม่งได้ และจากขอนแก่น-มุกดาหาร ระยะทางประมาณ 243 กิโลเมตร จะสามารถข้ามไปยังลาว และทำเรือคานั่ง (เวียดนาม) ได้เช่นกัน กลุ่มร้อยแก่นสารจึงเป็นศูนย์กลางการคมนาคมที่มีศักยภาพสูง สามารถเชื่อมโยงกับตลาดภายนอก และพัฒนาไปสู่การเป็นศูนย์กลางคมนาคมขนส่งระหว่างประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงในอนาคตได้ และยังมีระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่งที่สะดวก สามารถรองรับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างเพียงพอ ทั้งรถยนต์ รถไฟ และทางเครื่องบิน จึงนับเป็นจุดยุทธศาสตร์ Logistics ที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและอนุภูมิภาคอินโดจีน

รูปที่ 11 แสดงการจัดแบ่งกลุ่มจังหวัดเป็น 19 กลุ่ม

รูปที่ 12 ผังสรุปยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด “ร้อยแก่นสาร”

วิสัยทัศน์การพัฒนากลุ่มจังหวัดร้อย-แก่น-สาร

สาระสำคัญของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสาร มุ่งพัฒนากลุ่มจังหวัดให้เป็น “ศูนย์กลางการค้า การลงทุน และการบริการในภูมิภาค สู่สากล” โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์สำคัญเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาให้บรรลุไปสู่วิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ และมีกลยุทธ์การพัฒนาแต่ละยุทธศาสตร์ ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับการผลิตเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจแบบเข้มแข็งและแข่งขัน โดยมีเป้าประสงค์ (Goals) 3 ประการคือ 1) เพิ่มมูลค่าการจำหน่ายสินค้า OTOP 2) เพิ่มรายได้แก่ครัวเรือนยากจน และ 3) เพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด (GPP) ประกอบด้วยกลยุทธ์การพัฒนา 5 กลยุทธ์ ดังนี้

- (1) เพิ่มศักยภาพในการสร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์ OTOP
- (2) สร้างโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพแก่องค์กรชุมชนและครัวเรือนยากจน
- (3) รวบรวมและกระจายสินค้าในภูมิภาค

(4) เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม (SMEs) และการท่องเที่ยว

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาทุนมนุษย์และสังคมเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี
เป้าประสงค์เพื่อพัฒนาแรงงานให้มีทักษะและมาตรฐานฝีมือแรงงาน และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และพัฒนาคนให้เป็นคนดีมีคุณภาพ ประกอบด้วยกลยุทธ์การพัฒนา 3 กลยุทธ์ ดังนี้

- (1) พัฒนาศักยภาพกำลังแรงงานเพื่อการแข่งขัน
- (2) สร้างโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยระบบและวิธีการที่หลากหลาย
- (3) ส่งเสริมวัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืน
เป้าประสงค์เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกลุ่มน้ำชี ตอนกลางและลำน้ำสาขาอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย 1 กลยุทธ์การพัฒนา ดังนี้

- (1) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เป็นปัจจัยพื้นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน

►► แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดขอนแก่น

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดขอนแก่น เป็นแผนพัฒนาจังหวัดที่แสดงทิศทางหรือแนวทางการพัฒนาในอนาคตเชิงนโยบายหรือยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล และศักยภาพการพัฒนาในระดับพื้นที่ โดยเกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาหรือทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาร่วมกันระดมความคิดเห็น จนเป็นฉันทามติ ร่วมกันในการรวมพลังขับเคลื่อนเพื่อให้การพัฒนาจังหวัดขอนแก่นสัมฤทธิ์ผลตามที่มุ่งหวังไว้ โดยกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาจังหวัดขอนแก่น ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2550 - 2551 โดยกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาไว้ว่า “ขอนแก่นเมืองน่าอยู่ เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงเครือข่ายการค้า การลงทุน การบริการ และการคมนาคมขนส่งในภูมิภาค สู่สากล” ซึ่งมีประเด็นยุทธศาสตร์เพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาให้จังหวัดขอนแก่นมุ่งไปสู่วิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ใน 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ โดยเมื่อสิ้นสุดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดขอนแก่น ในปี 2551 ต้องการก้าวสู่การพัฒนาอย่างสมดุลใน 3 มิติ คือ มิติทุนทางสังคม มิติทุนสิ่งแวดล้อม และมิติทุนเศรษฐกิจ โดยผลลัพธ์สุดท้ายจากยุทธศาสตร์ในแต่ละมิติที่ต้องการก็คือ มิติทุนทางสังคม ต้องการให้คนเป็นคนดี มีคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรม สังคมสันติสุข มิติทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดขอนแก่นมีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์และใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน และมิติ

ด้านทุนเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) ทั้งผลผลิต สินค้า และการบริการ และเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP)

พันธกิจจังหวัดขอนแก่น (Mission)

“จังหวัดขอนแก่นมีความมุ่งมั่นในการพัฒนา เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ของจังหวัด อันสอดคล้องกับนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ของประเทศ ภายใต้หลักการบริหารจัดการที่ดี การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน พร้อมด้วยระบบข้อมูลและศักยภาพของพื้นที่ โดยครอบคลุมประเด็นยุทธศาสตร์การจัดความยากจน การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ การเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจเพื่อการแข่งขัน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาระบบการบริหารงานงานที่ดี”

ประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การพัฒนา

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดความยากจน

เป้าประสงค์

- 1) พัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์การพัฒนา

- 1) การแก้ปัญหาความยากจนระดับบุคคล
- 2) ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) เสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเน้น

กระบวนการมีส่วนร่วมในการร่วมกันแก้ไขปัญหาความยากจน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ

เป้าประสงค์

- 1) สร้างสังคมสันติสุขและปลอดภัย
- 2) เสริมสร้างการจัดการด้านสาธารณสุข และส่งเสริมการกีฬาสู่สุขภาพที่ดี
- 3) ส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาศักยภาพ
- 4) ส่งเสริมศาสนาและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี

กลยุทธ์การพัฒนา

- 1) ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมเพื่อความสันติสุขเสมอภาคและปลอดภัย

- 2) พัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันรวมทั้งจัดระเบียบ
ป้องกันและปราบปรามขบวนการนำเข้าแรงงานต่างด้าว

- 3) เสริมสร้างประสิทธิภาพการให้บริการด้านการรักษาส่งเสริมสุขภาพและควบคุมโรคและภัยสุขภาพ
- 4) พัฒนาระบบการคุ้มครองผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพ
- 5) เสริมสร้างให้ประชาชนมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้องเหมาะสมลดละเลิกพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพและพัฒนาทักษะด้านกีฬาสุขภาพที่ดี
- 6) เสริมสร้างและวิจัยพัฒนาถ่ายทอดและคุ้มครองภูมิปัญญาด้านการแพทย์แผนไทยพื้นบ้านทางเลือกและสมุนไพรให้มีคุณภาพมาตรฐาน
- 7) พัฒนาและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพมาตรฐาน
- 8) เสริมสร้างแหล่งเรียนรู้อนุรักษ์วัฒนธรรมและจริยธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจเพื่อการแข่งขัน

เป้าประสงค์

- 1) มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์การพัฒนา

- 1) พัฒนาส่งเสริมและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
- 2) พัฒนาส่งเสริมและเพิ่มมูลค่าสินค้า OTOP
- 3) พัฒนาศักยภาพสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนและการประการ SMEs
- 4) พัฒนาฟื้นฟูอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรม และการกีฬา ให้ได้มาตรฐานพร้อมด้วยบริการด้านข้อมูล
- 5) พัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนด้านการค้าการลงทุน และการบริการ รวมทั้งการพัฒนาเครือข่ายการค้า การบริการ
- 6) เสริมสร้างศักยภาพด้านโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมขนส่งโลจิสติกส์ และการพลังงาน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์

- 1) ทรัพยากรป่าไม้มีความอุดมสมบูรณ์และมีการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม
- 2) ทรัพยากรดินมีความอุดมสมบูรณ์
- 3) บริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อป้องกัน แก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำ น้ำท่วมและคุณภาพน้ำ รวมทั้งการแก้ไขปัญหา
- 4) พัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบบูรณาการเชิงพื้นที่

5) บริหารจัดการและประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

6) ป้องกันและควบคุมมลพิษให้อยู่ในระดับมาตรฐานเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี และการพัฒนาที่ยั่งยืน

กลยุทธ์การพัฒนา

- 1) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบบูรณาการเชิงพื้นที่
- 2) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น
- 3) การบริหารจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาระบบการบริหารงานที่ดี

เป้าประสงค์

- 1) ประชาชนมีความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการภาครัฐ
- 2) ยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน
- 3) ท้องถิ่นมีความเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง
- 4) ถวายความปลอดภัยพิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

กลยุทธ์การพัฒนา

- 1) จัดระบบและปรับกระบวนการงานเพื่อลดขั้นตอนและอำนวยความสะดวกต่อการให้บริการประชาชน
- 2) สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยและกระบวนการประชาคมจังหวัด
- 3) สนับสนุนส่งเสริมให้มีการตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐทุกระดับจากทุกภาคส่วน
- 4) สร้างเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในองค์กร
- 5) สนับสนุนระบบถวายความปลอดภัยพิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

► นโยบายนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ดร.พงษ์ศักดิ์ ตั้งวานิชกพงษ์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้แถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยกำหนดนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ไว้ใน 5 ด้าน ดังนี้

1. การแก้ไขปัญหาความยากจน เพื่อให้ชาวจังหวัดขอนแก่น มีความสุขสมบูรณ์ เนื่องจากปัญหาความยากจนของประชาชนชาวจังหวัดขอนแก่นเป็นปัญหาเร่งด่วน โดยที่ในความหมายของคำว่ายากจน มิได้จำกัดเฉพาะความขัดสนทางเศรษฐกิจ หรือรายได้สำหรับยังชีพเท่านั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จึงมุ่งเน้นการเสริมสร้างศักยภาพในการประกอบอาชีพของชาวจังหวัดขอนแก่นที่ยากจน โดยการส่งเสริมองค์ความรู้ให้กับคนควบคู่กับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของคนจน เพื่อเพิ่มความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและเลือกตัดสินใจได้อย่างถูกต้องมีเหตุผล โดย

1.1 ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนที่เชื่อมโยงกับกลุ่มคนยากจน และผู้ด้อยโอกาสด้วยการส่งเสริมการเปิดเวทีประชาคมทุกหมู่บ้าน ขยายเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน ส่งเสริมและสนับสนุนการถ่ายทอดความรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน ส่งเสริมและสนับสนุนผลิตสื่อถ่ายทอดความรู้ของชุมชน

1.2 พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนระดับรากหญ้าด้วยการส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มโคเนื้อ กลุ่มโคนม กลุ่มผู้ปลูกยางพารา กลุ่มผู้เลี้ยงปลากระชัง กลุ่มทอผ้า เป็นต้น

1.3 การพัฒนาการเกษตรและอาชีพอิสระตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนการทำการเกษตรในรูปแบบเกษตรกรรมยั่งยืน ได้แก่ เกษตรอินทรีย์ เกษตรธรรมชาติ เกษตรผสมผสาน และเกษตรทฤษฎีใหม่ ส่งเสริมการปลูกป่า แหล่งต้นน้ำลำธาร เพื่อฟื้นฟูธรรมชาติสภาพแวดล้อมที่ดี จัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร เช่น การขุดลอกแหล่งน้ำสาธารณะ จัดสร้างฝายเก็บกัก และขุดสระน้ำประจำไร่นา ในลักษณะเป็นโครงการที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวพันซึ่งกันและกัน เป็นเครือข่ายหลักเชื่อมโยงกับแผนงานโครงการที่ดำเนินการตามยุทธศาสตร์จังหวัดขอนแก่น

1.4 จัดทำแผนพัฒนางานองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยประสานการจัดทำแผนพัฒนากับจังหวัดและประสานการจัดทำแผนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนของคนขอนแก่นอย่างสอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

1.5 ปรับปรุงระบบการพัฒนาที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมด้วยการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น องค์กรชุมชน และประชาชน เกี่ยวกับการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ จัดทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการ

ดำเนินงานแก้ไขปัญหาความยากจน โดยบุคคลภายนอกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เสนอผลงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ผู้การรับรู้ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

2. การพัฒนาเมืองและชุมชนอย่างยั่งยืน เพื่อให้จังหวัดขอนแก่นเป็นจังหวัดที่น่าอยู่ที่สุดในภูมิภาค ด้วยการเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน และประชาสังคม ผู้การพัฒนาที่สมดุล มีคุณภาพ และยั่งยืน ผู้การพัฒนาที่สมดุล มีคุณภาพ และยั่งยืน ประชาชนมีชีวิตที่สงบ มีความสะดวก สะอาด มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีระเบียบวินัย ทรัพยากรธรรมชาติได้รับการอนุรักษ์ ฟื้นฟูให้กลับคืนสู่ความอุดมสมบูรณ์ มีระบบนิเวศน์ที่สมดุลทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม โดย

2.1 การส่งเสริมและประสานการจัดทำผังเมือง

2.2 พัฒนาโครงข่ายการคมนาคม ด้วยการปรับปรุงระบบการคมนาคมทางรถยนต์ให้เกิดความสะดวก ปลอดภัย จัดสร้างถนนลาดยาง ถนนคอนกรีต ระหว่างหมู่บ้าน-ตำบล-อำเภอ และถนนสู่แหล่งเกษตร ที่มีความคาบเกี่ยวต่อเนื่อง ในลักษณะที่เป็นโครงข่ายหลักในการเชื่อมโยงกับแผนงานโครงการของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้ เพื่อรองรับการพัฒนาจังหวัดขอนแก่นเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมและขนส่งสินค้าในภูมิภาคและประตูสู่อินโดจีน และเพื่อเชื่อมโยงกับระบบคมนาคมทางรถไฟ และเครื่องบิน อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงานในการเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เกี่ยวกับการขยายเขตไฟฟ้าทั่วถึงทุกหมู่บ้าน ขยายเขตไฟฟ้าให้เข้าถึงแหล่งเกษตรกรรม เพื่อเพิ่มความสามารถในการผลิต เพิ่มความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน และการบริการแก่ชุมชน หมู่บ้านทุกแห่ง

2.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดด้วยการประสานงานร่วมมือวางแผนการดำเนินการป้องกันปราบปราม บำบัด ฟื้นฟู โดยมุ่งเน้นที่ชุมชน หมู่บ้าน ตำบล ตามแนวทางการใช้พลังแผ่นดิน ส่งเสริมสนับสนุนการกีฬา เป็นกิจกรรมหลักในการต่อต้านยาเสพติดร่วมกับใช้กระบวนการเวทีประชาคมทุกหมู่บ้าน ชุมชนสร้างความตื่นตัว เฝ้าระวังป้องกันการแพร่ระบาด หรือการแทรกซึมของยาเสพติดในหมู่บ้าน ชุมชน ตำบล

2.5 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการปลูกป่า ฟื้นฟูธรรมชาติ แหล่งต้นน้ำลำธาร ในส่วนการกำจัดขยะมูลฝอยเร่งรัดการจัดสร้างโรงงานกำจัดขยะที่มีระบบทันสมัย จะส่งเสริมสนับสนุนการจัดการสิ่งปฏิกูล การบำบัดน้ำเสียรวมอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ร่วมมือกับประชาคมในระดับต่าง ๆ ในการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมให้อยู่ในสภาพดี รมรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้ความรู้แก่ประชาชน ผู้ประกอบการ ให้เกิดจิตสำนึกร่วมกันในการเฝ้าระวังแหล่งกำเนิดของมลพิษ

2.6 ส่งเสริม สนับสนุนการอนุรักษ์การเผยแพร่วัฒนธรรม จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.7 ส่งเสริม สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเพณี และเชิงนิเวศน์ใน จังหวัดด้วยการฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรม ให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่ และส่งเสริมสนับสนุนร่วมมือ กับประชาคมในการดูแลรักษา บูรณะแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์ นำท่องเที่ยว อยู่เสมอ พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ส่งเสริมบทบาท ชุมชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างครบวงจร

2.8 ส่งเสริม สนับสนุนการป้องกัน ระวังโรคติดต่อ ในรูปแบบกระบวนการมีส่วนร่วม ระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นกับประชาคม

3. การสร้างศักยภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ในลักษณะการมีส่วนร่วมระหว่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นกับกลุ่มเกษตรกร ส่วนราชการ และองค์กรเอกชนต่าง ๆ

3.1 ส่งเสริม สนับสนุน ให้เกษตรกรปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตาม หลักวิชาการเกษตร หลักเลี้ยง ลดการใช้สารเคมี ปรับปรุง พัฒนาเทคโนโลยีเกี่ยวกับการเกษตร เพื่อ เพิ่มผลผลิต

3.2 ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ วัตถุดิบการเกษตรที่มีในท้องถิ่น เช่น โคนม โคนเนื้อ ข้าว อ้อย ยางพารา เป็นต้น

3.3 ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาระบบบริการ เพื่อให้เชื่อมโยงระบบการขนส่งได้ ทุกทางไม่ว่าจะเป็นทางรถยนต์ ทางรถไฟและทางอากาศ ด้วยระบบการขนส่งแบบผู้คอนเทนเนอร์ และส่งเสริมให้ขอนแก่นเป็นศูนย์กลางขนส่งในภูมิภาค ในปีงบประมาณ 2548 องค์การบริหารส่วน จังหวัดขอนแก่นได้รับการถ่ายโอนงานบริหารสถานีขนส่ง จึงเป็นอีกภารกิจหนึ่งที่ องค์การบริหาร ส่วนจังหวัดขอนแก่นได้จัดวางแนวทางการบริหาร เพื่อให้เกิดความพึงพอใจของผู้รับบริการทุกคน

3.4 ส่งเสริม สนับสนุนการลงทุน การค้า การอุตสาหกรรมในจังหวัดขอนแก่น ด้วย การประสานความร่วมมือกับจังหวัด ส่วนราชการ หอการค้าจังหวัดขอนแก่น และองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นอื่นในการให้ข้อมูลกับผู้ประกอบการทำความเข้าใจกับชุมชน

4. การพัฒนาทุนมนุษย์

4.1 การยกระดับการศึกษา ความรู้ และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เนื่องจากองค์การ บริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้เตรียมรับการถ่ายโอนภารกิจในด้านการจัดการศึกษาจากส่วนราชการ ที่รับผิดชอบอยู่เดิม องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จึงได้วางแผนจัดเตรียมการจัดการศึกษาให้มีความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลง และเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ตระหนักดีว่าการศึกษาคือเรื่องสำคัญมาก จึงต้องจัดเตรียมบุคลากรในการพัฒนาการศึกษาเป็นระยะ ดังนี้

ก. ระยะเวลาที่การอยู่ในครรภ์มารดาจำเป็นต้องส่งเสริม สนับสนุนให้มารดาได้มีความรู้เกี่ยวกับการดูแลทารกในครรภ์ให้ได้รับอาหารอย่างครบถ้วนตามหลักวิชาการ ด้วยการ ประสานกับประชมหมู่บ้าน และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมคิด

ร่วมทำเพื่อติดตามดูแล ให้ความรู้ และคอยช่วยเหลือเพื่อให้ทารกที่เกิดมามีสุขภาพแข็งแรง มีสมองที่ดี พร้อมรับการพัฒนา

ข. ระบุเป็นเด็กก่อนวัยเรียน องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จะส่งเสริมสนับสนุน ร่วมมือกับประชาคมหมู่บ้านและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ในลักษณะการส่งเสริมการมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำตามความพร้อมให้เด็กวัยนี้เติบโตอย่างมีสุขภาพจิตที่สดใส สุขภาพกายที่สมบูรณ์ตามหลักวิชาการ เพื่อก้าวสู่วัยเรียนอย่างมีคุณภาพ

ค. ระบุเป็นเด็กวัยเรียน ทั้งระดับประถม ระดับมัธยม และอาชีวศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีนโยบายในการพัฒนาเด็กวัยเรียนนี้อย่างเต็มตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กขอนแก่นทุกคนได้เรียนหนังสือตามความมุ่งหวังตั้งใจ ตามความถนัดของตนเอง โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จะประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น โรงเรียน ชุมชน และส่วนราชการ เฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 5 เขต โดยจะเชิญเข้ามาเป็นคณะที่ปรึกษาเพื่อวางแผนเกี่ยวกับการจัดการศึกษา การวางแผนการศึกษา การวางแผนการศึกษาของลูกหลานชาวขอนแก่น ให้ก้าวไปสู่จุดมุ่งหมายที่คิดหวังไว้ และเพื่อให้เป็นรูปธรรมในความเท่าเทียมกันของคนขอนแก่นที่อยู่ในเขตชนบทและเขตเมือง จะมีการคัดสรรคนดี คนเก่ง จากทุกตำบลให้ได้เรียนสูงสุดโดยจะสร้างให้เขาเหล่านั้นมีจิตสำนึกรักบ้านเกิด เมื่อจบกลับมาแล้วก็จะกลับมาพัฒนาบ้านเกิดเมืองนอนขอนแก่นของเรา องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จะจัดการศึกษาโดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ และจะบูรณาการองค์ความรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกันเพื่อเสริมสร้างให้เด็กขอนแก่น ไม่มีเพียงความรู้อย่างเดียว แต่มีจิตใจที่ดีงาม พร้อมรับการพัฒนาและสร้างสรรค์สังคมให้มีความสุขได้ต่อไป

4.2 การรักษา ฟื้นฟู และเสริมสร้างทุนทางสังคมที่ดี ด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทุกคนในครอบครัว เพื่อให้ครอบครัวมีความมั่นคงอันจะทำให้เกิดการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมสมบูรณ์ นอกจากนี้จะต้องพัฒนาครูอาจารย์ให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีความก้าวหน้า มีเกียรติศักดิ์ศรี มีความเป็นมืออาชีพ เป็นที่ยกย่องเชิดชูในสังคมและมีความมั่นคงในฐานะเป็นครู จะส่งเสริมเสริมสร้างค่านิยมที่ดีงาม ให้ตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และสร้างค่านิยมในการเชิดชูยกย่องคนดี มีคุณธรรม มีจิตสำนึกต่อสาธารณะ และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ใช้ทุกภาคส่วนในการพัฒนาเป็นกลไกขับเคลื่อน เด็ก เยาวชน เติบโตเป็นคนดี มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม มีค่านิยมที่ถูกต้อง ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ลุ่มหลงตกเป็นทาสวัตถุ ห่างไกลจากการพนัน ไม่ชอบการเสี่ยงโชค และไม่เอาเปรียบสังคม

4.3 การพัฒนาศักยภาพแรงงาน ด้วยการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาแรงงาน ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการฝึกทักษะอาชีพอย่างเท่าเทียมกันทั้งในพื้นที่เมืองและชนบท

4.4 การเสริมสร้างสุขภาพอนามัยให้สมบูรณ์ด้วยการส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนทุกเพศทุกวัย ทุกหมู่บ้าน ชุมชนเล่นกีฬาเพื่อเป็นการออกกำลังกายอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมสนับสนุนประสานงานความร่วมมือทุกภาคส่วน ให้นักกีฬาของจังหวัดขอนแก่นได้รับการพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศและพัฒนาไปสู่การกีฬาอาชีพตามศักยภาพ

5. การจัดระบบบริหารจัดการ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้นำระบบการบริหารบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่าใช้ในการบริหารราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

► กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2551 -2553

➤ วิสัยทัศน์การพัฒนาของ อปท.ในเขตจังหวัดขอนแก่น

“ ภายในปี 2553 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่นเป็นเลิศด้านบริหารจัดการ ยึดหลักธรรมาภิบาล ก้าวทันเทคโนโลยี ชุมชนเข้มแข็ง ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านเมืองน่าอยู่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีการจัดการอย่างสมดุลและยั่งยืน”

➤ พันธกิจ

1. พัฒนาระบบบริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล และสร้างเครือข่ายการพัฒนาทุกภาคส่วน
2. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความทันสมัย เพื่อการบริหารงานและการบริการ ประชาชน
3. พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยเชื่อมโยงการค้า การลงทุน การบริการ และการท่องเที่ยวให้ เข้มแข็งและแข่งขันได้
4. พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา การสาธารณสุข การกีฬา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และจารีตประเพณี
5. พัฒนาโครงข่ายระบบการคมนาคมขนส่ง ระบบบริการสาธารณะ และระบบป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยให้ได้มาตรฐาน มีประสิทธิภาพ
6. ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น และการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
7. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมืองและการพัฒนาท้องถิ่นทุกชั้นตอน

8. พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุล และเกิดประสิทธิภาพ อย่างยั่งยืน

➤ ประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ	1.1 พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในทุกระดับ ทั้งในและนอกระบบครอบคลุมทุกช่วงวัย 1.2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ให้มีคุณภาพและคุณธรรมนำความรู้ และเข้าถึงแหล่งความรู้ที่เป็นวิทยาการสมัยใหม่ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น 1.3 เสริมสร้างครอบครัวให้เข้มแข็ง มีสัมพันธภาพที่ดี เกิดความอบอุ่น ด้วยมิติทางศาสนาและวัฒนธรรม 1.4 อนุรักษ์ สืบสาน ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และค่านิยมที่ดีงามสู่คนรุ่นต่อไป 1.5 พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการด้านสาธารณสุข การป้องกันและควบคุมโรค การรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสมรรถนะทางด้านร่างกายและจิตใจให้ประชาชนมีสุขภาพแข็งแรง 1.6 พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก การแพทย์พื้นบ้าน และสมุนไพร 1.7 พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการกีฬาเพื่อสร้างนิสัยรักการกีฬา กติกาสังคม และสร้างโอกาสให้เยาวชนพัฒนาการกีฬาสู่ความเป็นเลิศ

ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การแก้ไขปัญหาความยากจน	2.1 เสริมสร้างจิตความสามารถของชุมชนในการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยการส่งเสริมการจัดทำแผนชุมชนพึ่งตนเอง 2.2 เพิ่มศักยภาพและโอกาสแก่คนยากจนและผู้ด้อยโอกาส 2.3 สงเคราะห์ และช่วยเหลือแก่ผู้ยากจนและผู้ด้อยโอกาสในด้านที่อยู่อาศัยและการดำรงชีวิต 2.4 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2.5 พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตรในระดับชุมชน เพื่อเพิ่มจิตความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตร
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่	3.1 การจัดทำผังเมือง 3.2 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่ง และระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่ได้มาตรฐาน 3.3 พัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพระบบป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในท้องถิ่น 3.4 พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนระบบการรักษาความปลอดภัย ให้เมืองและชุมชนปลอดภัย ปลอดภัยาเสพติด และปลอดภัยอาชญากรรม โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม 3.5 พัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพระบบการให้บริการขนส่งมวลชน
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนการค้า และการลงทุน	4.1 พัฒนา และส่งเสริมเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนอย่างครบวงจรตั้งแต่การผลิต การออกแบบ การบรรจุภัณฑ์ และการตลาด 4.2 ส่งเสริมสนับสนุนการนำภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างคุณค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน 4.3 พัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตรอย่างครบวงจร และส่งเสริมกลไกการตลาดสินค้าการเกษตร 4.4 พัฒนาและส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็งและแข่งขันได้

ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
	4.5 ส่งเสริม และสนับสนุนการค้า และการลงทุน
ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	5.1 เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเพื่ออนุรักษ์ พัฒนา และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นให้คงอยู่อย่างยั่งยืน 5.2 อนุรักษ์ ป่าพื้นที่ป่า และป่าต้นน้ำลำธารให้เกิดความสมบูรณ์ 5.3 พัฒนาฟื้นฟูแหล่งน้ำและการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ 5.4 การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพดินให้อุดมสมบูรณ์ 5.5 เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะชุมชน สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย 5.6 อนุรักษ์ฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่น
ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาการท่องเที่ยว	6.1 ส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนา ฟื้นฟู แหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืน 6.2 ประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว 6.3 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวในท้องถิ่น 6.4 พัฒนาคุณภาพการให้บริการ การบริหารจัดการ และสิ่งแวดล้อมความสะอาดด้านการท่องเที่ยว ทั้งด้านบุคลากร โครงสร้างพื้นฐาน และความปลอดภัย
ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี	7.1 เสริมสร้างการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นให้โปร่งใส สุจริต เพื่อสนับสนุนการสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตย และวัฒนธรรมธรรมาภิบาล 7.2 พัฒนาภาวะผู้นำท้องถิ่นที่มีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล 7.3 พัฒนาสมรรถนะการทำงานของบุคลากร อปท.จังหวัดขอนแก่น ทุกระดับ อย่างต่อเนื่อง

ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
	7.4 พัฒนาเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการการเงิน การคลัง และงบประมาณ ของ อปท.จังหวัดขอนแก่น ให้มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล 7.5 พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัย เพื่อการบริหารงานและการบริการประชาชน 7.6 เสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

► พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พ.ศ.2542

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หมวด 2 กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ไว้ดังนี้

มาตรา 17 ภายใต้บังคับ มาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

- (1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
- (2) การสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น
- (3) การประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
- (4) การแบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
- (5) การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (6) การจัดการศึกษา
- (7) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- (8) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- (9) การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม
- (10) การจัดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวม
- (11) การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวม
- (12) การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ
- (13) การจัดการและดูแลสถานียขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ

- (14) การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- (15) การพาณิชย์ การส่งเสริมการลงทุน และการทำการไม่ว่าจะดำเนินการเองหรือร่วมกับบุคคลอื่นหรือจากสหการ
- (16) การสร้างและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำที่เชื่อมต่อระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
- (17) การจัดตั้งและดูแลตลาดกลาง
- (18) การส่งเสริมการกีฬา จารีตประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น
- (19) การจัดให้มีโรงพยาบาลจังหวัด การรักษาพยาบาล การป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อ
- (20) การจัดให้มีพิพิธภัณฑ์และหอจดหมายเหตุ
- (21) การขนส่งมวลชนและการวิศวกรรมจราจร
- (22) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (23) การจัดให้มีระบบรักษาความสงบเรียบร้อยในจังหวัด
- (24) จัดทำการใดอันเป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตและกิจการนั้นเป็นการสมควรให้องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด
- (25) สนับสนุนหรือช่วยเหลือส่วนราชการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น
- (26) การให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
- (27) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
- (28) จัดทำการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (29) กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

►► ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ 13 สิงหาคม 2546 เรื่อง กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้กำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ไว้ดังนี้

ข้อ 1 ลักษณะของการดำเนินงานของ อบจ. ในการให้บริการสาธารณะในเขตจังหวัด

- (1) ดำเนินงานในโครงการที่มีขนาดใหญ่ที่เกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในเขตจังหวัด

(2) เป็นการดำเนินงานที่ปรากฏถึงกิจกรรมที่เป็นภาพรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดที่มุ่งต่อประโยชน์ของท้องถิ่นหรือประชาชนเป็นส่วนรวม และไม่เข้าไปดำเนินงานที่ อปท.อื่นในจังหวัดสามารถดำเนินการได้เอง

(3) เข้าไปดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการในลักษณะที่มีความคาบเกี่ยวต่อเนื่อง หรือมีผู้ได้รับประโยชน์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่า 1 แห่งขึ้นไป

ข้อ 2 ในการดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ของ อบจ. ตามข้อ 1 อบจ. ควรจะดำเนินการเพื่อให้เป็นไปในลักษณะ ดังนี้คือ

(1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองและประสานการจัดทำแผนจังหวัดโดยการสร้างและพัฒนาระบบการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดเพื่อนำไปสู่การใช้จ่ายงบประมาณในการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสมดุลและคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ

(2) การก่อสร้างและบำรุงรักษาโครงการที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ หรือมีการเกี่ยวเนื่องหลายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือในลักษณะที่เป็นเครือข่ายหลักในการเชื่อมโยงกับแผนงานโครงการที่ดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด

(3) การจัดการศึกษา สาธารณสุข การสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนและในระดับจังหวัด และไม่เป็นการซ้ำซ้อนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายศักยภาพและมุ่งต่อผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาการศึกษา สาธารณสุข การสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด

(4) การส่งเสริมจารีต ประเพณี วัฒนธรรม การท่องเที่ยว การส่งเสริมการลงทุนและการพาณิชย์กรรมของจังหวัด

(5) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดโดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำหน้าที่เป็นองค์กรหลักในการกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลรวม การดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวม ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด

(6) ให้บริการด้านเทคนิค วิชาการ เครื่องมือ เครื่องจักรกล บุคลากร แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในเขตจังหวัด

(7) ดำเนินการตามภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมถ่ายโอนที่ อบจ. มีหน้าที่ต้องทำ

ข้อ 3 การสนับสนุนงบประมาณให้แก่ราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค จะกระทำได้แต่เฉพาะกรณีที่อยู่ในอำนาจของ อบจ. ที่จะต้องดำเนินการเอง แต่ไม่สามารถดำเนินการเองได้ เนื่องจากเป็นการปฏิบัติซึ่งจะต้องใช้เทคนิควิชาการสูง และหน่วยงานของรัฐนั้น มีความสามารถที่จะ

ดำเนินการได้ดีกว่า และผลของการให้การสนับสนุนนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของ อบจ.

การสนับสนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดจะกระทำได้ในกรณีที่เร่งด่วนและจำเป็นหากไม่ดำเนินการจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อประชาชน

การให้การสนับสนุนแก่ประชาคม องค์กรประชาชน ควรเป็นไปในลักษณะของการส่งเสริมความสามารถดำเนินการ โดยใช้ศักยภาพของตนเองในการบริหารจัดการในลักษณะของการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ โดยไม่ให้การสนับสนุนในลักษณะของการให้สิ่งของ หรือการเข้าไปดำเนินการแทน

3.2 ปัจจัยและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนา

▶ ประเด็นปัญหาสำคัญของจังหวัดขอนแก่น

1. ปัญหากัญแล้ง จังหวัดขอนแก่นประสบปัญหากัญแล้งเป็นประจำทุกปี ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนนํ้าเพื่ออุปโภค และการเกษตร ซึ่งสามารถแบ่งพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง 4 ระดับ คือ

1) พื้นที่เสี่ยงภัยสูง เนื้อที่ประมาณ 1,846,409 ไร่ หรือร้อยละ 27.8 ของพื้นที่จังหวัด ส่วนใหญ่อยู่ด้านทิศใต้ของอำเภอเมืองขอนแก่น ทิศใต้ของอำเภอบ้านฝาง และอำเภอหนองเรือ ทิศตะวันตกของอำเภอพระยืน และครอบคลุมพื้นที่เกือบทั้งหมดของอำเภอมัญจาคีรี ชนบท แวงน้อย แวงใหญ่ พล กิ่ง อ.โคกโพธิ์ไชย กิ่ง อ.โนนศิลา และบางส่วนของพื้นที่ อำเภอบ้านไผ่ หนองสองห้อง และเปือยน้อย

2) พื้นที่เสี่ยงภัยปานกลาง เนื้อที่ประมาณ 3,554,170 ไร่ หรือร้อยละ 53.5 ของพื้นที่จังหวัด ส่วนใหญ่กระจายอยู่ทั่วทั้งจังหวัด

3) พื้นที่เสี่ยงภัยน้อย เนื้อที่ประมาณ 149,626 ไร่ หรือร้อยละ 2.3 ของพื้นที่จังหวัด ส่วนใหญ่อยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัด ในเขตพื้นที่อำเภอภูเวียง ภูผาม่าน และชุมแพ

4) พื้นที่เสี่ยงภัยน้อยที่สุด มีเนื้อที่ประมาณ 1,073,329 ไร่ หรือร้อยละ 16.1 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด ส่วนใหญ่อยู่ในเขตบริเวณพื้นที่โครงการชลประทานหนองหวาย และบริเวณใกล้เคียงกับลำน้ำและแหล่งน้ำหลัก

2. ปัญหาดินเค็ม พื้นที่ที่ประสบปัญหาดินเค็ม มีประมาณ 2 ล้านไร่ หรือร้อยละ 29.4 ของพื้นที่จังหวัด โดยมีพื้นที่ดินเค็มอยู่ในเขตอำเภอด้านตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นที่ราบลุ่มลำนํ้าชีได้แก่ อ.เมืองขอนแก่น อ.บ้านฝาง อ.พระยืน อ.ชนบท อ.บ้านไผ่ อ.มัญจาคีรี อ.พล อ.หนองสองห้อง กิ่ง อ.บ้านแฮด กิ่ง อ.โนนศิลา และ อ.เปือยน้อย โดยเป็นดินเค็มระดับเล็กน้อยถึงปานกลางประมาณ 1.9 ล้านไร่ และระดับมากถึงมากที่สุดประมาณ 0.1 ล้านไร่ นอกจากนี้ ยังมีพื้นที่สูงที่มีชั้นหินเกลือรองรับอยู่ด้านล่างกระจายอยู่ในเขตอำเภอต่าง ๆ ได้แก่ อ.บ้านฝาง อ.เมืองขอนแก่น อ.แวงน้อย อ.พล อ.หนองสองห้อง อ.น้ำพอง และ กิ่ง อ.ชำสูง ทำให้ไม่สามารถทำการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ปัญหาความยากจน จากข้อมูล จปฐ. ปี 2549 จังหวัดขอนแก่น มีจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 20,000 บาท/คน/ปี ประมาณ 4,586 ครัวเรือน โดยกระจายอยู่ใน 10 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ ดังแสดงตามตารางที่ 16

ตารางที่ 16 จำนวนครัวเรือนและประชากรยากจนรายหมู่บ้าน ปี 2549 จังหวัดขอนแก่น
(ข้อมูล จปฐ. ปี 2549)

ลำดับ ที่	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	หมู่ ที่	จำนวน ครัวเรือน	จำนวน ประชากร
1	เมืองขอนแก่น	สำราญ	โนนสว่าง	11	41	162
		ท่าพระ	หนองแวง	12	156	675
2	บ้านฝาง	หนองบัว	นาโพธิ์	2	58	256
		ป่าหวายนั่ง	โนนสะอาด	6	126	667
		โนนสัง	สร้างแก้ว	1	144	580
		โนนสัง	หินตั้ง	7	92	420
3	หนองเรือ	โนนทอง	ไผ่	11	37	161
4	ชุมแพ	โนนหัน	หนองม่วง	7	143	575
		หนองไผ่	โนนสะอาด	7	122	549
		หนองไผ่	พรวรรค์	9	55	200
		หนองไผ่	วังหูกวาง	12	84	391
		หนองไผ่	ใหม่คำ	15	40	164
		นาเพียง	เหมือดแอ่	4	108	548
		นาเพียง	อาจสามารถ	8	85	325
		นาเพียง	สัมภ	10	33	118
		เมืองพล	ท่าหลวง	4	79	277
		โคงหนองแก	หนองหว่า	4	118	505
5	พล	โคงหนองแก	ประตู	6	26	114
		โคงหนองแก	หนองแกคำ	14	98	425
		เก่าจั่ว	คิมชาด	4	53	187
		เก่าจั่ว	ชัยมงคล	5	74	303
		เก่าจั่ว	โนนสะอาด	6	56	237
		หนองแวงโสภพระ	หนองแปน	4	64	245
		หนองแวงโสภพระ	โนนชาด	6	133	575
		หนองแวงโสภพระ	หลักด่าน	9	48	245
		หนองแวงโสภพระ	โคกกุง	11	76	314

ลำดับ ที่	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	หมู่ ที่	จำนวน ครัวเรือน	จำนวน ประชากร
6	พล	หนองแขวงโสภนพระ	หนองหญ้าปล้อง	12	57	206
	พล	หนองแขวงนางเป่า	ห้วยค้อ	2	181	756
	พล	หนองแขวงนางเป่า	หนองนาดี	3	54	250
	พล	หนองแขวงนางเป่า	หนองตานา	4	74	402
	พล	หนองแขวงนางเป่า	ฝางนัง	5	92	460
	พล	หนองแขวงนางเป่า	ฮ้องหอย	6	142	563
	พล	หนองแขวงนางเป่า	หนองม่วงน้อย	7	107	548
	พล	หนองแขวงนางเป่า	นานิคม	8	98	524
	พล	หนองแขวงนางเป่า	ห้วยค้อน้อย	9	60	270
	พล	หนองแขวงนางเป่า	โคกเสนห์	13	40	183
	พล	ห้วยทุ่ง	ป่าติ้ว	3	49	222
	พล	ห้วยทุ่ง	หนองจันทพล	6	89	343
	แขวงน้อย	แขวงน้อย	โนนขี้เหล็ก	11	20	73
7	หนองสองห้อง	ดอนตู	หนองไผ่น้อย	4	139	567
	หนองสองห้อง	ดอนตู	โนนสะอาด	6	117	505
	หนองสองห้อง	หนองไผ่ล้อม	หนองกุงสว่าง	3	89	378
	หนองสองห้อง	หนองไผ่ล้อม	หนองหวาย	5	59	193
	หนองสองห้อง	หนองไผ่ล้อม	สวนใหม่	8	98	384
8	มัญจาคีรี	คำแคน	คำแคนใต้	1	112	467
	มัญจาคีรี	คำแคน	หนองขาม	10	118	434
	มัญจาคีรี	คำแคน	คำแคนใต้	12	92	397
9	ชนบท	ชนบท	คุ้มศิริไธย	4	18	80
10	ภูผาม่าน	วังสวาบ	หนองแห้ว	3	74	332
	ภูผาม่าน	วังสวาบ	เขาวง	5	49	207
	ภูผาม่าน	วังสวาบ	ฝายตาสวน	8	60	257
	ภูผาม่าน	วังสวาบ	โนนเตาเหล็ก	10	57	288
11	กิ่งอำเภอโคกโพธิ์ไชย	ชัยสมบุญ	โนนสว่าง	8	49	244
12	กิ่งอำเภอโนนศิลา	หนองปลาหมอ	หนองกุง	1	113	362
	กิ่งอำเภอโนนศิลา	บ้านหัน	หนองน้ำขุนเหนือ	8	86	363
	กิ่งอำเภอโนนศิลา	บ้านหัน	กุดหลง	14	44	194

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดขอนแก่น

4. สภาพปัญหาตามผลการวิเคราะห์ข้อมูล กชช.2ค ปี 2548

จากการวิเคราะห์สภาพปัญหา ตามข้อมูล กชช.2 ค ปี 2548 ของจังหวัดขอนแก่น พบว่า มีหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับหนึ่ง จำนวน 3 หมู่บ้าน อันดับสอง จำนวน 384 หมู่บ้าน อันดับสาม จำนวน 1,742 หมู่บ้าน โดยจำแนกสภาพปัญหาตามตัวชี้วัด ในการจัดเก็บข้อมูลจากจำนวนราษฎร 1,008,012 คน จำนวนครัวเรือน 241,529 ครัวเรือน ในทั้งหมด 2,129 หมู่บ้าน ดังแสดงตามตารางที่ 17

ตารางที่ 17 สภาพปัญหา จำแนกตามตัวชี้วัด ระดับจังหวัด ปี 2548 ของจังหวัดขอนแก่น

ตัวชี้วัด	มีปัญหาหนัก		มีปัญหาปานกลาง		มีปัญหาน้อย/ไม่มี	
	หมู่บ้าน	ร้อยละ	หมู่บ้าน	ร้อยละ	หมู่บ้าน	ร้อยละ
ด้านโครงสร้าง						
1. ถนน	125	5.9	1,133	53.2	869	40.8
2. น้ำกิน	56	2.6	211	9.9	1,862	87.5
3. น้ำใช้	50	2.3	190	8.9	1,889	88.7
4. น้ำเพื่อการเกษตร	609	28.6	1,079	50.7	330	15.5
5. ไฟฟ้า	15	0.7	45	2.1	2,069	97.2
6. การมีที่ดินทำกิน	351	16.5	585	27.5	1,193	56.0
7. การติดต่อสื่อสาร	20	0.9	493	23.2	1,616	75.9
ด้านการประกอบอาชีพและมิงานทำ						
8. การมีงานทำ	118	5.5	407	19.1	1,604	75.3
9. การทำงานในสถานประกอบการ	42	2.0	34	1.6	90	4.2
10. ผลผลิตจากการทำนา	269	12.6	655	30.8	827	38.8
11. ผลผลิตจากการทำไร่	400	18.8	155	7.3	310	14.6
12. ผลผลิตจากการทำเกษตรอื่น ๆ	292	13.7	142	6.7	41	1.9
13. การประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือน	186	8.7	8	0.4	12	0.6
14. การได้รับประโยชน์จากการมีสถานที่ท่องเที่ยว	126	5.9	16	0.8	99	4.7
ด้านสุขภาพและอนามัย						
15. ความปลอดภัยในการทำงาน	126	5.9	282	13.2	1,721	80.8
16. การป้องกันโรคติดต่อ	113	5.3	80	3.8	1,936	90.9
17. การกีฬา	1,006	47.3	843	39.6	280	13.2
18. การปลอดยาเสพติด	-	-	64	3.0	2,058	96.7
ด้านความรู้และการศึกษา						
19. ระดับการศึกษาของประชาชน	159	7.5	609	28.6	1,360	63.9
20. อัตราการเรียนรู้ของประชาชน	106	5.0	5	0.2	1,449	68.1

ตัวชี้วัด	มีปัญหาหนัก		มีปัญหาปานกลาง		มีปัญหาเล็กน้อย/ไม่มี	
	หมู่บ้าน	ร้อยละ	หมู่บ้าน	ร้อยละ	หมู่บ้าน	ร้อยละ
21. การได้รับการศึกษา	318	14.9	184	8.6	1,627	76.4
ด้านความเข้มแข็งของชุมชน						
22. การเรียนรู้โดยชุมชน	1,344	63.1	115	5.4	670	31.5
23. การได้รับการคุ้มครองทางสังคม	189	8.9	1,170	55.0	762	35.8
24. การมีส่วนร่วมของชุมชน	43	2.0	8	0.4	2,078	97.6
25. การรวมกลุ่มของประชาชน	50	2.3	198	9.3	1,881	88.4
26. การเข้าถึงแหล่งเงินทุนของชุมชน	754	35.4	194	9.1	1,181	55.5
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม						
27. คุณภาพของดิน	1,100	51.7	405	19.0	609	28.6
28. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	185	8.5	1,304	61.2	7	0.3
29. การปลูกป่าหรือไม้ยืนต้น	25	1.2	188	8.8	267	12.5
30. การจัดการสภาพสิ่งแวดล้อม	30	1.4	29	1.4	1,366	64.2

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (ข้อมูล กชช 2 ค ปี 2548)

หมายเหตุ

1. หมู่บ้านที่ “มีปัญหาหนัก” หมายถึงหมู่บ้านที่ได้คะแนนในตัวชี้วัดนั้น ๆ 1 คะแนน หมู่บ้านที่ “มีปัญหาปานกลาง” ได้คะแนนตัวชี้วัดนั้น ๆ 2 คะแนน และหมู่บ้านที่ “มีปัญหาเล็กน้อย/ไม่มี” ได้คะแนนตัวชี้วัดนั้น ๆ 3 คะแนน
2. ระดับการพัฒนาหมู่บ้าน กำหนดตามคะแนนตัวชี้วัดที่ได้ 1 คะแนน โดย
“หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 1” เป็นหมู่บ้านที่มีตัวชี้วัดที่ได้คะแนน 1 ทั้งหมด 11-30 ตัวชี้วัด
“หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 2” เป็นหมู่บ้านที่มีตัวชี้วัดที่ได้คะแนน 1 ทั้งหมด 6-10 ตัวชี้วัด
“หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 3” เป็นหมู่บ้านที่มีตัวชี้วัดที่ได้คะแนน 1 ทั้งหมด 0-5 ตัวชี้วัด

►► ผลการวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนางานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานการณ์การพัฒนาในปัจจุบันและโอกาสการพัฒนาในอนาคตขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ด้วยเทคนิค SWOT Analysis มีดังนี้

จุดแข็ง (Strengths)

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีทรัพยากรบุคลากรหลากหลายสาขาอาชีพ มีอุปกรณ์และเครื่องมือที่ครบทุกด้าน พร้อมสนับสนุนการพัฒนาและช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่

2. เป็นองค์กรที่สามารถกำหนดทิศทาง นโยบาย แนวทางการพัฒนาท้องถิ่น และการบริหารจัดการ ได้อย่างเป็นเอกภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่

3. ตั้งอยู่ในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นเมืองศูนย์กลางการพัฒนาในหลาย ๆ ด้านของภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งด้านการคมนาคมขนส่ง ด้านการศึกษา โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา ด้านการสาธารณสุข และยังเป็นที่ตั้งของส่วนราชการทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และสถาบันการเงิน องค์กรธุรกิจ ที่พร้อมจะให้การส่งเสริม และสนับสนุนต่อการพัฒนาด้านต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นในอนาคตต่อไป

4. สภาพองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีเสถียรภาพ มีความสามัคคี และความสมานฉันท์

5. จังหวัดขอนแก่น มีประเพณีผูกเสี่ยว ที่เป็นวัฒนธรรมที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวและโดดเด่น

6. จังหวัดขอนแก่น มีแหล่งพลังงาน เช่น แก๊สธรรมชาติ พลังงานไฟฟ้า ที่สามารถรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการได้

จุดอ่อน (Weaknesses)

1. บุคลากรบางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต้องใช้ทักษะความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมสมัยใหม่ รวมทั้งระบบการบริการที่มีเทคนิคและเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาเกี่ยวข้อง จะต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มทักษะ ความรู้ และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการปฏิบัติงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

2. การบริหารงบประมาณ ยังไม่สามารถกระจายงบประมาณเพื่อบริหาร และการพัฒนาให้ครอบคลุมการพัฒนาท้องถิ่นในทุกด้าน งบประมาณส่วนใหญ่นำไปใช้เป็นงบลงทุน

3. มีเขตพื้นที่รับผิดชอบทั้งจังหวัด งบประมาณในการพัฒนาจึงกระจายทุกพื้นที่ ทำให้ไม่สามารถดำเนินโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ ที่ต้องใช้งบประมาณจำนวนมากได้

4. ขาดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะด้าน เช่น นักวิจัย

5. ขาดการประสานและการมีส่วนร่วมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา

โอกาส (Opportunity)

1. นโยบายรัฐบาลที่ต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสถานะทางการคลังที่เข้มแข็ง มั่นคง มีอิสระด้านการเงิน การคลัง และป้องกันการทุจริตให้ท้องถิ่นไทยใสสะอาด

2. นโยบายการกระจายอำนาจตามแผนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2543 ทำให้บทบาท ภารกิจ หน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชัดเจนมากขึ้น

3. นโยบายการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นต้องปรับบทบาท ภารกิจ หน้าที่ และพัฒนาระบบการบริหารงานให้มีความเข้มแข็ง เพื่อรองรับภารกิจถ่ายโอน

4. นโยบายรัฐบาลในการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นและตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ต้องมีระบบการบริหารจัดการที่ดี

5. ขอนแก่นเป็นประตูสู่อินโดจีนและจีนตอนใต้ ตามโครงการแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) และแนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor)

อุปสรรคหรือภาวะคุกคาม (Threats)

1. ประชาชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ด้านการมีส่วนร่วมและการตรวจสอบ และติดตามการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. รัฐบาลไม่สามารถถ่ายโอนงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตาม พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ซึ่งกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ร้อยละ 20 ในปีงบประมาณ 2544 และเพิ่มเป็นร้อยละ 35 ในปีงบประมาณ 2549 จึงทำให้การพัฒนาท้องถิ่นบางเรื่องต้องชะงัก

3. ขอนแก่นประสบภัยธรรมชาติตามฤดูกาล เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม และเกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ปัญหาสังแวดล้อมเป็นพิษจากการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม ดินเค็ม ป่าไม้ถูกทำลาย เป็น

4. ปัญหาการไหลบ่าของกระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลต่อสังคม และวัฒนธรรม อาทิ วัยรุ่นรับวัฒนธรรมตะวันตกมากเกินไป ทำให้ไม่มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น และมีพฤติกรรมการบริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป

5. การกำหนดภาระหน้าที่ความรับผิดชอบในการพัฒนาโดยยึดพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่ชัดเจน ระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

6. ปัญหาสังคมที่เพิ่มขึ้นตามการเพิ่มของประชากรแฝงที่เข้ามาอาศัยในชุมชนเมือง และการขยายตัวของตัวเมือง ทำให้เกิดปัญหาสังคมเพิ่มมากขึ้น เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด และปัญหาแรงงานต่างด้าว เป็นต้น

บทที่ 4

วิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา

4.1 วิสัยทัศน์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

“องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มุ่งมั่นพัฒนาขอนแก่นให้น่าอยู่ สู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการบริหารจัดการที่ดี”

4.2 พันธกิจ

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ดังกล่าว องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้กำหนดพันธกิจการพัฒนา ดังนี้

1. พัฒนาขอนแก่นให้เป็นเมืองน่าอยู่ เมืองท่องเที่ยว และน่าลงทุน
2. พัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความรอบรู้อย่างเท่าทัน มีคุณธรรม มีสุขภาวะที่ดี มีความมั่นคงในการดำรงชีวิต ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. เสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน โดยเชื่อมโยงการค้า การลงทุน การบริการ และการท่องเที่ยว
4. เสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ ควบคู่กับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้สมดุลอย่างยั่งยืน
5. พัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นจากทุกภาคส่วน

4.3 จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา

จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)	เป้าหมาย (Targets)					
			ปี 51-55	ปี 51	ปี 52	ปี 53	ปี 54	ปี 55
1. ขอนแก่นเป็นเมืองน่าอยู่ เมืองท่องเที่ยว และน่าลงทุน 2. คนมีคุณภาพ มีความรอบรู้ มีคุณธรรม และมีความมั่นคง ในการดำรงชีวิต	1. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี	Per Capita GPP ปี 2548 จำนวน 59,978 บาท	4	4	4	4	4	4
	1. ร้อยละของนักเรียนโรงเรียนในสังกัด อบจ.ขอนแก่น ที่ได้รับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น 1.1 ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้รับการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	ปีการศึกษา 2549 นร. 32 คน ศึกษาต่อ 32 คน (100%)	100	100	100	100	100	100
	1.2 ร้อยละของนักเรียนที่จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	ปีการศึกษา 2549 นร. ม.3 จำนวน 515 คน ศึกษาต่อ 338 คน คิดเป็นร้อยละ 65.63	75	67	69	71	73	75

จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)	เป้าหมาย (Targets)					
			ปี 51-55	ปี 51	ปี 52	ปี 53	ปี 54	ปี 55
3. ทรัพยากรธรรมชาติคงความ อุดมสมบูรณ์ และมีระบบบริหาร จัดการสิ่งแวดล้อม	2. จำนวนนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาใน แต่ละระดับ							
	2.1 ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่สำเร็จ การศึกษาระดับประถมศึกษา	ปี 49 นร. = 38 คน จบ = 38 คน	100	100	100	100	100	100
	2.2 ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่สำเร็จ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	ปี 49 นร. 502 คน จบ 487 คน (97.01%)	≥ 97.50	≥ 97.50	≥ 97.50	≥ 97.50	≥ 97.50	≥ 97.50
	2.3 ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่สำเร็จ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	ปี 49 นร. 456 คน จบ 444 คน (97.37%)	≥ 97.50	≥ 97.50	≥ 97.50	≥ 97.50	≥ 97.50	≥ 97.50
	3. ร้อยละที่ลดลงของจำนวนครัวเรือน ยากจนที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.	ปี 2549 จำนวน 4,586 ครัวเรือน	100	20	20	20	20	20
	1. จำนวนพื้นที่ป่าไม้ที่ได้รับการฟื้นฟู ความอุดมสมบูรณ์	- พท.ป่าทั้งจังหวัด 803,754.33 ไร่ - พท.คงสภาพป่าเปลง จากภาพถ่ายดาวเทียม พ.ศ.2547 ประมาณ 11.57% ของพื้นที่ทั้งจังหวัด	5,000 ไร่	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000

จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)	เป้าหมาย (Targets)					
			ปี 51-55	ปี 51	ปี 52	ปี 53	ปี 54	ปี 55
4. ระบบบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ โปร่งใส เป็นธรรม	2. จำนวนแหล่งน้ำที่ได้รับการพัฒนาและฟื้นฟู	ปี 2549 = 62 แห่ง	350 แห่ง	70	70	70	70	70
	3. จำนวนเครือข่ายการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เข้าร่วมกิจกรรม	ปี 2549 จำนวน 2,000 คน	10,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000
	4. จำนวนผลการศึกษากิจการขยะมูลฝอยรวม	1	2	1	-	1	-	-
	1. ร้อยละความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริการ	ปี 2549 = 82.70	≥ 85	≥ 85	≥ 85	≥ 85	≥ 85	≥ 85
	2. ร้อยละของจำนวนโครงการตามข้อเสนอของประชาคมที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี	27.65	50	30	35	40	45	50
	3. ร้อยละของโครงการ/กิจกรรมตามแผนพัฒนาสามปีที่น่าไปดำเนินการ	85.58	95	86	88	91	93	95

จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)	เป้าหมาย (Targets)					
			ปี 51-55	ปี 51	ปี 52	ปี 53	ปี 54	ปี 55
	4. ร้อยละของจำนวนบุคลากรที่ได้รับ การพัฒนาเพิ่มศักยภาพในการทำงาน	100	100	100	100	100	100	100
	5. จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งนายก องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	ปี 2547 ร้อยละ 58.80	≥ 60	≥ 60	-	-	-	-

บทที่ 5
ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
1. การพัฒนาเมืองและชุมชนให้น่าอยู่	1. ส่งเสริม และประสานการจัดทำและการใช้ผังเมืองในทุกระดับ 2. พัฒนาระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่งเชื่อมระหว่างหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ 3. พัฒนาระบบสาธารณูปโภค และระบบสาธารณูปการที่ได้มาตรฐาน 4. พัฒนา และส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการของสถานียขนส่งผู้โดยสาร 5. ส่งเสริม และสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในท้องถิ่น 6. ส่งเสริม และสนับสนุนระบบการรักษาความปลอดภัยให้เมืองและชุมชน มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปลอดภัยาสพหุติค และปลอดภัยอบายมุข โดยชุมชนมีส่วนร่วม 7. การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	1. กองช่าง 2. กองกิจการขนส่ง 3. สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น 4. กองแผนและงบประมาณ 5. กองกิจการสภากองการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
2. การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ	1. พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในทุกะดับทั้งในและนอกระบบ ครอบคลุมทุกช่วงวัย 2. พัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้ประชาชนทุกช่วงวัยได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และเข้าถึงแหล่งความรู้ทั้งที่เป็นวิทยาการสมัยใหม่ วัฒนธรรม และภูมิปัญญา 3. เสริมสร้างคุณธรรม และจริยธรรม คนทุกกลุ่มทุกวัย 4. เสริมสร้างครอบครัวให้เข้มแข็ง มีสัมพันธภาพที่ดี เกิดความอบอุ่น รักษาสืบต่อวัฒนธรรมและค่านิยมที่ดีจากฐานผู้รู้ 5. เสริมสร้างระบบสุขภาพที่มีคุณภาพอย่างครบวงจร ตั้งแต่การส่งเสริม การป้องกัน การรักษา และการฟื้นฟูสมรรถภาพ 6. พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการกีฬาเพื่อสร้างนิสัยรักการกีฬา และสร้างโอกาสให้เยาวชนพัฒนาการกีฬาสู่ความเป็นเลิศ 7. อนุรักษ์ สืบสานศิลปวัฒนธรรม ศาสนา และจารีตประเพณีที่ดีงาม	1. กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 2. สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น 3. กองแผนและงบประมาณ 4. กองช่าง
3. การแก้ไขปัญหาความยากจน	1. เสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชนในการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยการส่งเสริมการจัดทำแผนชุมชนพึ่งตนเอง 2. การสงเคราะห์ ช่วยเหลือ และสร้างศักยภาพแก่คนยากจนและผู้ด้อยโอกาสในด้านการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต	1. กองแผนและงบประมาณ 2. สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น 3. กองช่าง

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
	3. ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 4. พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตร	4. กองกิจการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
4. การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน การค้า การบริการ และการลงทุน	1. พัฒนา และส่งเสริมเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนอย่างครบวงจร ตั้งแต่การออกแบบ การผลิต การบรรจุภัณฑ์ และการตลาด 2. พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนการผลิต และการเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตรอย่างครบวงจร 3. ส่งเสริมสนับสนุนการทำการเกษตรที่ยั่งยืน บนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 4. พัฒนาและส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็งและแข่งขันได้ 5. ส่งเสริม และสนับสนุนการค้า การบริการ และการลงทุน	1. กองแผนและงบประมาณ 2. สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น 3. กองช่าง
5. การพัฒนาการท่องเที่ยว	1. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนา พื้นฟู แหล่งท่องเที่ยว 2. ประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว 3. สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวในท้องถิ่น	1. สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น 2. กองช่าง 3. กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
	4. พัฒนาปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อการท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว ทั้งด้านบุคลากร โครงสร้างพื้นฐาน โครงข่ายการคมนาคมเพื่อการเข้าถึงและเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว และมาตรฐานความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	4. กองแผนและงบประมาณ
6. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาชน และองค์กรด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในการจัดการเพื่ออนุรักษ์ พัฒนา และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นให้คงอยู่อย่างยั่งยืน 2. เสริมสร้างขีดความสามารถและระบบการเรียนรู้ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และจิตสำนึกของประชาชน ชุมชน ให้ตระหนักถึงคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพ การฟื้นฟู อนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์ 3. อนุรักษ์ ฟื้นฟูป่า และป่าต้นน้ำลำธารให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ และคงความหลากหลายทางชีวภาพ ด้วยการปลูกป่า และเสริมสร้างฝายในพื้นที่ต้นน้ำ 4. พัฒนาฟื้นฟูแหล่งน้ำเพื่อการใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น เพิ่มขีดความสามารถในการเก็บกักของแหล่งน้ำที่มีอยู่เดิม และฟื้นฟู ปรับปรุง แหล่งน้ำธรรมชาติ	1. กองแผนและงบประมาณ 2. กองกิจการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น 3. กองช่าง 4. สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
	5. การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพดินให้อุดมสมบูรณ์ 6. เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวม ระบบบำบัดน้ำเสียรวม และมลภาวะอื่น ๆ	
7. การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี	1. พัฒนาเพิ่มขีดความสามารถในด้านการบริหารจัดการ การเงิน การคลัง และงบประมาณ ให้มีประสิทธิภาพ ภายใต้หลักธรรมาภิบาล 2. พัฒนาเพิ่มขีดสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกระดับ อย่างต่อเนื่อง 3. เสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่นทุกขั้นตอน 4. เสริมสร้างการพัฒนาการเมืองการปกครองท้องถิ่นให้โปร่งใส สุจริต ยุติธรรม เพื่อสนับสนุนการสร้างวิถีประชาธิปไตย และหลักธรรมาภิบาล 5. พัฒนาภาวะความเป็นผู้นำท้องถิ่นที่มีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล	ทุกส่วนราชการในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

บทที่ 6

การนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากำหนดไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

►► แนวทางการนำยุทธศาสตร์การพัฒนากำหนดไปสู่การปฏิบัติ

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากำหนดการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น (พ.ศ.2551 - 2555) เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่แสดงรายละเอียดโครงการและกิจกรรมพัฒนาที่สอดคล้องกับแนวทางพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากำหนดการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น (พ.ศ.2548 – 2552) และสอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนากำหนดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ในการผลักดันเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กำหนดแนวทางที่สำคัญในการนำสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากำหนด โดยมีแนวทาง ดังนี้

1. การพัฒนาระบบการวางแผนและงบประมาณ

1.1 ให้สำนัก/กอง นำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากำหนดการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี รวมทั้งการวางแผนแนวทางเพื่อให้มีการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสามปี

1.2 กำหนดวงเงินงบประมาณประจำปี เพื่อสนับสนุนการพัฒนาและการบูรณาการการพัฒนาในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ เพื่อให้บรรลุไปสู่จุดมุ่งหมายการพัฒนาที่กำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากำหนด

1.3 การทบทวน และปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์พัฒนากำหนดการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เป็นประจำปี เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายในระดับต่าง ๆ และสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

2. การพัฒนาระบบการรายงานและติดตามประเมินผล

2.1 สร้างระบบการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากำหนดการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ให้เป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อติดตามความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคในการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ และนำผลที่ได้มาปรับปรุงเพิ่มเติมแผนฯ ให้สามารถนำไปจัดทำแผนพัฒนาสามปีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการของประชาชน

2.2 สร้างกลไกการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปี การติดตามและประเมินผลเป็นกระบวนการทำให้ทราบถึงผลการดำเนินงานขององค์กร ว่าสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายและเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งผลที่ได้จากการติดตามและประเมินผลถือเป็น

ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ที่จะนำมากำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาด้านต่าง ๆ ขององค์กรในอนาคต โดยสามารถจำแนกการติดตามและประเมินผล ได้ดังนี้

การติดตามผล เป็นกระบวนการและวิธีการในการติดตามการปฏิบัติงานว่า เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งในเชิงปริมาณ คุณภาพ เวลา และต้นทุน โดยมีการรวบรวมการติดตามผลอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับแผนพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

การประเมินผล เป็นกระบวนการในการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับแผนที่กำหนดไว้ รวมถึงการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ เพื่อนำผลที่ได้จากการประเมินมาใช้ในการแก้ไข ปรับปรุงหรือการขยายขอบเขตหรือการยุติการดำเนินงาน การประเมินผลจึงเป็นสิ่งที่บ่งชี้ว่าแผนที่กำหนดไว้ได้มีการปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร รวมทั้งยังเป็นตัวชี้วัดว่าแผนที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้นได้ผลอย่างไร บรรลุผลลัพธ์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่

►► องค์กรรับผิดชอบในการติดตามและประเมินผล

องค์กรรับผิดชอบในการติดตามและประเมินผลแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ประกอบด้วย

(1) คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น จะเป็นองค์กรรับผิดชอบหลักตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 ข้อ 28 กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย

- 1) สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือก จำนวน 3 คน
- 2) ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือก จำนวน 2 คน
- 3) ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือก จำนวน 2 คน
- 4) หัวหน้าส่วนการบริหารที่คัดเลือกกันเอง จำนวน 2 คน
- 5) ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือก จำนวน 2 คน

(2) คณะอนุกรรมการสนับสนุนการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เพื่อสนับสนุนช่วยเหลือคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

๒๒ ระยะเวลาในการติดตามและประเมินผล

ช่วงเวลาในการติดตามและประเมินผล ระยะเวลาที่จะใช้ในการดำเนินการติดตามและประเมินผลของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา (พ.ศ.2551 – 2555) องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กำหนดเป็น 2 ระยะ คือ

(1) การติดตามและประเมินผลในระหว่างดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ

กำหนดจะดำเนินการโดยการติดตามและประเมินผลในระหว่างการทำงานตามแผนพัฒนาสามปี ทุกไตรมาส 3 เดือน และเมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณนั้น ทุก ๆ ปี จนกว่าจะสิ้นสุดแผนฯ เพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าในการดำเนินงานว่ามีผลสำเร็จเพียงใดเมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมาย และปัญหาอุปสรรคที่ทำให้การดำเนินงานล่าช้า และนำผลที่ได้มาปรับกลยุทธ์การดำเนินงาน เพื่อให้โครงการพัฒนาสำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา

(2) การติดตามและประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาฯ

เป็นการติดตามและประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นแผนยุทธศาสตร์พัฒนาฯ เพื่อให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้น รวมถึงความพึงพอใจของประชาชนที่ได้รับจากผลของการพัฒนา เพื่อนำผลที่ได้จากการติดตามและประเมินผลมาทบทวน และปรับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อปัญหาความต้องการของประชาชนในระดับพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

๒๒ การประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลการดำเนินงานให้ประชาชนโดยทั่วไปได้รับทราบ โดยกำหนดให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น (พ.ศ.2551-2555) ให้ประชาชนรับทราบ รวมทั้งผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัดให้สาธารณชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง รวมถึงติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาฯ ที่ประกาศใช้